

DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Warszawa, dnia 31 lipca 2014 r.

Poz. 1010

ROZPORZĄDZENIE MINISTRA ŚRODOWISKA¹⁾

z dnia 1 lipca 2014 r.

w sprawie ustanowienia planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego

Na podstawie art. 19 ust. 5 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2013 r. poz. 627 z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1. Ustanawia się plan ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego stanowiący załącznik do rozporządzenia.

§ 2. Do projektów:

- 1) studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin,
- 2) miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- 3) planu zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego

– uzgodnionych z dyrektorem Pienińskiego Parku Narodowego, przed dniem wejścia w życie niniejszego rozporządzenia, nie stosuje się ustaleń do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planu zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego, dotyczących eliminacji lub ograniczania zagrożeń zewnętrznych i wewnętrznych ujętych w załączniku do rozporządzenia.

§ 3. Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

Minister Środowiska: *M.H. Grabowski*

---

¹⁾ Minister Środowiska kieruje działem administracji rządowej – środowisko, na podstawie § 1 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 18 listopada 2011 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Środowiska (Dz. U. Nr 248, poz. 1493 i Nr 284, poz. 1671).

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2013 r. poz. 628 i 842 oraz z 2014 r. poz. 805, 850, 926 i 1002.

PLAN OCHRONY DLA PIENIŃSKIEGO PARKU NARODOWEGO

Rozdział 1

Cele ochrony przyrody oraz wskazania przyrodnicze i społeczne uwarunkowań ich realizacji

1. Cele ochrony

Celem ochrony przyrody Pienińskiego Parku Narodowego, zwanego dalej „Parkiem”, jest zachowanie unikatowego w skali Polski i Europy krajobrazu górskiego z jego naturalną różnorodnością biologiczną, pozostającą w związku z naturalnymi procesami przyrodniczymi i strukturami geologicznymi, geomorfologicznymi, hydrologicznymi i glebowymi, z mechanizmami funkcjonowania ekosystemów oraz z historią przemian flory i fauny. Celem równorzędnym jest zachowanie wartości kulturowych, w tym krajobrazu kulturowego, walorów krajobrazowych oraz kształtowanie właściwych postaw człowieka wobec przyrody.

1.1. Celem ochrony przyrody nieożywionej jest:

- 1) zachowanie naturalnych procesów glebotwórczych;
- 2) eliminacja lub ograniczanie zagrożeń związanych z istniejącą erozją, zanieczyszczeniami i antropopresją;
- 3) zachowanie utworów geologicznych, w szczególności odsłoneń skalnych, a także utworów geomorfologicznych, takich jak piargi, jaskinie;
- 4) zachowanie złóż i kopalin;
- 5) eliminacja zagrożeń powodujących antropopresję i zanieczyszczenia zasobów wodnych w Parku;
- 6) utrzymanie dobrego stanu nisz źródeł wód będących szczególnie wartościowymi;
- 7) ograniczenie lub eliminacja czynników wpływających na zanieczyszczenie powietrza;
- 8) doprowadzenie wód podziemnych do dobrego stanu ilościowego i chemicznego oraz uniknięcie pogarszania się tego stanu;
- 9) doprowadzenie wód podziemnych do jakości umożliwiającej zapewnienie właściwej ochrony gatunków i ekosystemów zależnych od tych wód.

1.2. Celem ochrony ekosystemów leśnych jest:

- 1) zachowanie trwałości i zapewnienie rozwoju zespołów leśnych;
- 2) zapewnienie właściwej ochrony i uniknięcie pogorszenia stanu ekosystemów leśnych, w tym stanowiących chronione siedliska przyrodnicze, oraz gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami;
- 3) przywracanie do stanu naturalnego struktury ekosystemów leśnych, z maksymalnym wykorzystaniem spontanicznych procesów przyrodniczych, w tym odtworzenie zasobów rozkładającego się drewna w ekosystemach leśnych do zasobów i struktury typowych dla lasów o charakterze naturalnym;
- 4) zapewnienie niezakłóconego, naturalnego przebiegu procesów przyrodniczych na obszarach ochrony ścisłej.

1.3. Celem ochrony lądowych ekosystemów nieleśnych jest:

- 1) zachowanie trwałości i zapewnienie rozwoju naturalnych i półnaturalnych zespołów roślinnych;

- 2) zapewnienie właściwej ochrony i uniknięcie pogorszenia stanu lądowych ekosystemów nieleśnych, w tym stanowiących chronione siedliska przyrodnicze, oraz gatunków roślin, grzybów i zwierząt wraz z ich siedliskami;
- 3) zapewnienie niezakłóconego, naturalnego przebiegu procesów przyrodniczych na obszarach ochrony ścisłej.

1.4. Celem ochrony ekosystemów wodnych jest utrzymanie i poprawa bilansu wodnego oraz czystości wód, z uwzględnieniem:

- 1) zachowania i odtwarzania siedlisk organizmów wodnych;
- 2) zachowania charakterystycznych zespołów i zgrupowań organizmów wodnych oraz ich siedlisk wilgotnych i bagiennych;
- 3) doprowadzenia wód powierzchniowych do stanu dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego (według kryteriów biologicznych, hydromorfologicznych, chemicznych i fizykochemicznych) oraz uniknięcie pogarszania tego stanu;
- 4) doprowadzenia wód powierzchniowych do stanu umożliwiającego osiągnięcie właściwego poziomu ochrony gatunków i ekosystemów zależnych od tych wód.

1.5. Celem ochrony gatunków roślin, grzybów i ich siedlisk jest:

- 1) zachowanie lub przywrócenie różnicowania genetycznego, gatunkowego i siedliskowego (w tym mikrosiedlisk lasów naturalnych, siedlisk: wodnych, podmokłych, kserotermicznych, ekotonowych oraz łąk kośnych i pastwisk);
- 2) zachowanie siedlisk (mikrosiedlisk) półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych i związanych z nimi zespołów roślinnych;
- 3) zachowanie taksonów (gatunków, odmian) unikatowych w skali kraju;
- 4) eliminacja ekspansywnych gatunków obcych;
- 5) doprowadzenie siedlisk i populacji gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 do właściwego stanu ochrony, polegającego na tym, że:
  - a) liczebność nie maleje i wykorzystuje możliwości siedliska, a struktura populacji gatunku nie stwarza zagrożeń w odniesieniu do liczebności populacji w przyszłości,
  - b) siedlisko ma odpowiednią wielkość i strukturę dla zapewnienia trwałości gatunku,
  - c) nie ma zagrożeń w odniesieniu do długoterminowego przetrwania gatunku.

1.6. Celem ochrony gatunków zwierząt i ich siedlisk jest:

- 1) zachowanie lub przywrócenie różnicowania genetycznego, gatunkowego i siedliskowego (w tym siedlisk: kserotermicznych, ekotonowych oraz łąk kośnych i pastwisk);
- 2) zachowanie siedlisk (mikrosiedlisk) półnaturalnych zbiorowisk nieleśnych i związanych z nimi zespołów zwierzęcych;
- 3) zachowanie lub przywrócenie fauny łąk, pastwisk i zbiorowisk kserotermicznych oraz układów przyrodniczych związanych z zanikającą działalnością człowieka, przez utrzymanie gatunków:
  - a) zapylających,
  - b) siedlisk kserotermicznych,
  - c) siedlisk ekotonowych,
  - d) łąk kośnych,
  - e) pastwisk, w tym koprofagów;
- 4) zachowanie lub przywrócenie taksonów unikatowych w skali kraju wśród kręgowców;
- 5) zachowanie lub przywrócenie taksonów bezkręgowców posiadających w Parku jedyne w Polsce stanowisko, w szczególności gatunków rzadkich w Europie Środkowej;
- 6) zachowanie reliktowych (ewolucyjnie) populacji, które nie uległy synantropizacji;
- 7) utrzymanie równowagi populacyjnej;
- 8) eliminacja ekspansywnych gatunków obcych;
- 9) rozpoznawanie i eliminacja zagrożeń;

10) doprowadzenie siedlisk i populacji gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 w granicach Parku do właściwego stanu ochrony, polegające na tym, że:

- a) liczebność nie maleje i wykorzystuje możliwości siedliska, a struktura populacji gatunku nie stwarza zagrożeń w odniesieniu do liczebności populacji w przyszłości,
- b) siedlisko ma odpowiednią wielkość i strukturę dla zapewnienia trwałości gatunku,
- c) nie ma zagrożeń w odniesieniu do długoterminowego przetrwania gatunku.

1.7. Celem ochrony siedlisk przyrodniczych jest:

- 1) zachowanie lub przywrócenie powierzchni i zasięgu naturalnych i półnaturalnych siedlisk przyrodniczych oraz zachowanie lub odtworzenie ich właściwego stanu ochrony;
- 2) zapewnienie odpowiednich warunków życia typowym gatunkom roślin, związanym z tymi siedliskami przyrodniczymi;
- 3) zapewnienie odpowiednich warunków życia typowym gatunkom zwierząt, związanym z tymi siedliskami przyrodniczymi.

1.8. Celem ochrony krajobrazu jest:

- 1) zachowanie lub przywrócenie walorów widokowych i estetycznych krajobrazu;
- 2) zachowanie istniejącej mozaiki łąk, pastwisk, pól uprawnych, lasów, zadrzewień, zakrzaczeń i użytków ekologicznych;
- 3) kształtowanie i zachowanie lokalnego krajobrazu kulturowego.

1.9. Celem ochrony wartości kulturowych jest zachowanie, uwidocznienie i przywrócenie elementów dziedzictwa kulturowego wraz z ich otoczeniem, w szczególności:

- 1) zachowanie istniejących form kulturowych oraz miejsc upamiętniających wydarzenia historyczne;
- 2) utrzymanie, zachowanie lub przywrócenie zróżnicowania kulturowego;
- 3) kształtowanie rozwoju regionu kulturowego przez stworzenie podstaw w przypadku kontynuacji miejscowych tradycji.

1.10. Celem ochrony dwóch obszarów Natura 2000 o wspólnej nazwie Pieniny (kod obszaru: PLH120013¹⁾ – specjalny obszar ochrony siedlisk o powierzchni 2346 ha, kod obszaru: PLB120008²⁾ – obszar specjalnej ochrony ptaków o powierzchni 2336,4 ha) położonych w całości na obszarze Parku jest zachowanie integralności tych obszarów, spójności sieci obszarów Natura 2000 oraz utrzymanie lub przywrócenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych, gatunków oraz siedlisk gatunków, występujących na tych obszarach i będących przedmiotem ochrony, w tym w szczególności:

1) w odniesieniu do obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013) dla:

- a) siedliska przyrodniczego 5130³⁾ (formacje z jałowcem pospolitym (*Juniperus communis*) na wrzosowiskach lub nawapiennych murawach) – utrzymanie powierzchni tego siedliska przyrodniczego nie mniejszej niż 2 ha oraz utrzymanie specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego,
- b) siedliska przyrodniczego 6170³⁾ (nawapienne murawy wysokogórskie (*Seslerion tatrae*) i wyleżyska śnieżne (*Arabidion coeruleae*)) – utrzymanie powierzchni tego siedliska przyrodniczego nie mniejszej niż 17 ha oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego,
- c) siedliska przyrodniczego 6210³⁾ (murawy kserotermiczne (*Festuco-Brometea* i ciepłolubne murawy z *Asplenion septentrionalis*, *Festucion pallentis*)) – utrzymanie powierzchni tego siedliska przyrodniczego nie mniejszej niż 41 ha oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego,
- d) siedliska przyrodniczego 6430³⁾ (ziołorośla górskie (*Adenostylin alliariae*) i ziołorośla nadrzeczne (*Convolvuletalia sepium*)) – utrzymanie powierzchni tego siedliska przyrodniczego nie mniejszej niż 1,5 ha oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego,

- e) siedliska przyrodniczego 6520³⁾ (górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (*Polygono-Trisetion*)) – utrzymanie powierzchni tego siedliska przyrodniczego nie mniejszej niż 207 ha oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego,
- f) siedliska przyrodniczego 7230³⁾ (górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk) – utrzymanie powierzchni tego siedliska przyrodniczego nie mniejszej niż 8 ha oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego,
- g) siedliska przyrodniczego 8160³⁾ (podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne ze zbiorowiskami ze *Stipion calamagrostis*) – utrzymanie powierzchni tego siedliska przyrodniczego nie mniejszej niż 1 ha oraz utrzymanie specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego,
- h) siedliska przyrodniczego 8210³⁾ (wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis*) – utrzymanie tego siedliska przyrodniczego oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego,
- i) siedliska przyrodniczego 8310 (jaskinie nieudostępnione do zwiedzania) – utrzymanie tego siedliska przyrodniczego oraz specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego,
- j) siedliska przyrodniczego 9130³⁾ (żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*)) – utrzymanie powierzchni tego siedliska przyrodniczego nie mniejszej niż 882 ha, specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego w strefie ochrony ścisłej, utrzymanie jak najbardziej zbliżonych do stanu naturalnego buczyn, w których jest prowadzona gospodarka leśna w strefie ochrony krajobrazowej,
- k) siedliska przyrodniczego 9150³⁾ (ciepłolubne buczyny storczykowe (*Cephalanthero-Fagenion*)) – utrzymanie powierzchni tego siedliska przyrodniczego nie mniejszej niż 563 ha, specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego na obszarze ochrony ścisłej, utrzymanie jak najbardziej zbliżonych do stanu naturalnego buczyn, w których jest prowadzona gospodarka leśna w strefie ochrony krajobrazowej,
- l) siedliska przyrodniczego 9180³⁾ (jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (*Tilio platyphillis-Acerion pseudoplatani*)) – utrzymanie powierzchni tego siedliska przyrodniczego nie mniejszej niż 81 ha, specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego,
- m) siedliska przyrodniczego 91E0³⁾ (łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (*Salicetum albo-fragilis*, *Populetum albae*, *Alnetum glutinoso-incanae*) i olsy źródłiskowe) – utrzymanie powierzchni tego siedliska przyrodniczego nie mniejszej niż 11 ha, specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego,
- n) siedliska przyrodniczego 91Q0³⁾ (górskie reliktowe lasy sosnowe (*Erico-Pinion*)) – utrzymanie powierzchni tego siedliska przyrodniczego nie mniejszej niż 7 ha, specyficznej struktury i funkcji tego siedliska przyrodniczego,
- o) roślin: pszonaka pienińskiego (*Erysimum pienanicum*), obuwika pospolitego (*Cypripedium calceolus*), bezlistu okrywowego (*Buxbaumia viridis*) – utrzymanie arealu i liczebności populacji,
- p) zwierząt (bez ptaków):
  - owady: krasopani hera (*Callimorpha (Euplagia) quadripunctaria*), ssaki: podkowiec mały (*Rhinolophus hipposideros*), nocek duży (*Myotis myotis*) i ryś (*Lynx lynx*) – utrzymanie stanu aktualnego,
  - owady: biegacz urozmaicony (*Carabus variolosus*), płazy: kumak górski (*Bombina variegata*) i traszka karpacka (*Triturus montandoni*) – wykonanie inwentaryzacji i zachowanie siedlisk gatunków;

2) w odniesieniu do obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLB120008) dla:

- a) sokoła wędrownego (*Falco peregrinus*), puchacza (*Bubo bubo*) – zachowanie stanowisk lęgowych,
- b) orła przedniego (*Aquila chrysaetos*), sóweczki (*Glaucidium passerinum*) i dzięcioła trójpalczastego (*Picoides tridactylus*) – zachowanie siedlisk gatunków,
- c) dzięcioła białogrzbietego (*Dendrocopos leucotos*) i pomurnika (*Tichodroma muraria*) – wykonanie inwentaryzacji i zachowanie siedlisk.

2. Przyrodnicze uwarunkowania celów ochrony przyrody

2.1. Ekosystemy występujące na obszarze Parku:

- 1) leśne;
- 2) lądowe ekosystemy nieleśne;
- 3) wodne.

2.2. Ekosystemy leśne Parku obejmują 1725 ha. Lasy w Parku zostały zaliczone do III kategorii zagrożenia pożarowego – małe zagrożenie, wynikającej z wyliczeń stanowiących załącznik do „Operatu ochrony ekosystemów leśnych”.

Zbiorowiska roślinne leśne występujące na obszarze Parku oraz odpowiadające im kody siedlisk przyrodniczych Natura 2000:

Lp.	Zbiorowisko roślinne leśne	Kod siedliska przyrodniczego ⁴⁾	Powierzchnia ⁵⁾⁶⁾ (ha)
1	Buczyna karpacka (<i>Dentario glandulosae-Fagetum typicum</i> , <i>Dentario glandulosae-Fagetum lunarietosum</i>)	9130	424
2	Cieplolubna buczyna (<i>Carici-Fagetum typicum</i>)	9150	112
3	Kwaśna buczyna (<i>Luzulo luzuloidis-Fagetum</i>)	9110	1
4	Jedlina karpacka (<i>Dentario glandulosae-Fagetum abietetosum</i>)	9130	458
5	Cieplolubna jedlina (<i>Carici-Fagetum abietetosum</i>)	9150	481
6	Uboga jedlina (<i>Galio rotundifolii-Abietetum</i> , <i>Dryopterido dilatatae-Abietetum</i>)	9110	12
7	Jaworzyna z jęczynikiem (<i>Phyllitido-Aceretum</i>)	9180	73
8	Jaworzyna z jaskrem kosmatym (zbirowisko <i>Acer pseudoplatanus – Ranunculus lanuginosus</i>)	9180	9
9	Grąd (<i>Tilio-Carpinetum</i>), fragmenty grądu	9170	26
10	Fragmety zbiorowisk borowych (<i>Vaccinio-Piceetalia</i>)	Brak kodu	11
11	Nadrzeczna olszyna górską (<i>Alnetum incanae</i>)	91E0	9
12	Bagienna olszyna górską (<i>Caltho-Alnetum</i>)	91E0	4
13	Reliktowe laski sosnowe (<i>Erico-Pinion</i>)	91Q0	8
Razem			1628

2.3. Lądowe ekosystemy nieleśne Parku obejmują 619 ha.

Zbiorowiska roślinne nieleśne występujące na obszarze Parku oraz odpowiadające im kody siedlisk przyrodniczych Natura 2000:

Lp.	Zbiorowisko roślinne nieleśne	Kod siedliska przyrodniczego ⁴⁾	Powierzchnia ⁵⁾ (ha)
1	Cieplolubna łąka pienińska (<i>Anthyllidi-Trifolietum montani</i>)	6520	37
2	Łąki ze związku <i>Arrhenatherion</i>	Brak kodu	223
2.1	Łąka rajgrasowa (<i>Arrhenatheretum medioeuropaeum</i>)	6510	17
2.2	Łąka mieczykowo-mietlicowa (<i>Gladiolo-Agrostietum</i>) (fragmenty)	6520	1
2.3	Grupa łąk umiarkowanie bujnych – łąka z dzwonkiem rozpierschłym i konietlicą łąkową (zbirowisko <i>Campanula patula – Trisetum flavescens</i>)	6520	205
3	Grupa łąk ze związku <i>Arrhenatherion</i> bardzo bujnych – łąka z kupkówką pospolitą i wiechlina zwyczajną (zbirowisko <i>Dactylis glomerata – Poa trivialis</i>)	Brak kodu	49

4	Ubogie łąki z rzędu <i>Nardetalia</i>	6230	2
5	Pastwisko (<i>Lolio-Cynosuretum</i>)	Brak kodu	60
6	Pienińska łąka ziołoroślowa (zbiorowisko <i>Veratrum lobelianum</i> – <i>Laserpitium latifolium</i>)	Brak kodu	3
7	Grupa łąk ziołoroślowych niższych położeń ze związku <i>Arrhenatherion</i>	Brak kodu	49
8	Wilgotna łąka z ostrożeniem łąkowym (<i>Cirsietum rivularis</i>)	Brak kodu	3
9	Łąka ziołoroślowa z wiązówką błotną (<i>Filipendulo-Geranietaum</i>)	Brak kodu	1
10	Ziołorośla knieci i świerzębka orzęsionego (zbiorowisko <i>Caltha laeta</i> – <i>Chaerophyllum hirsutum</i>)	Brak kodu	6
11	Ziołorośla podagrycznika i lepiężnika różowego (<i>Aegopodio-Petasitetum hybridi</i>)	6430	2
12	Naskalna murawa górską (<i>Dendranthemo-Seslerietum</i>)	6170	17
13	Ciepłolubna murawa naskalna (<i>Festucetum pallentis</i>)	6210	9
14	Murawa z trzcinnikiem pstrym (zbiorowisko <i>Calamagrostis varia</i>)	6210	4
15	Zespół zachyłki Roberta (<i>Gymnocarpitetum robertiani</i>)	8160	1
16	Murawa kserotermiczna z lebiodką pospolitą i kłosownicą pierzastą (<i>Origano-Brachypodietum</i>)	6210	29
17	Ciepłolubne zarośla z berberysem zwyczajnym (związek <i>Berberidion</i>)	6210	4
18	Zarośla z dominacją tarniny (<i>Prunus spinosa</i>) lub leszczyny pospolitej (<i>Coryllus avellana</i>)	Brak kodu	49
19	Eutroficzna młaka górską (<i>Valeriano-Caricetum flavae</i>)	7230	8
20	Pole orne (<i>Geranio-Silenetum gallicae</i>)	Brak kodu	22
21	Odłóg	Brak kodu	5
22	Żwirowiska, kamieńce nadrzeczne i szuwały	3220 i 3240	2
22.1	Zbiorowiska ze związku <i>Epilobion fleischeri</i> (<i>Myricaria germanica</i> – <i>Salix eleagnos</i> , <i>Plantago intermedia</i>)	3220 i 3240	1
22.2	Zespół mozgi trzciniowatej (<i>Phalaridetum arundinaceae</i>)	3220	1
23	Tereny inne, w tym: drogi, skarpy, szkółki, sady, tereny zabudowane, tereny mechanicznie zniszczone	Brak kodu	34
Razem			619

2.4. Ekosystemy wodne obejmują 27 ha.

Typy ekosystemów wodnych występujące na obszarze Parku:

- 1) ekosystem źródeł i potoków górskich funkcjonujących na podłożu wapiennym – występują jako obiekty punktowe i liniowe;
- 2) ekosystem środkowego biegu rzeki górskiej przekształcony zbiornikami zaporowymi – 21 ha;
- 3) ekosystem zbiornika zaporowego typu górskiego – 6 ha.

2.5. Na obszarze Parku stwierdzono występowanie 2848⁷⁾ gatunków roślin i grzybów, w tym 151 gatunków, które zostały wskazane do monitoringu, ochrony ich biotopu lub siedliska, w którym bytują, lub też wspierania przez pracowników Parku liczby stanowisk i liczebności populacji, zwanych dalej w Planie „gatunkami specjalnego zainteresowania”, w szczególności:

- 1) roślin naczyniowych (*Pteridophyta* i *Spermatophyta*) – 895 gatunków, w tym 28 gatunków specjalnego zainteresowania;
- 2) mszaków (*Bryophyta*) – 316 gatunków, w tym 28 gatunków specjalnego zainteresowania;
- 3) sinic (*Cyanophyta*) i glony (*Algae*) – 282 gatunki, w tym 25 gatunków specjalnego zainteresowania;
- 4) grzybów wielkoowocnikowych (*Macromycetes*) – 812 gatunków, w tym 34 gatunki specjalnego zainteresowania;
- 5) śluzowców (*Myxomycetes*) – 89 gatunków, w tym 15 gatunków specjalnego zainteresowania;
- 6) porostów (*Lichenes*) – 454 gatunki, w tym 21 gatunków specjalnego zainteresowania.

2.6. Gatunki o szczególnym znaczeniu występujące na obszarze Parku:

- 1) gatunki podlegające ochronie – 255 gatunków (ochronie ścisłej podlega 220 gatunków, ochronie częściowej – 35 gatunków), w tym:
  - a) rośliny naczyniowe (*Pteridophyta* i *Spermatophyta*), podlegające ochronie ścisłej – 92 gatunki oraz podlegające ochronie częściowej – 10 gatunków,
  - b) mszaki (*Bryophyta*), podlegające ochronie ścisłej – 32 gatunki oraz podlegające ochronie częściowej – 20 gatunków,
  - c) grzyby wielkoowocnikowe (*Macromycetes*), podlegające ochronie ścisłej – 31 gatunków,
  - d) porosty (*Lichenes*), podlegające ochronie ścisłej – 65 gatunków oraz podlegające ochronie częściowej – 5 gatunków;
- 2) gatunki zagrożone – 563 gatunki, w tym:
  - a) rośliny naczyniowe (*Pteridophyta* i *Spermatophyta*) – 68 gatunków,
  - b) mszaki (*Bryophyta*) – 37 gatunków,
  - c) sinice (*Cyanophyta*) i glony (*Algae*) – 6 gatunków,
  - d) grzyby wielkoowocnikowe (*Macromycetes*) – 221 gatunków,
  - e) śluzowce (*Myxomycetes*) – 14 gatunków,
  - f) porosty (*Lichenes*) – 217 gatunków;
- 3) gatunki i odmiany endemiczne – 2 gatunki i 3 odmiany;
- 4) gatunki reliktowe – 6 gatunków (w tym 5 gatunków roślin naczyniowych i 1 gatunek mchu);
- 5) gatunki specjalnego zainteresowania:
  - a) rośliny naczyniowe (*Pteridophyta* i *Spermatophyta*) – 28 gatunków: bylica piołun (*Artemisia absinthium* L. var. *calcigena* Rehm.), chryzantema (złocięń) Zawadzkiego (*Dendranthema zawadzkii* (Herb.) Tzvelev), dwulistnik muszy (*Ophrys insectifera* L.), jałowiec sawina (*Juniperus sabina* L.), kruszczyk błotny (*Epipactis palustris* (L.) Crantz), kruszczyk drobnolistny (*Epipactis microphylla* (Ehrh.) Sw.), lilia bulwkowata (*Lilium bulbiferum* L.), lulecznica kraińska (*Scopolia carniolica* Jacq.), mniszek pieniński (*Taraxacum pieninicum* Pawł.), modrzew polski (*Larix decidua* Mill. subsp. *polonica* (Racib.) Domin), mokrzyca szczeciolistna (*Minuartia setacea* (Thuill.) Hayek subsp. *banatica*), naradka mlecznobiała (*Androsace lactea* L.), nasięźrzal pospolity (*Ophioglossum vulgatum* L.), obuwik pospolity (*Cypripedium calceolus* L.), oset klapowany (*Carduus xlobulatus* Borbás), pajęcznica gałęzista (*Anthericum ramosum* L.), pióropusznik strusi (*Matteucia struthiopteris* (L.) Tod.), podrzeń żebrowiec (*Blechnum spicant* (L.) Roth), pszonak pieniński (*Erysimum pieninicum* (Zapał.) Pawł.), storczyk bżowy (*Dactylorhiza sambucina* (L.) Soo.), storczyk samiczy (*Orchis morio* L.), storzan bezlistny (*Epipogium aphyllum* Sw.), szczywologorz tatarski (*Conioselinum tataricum* Hoffm.), śnieżyczka przebiśnieg (*Galanthus nivalis* L.), tawuła średnia (*Spiraea media* Schm.), traganek jasny (*Astragalus australis* (L.) Lam.), turzyca Davalla (*Carex davalliana* Sm.), barszcz Sosnowskiego (*Heracleum sosnowskyi* Manden),
  - b) mszaki (*Bryophyta*) – 28 gatunków:
    - mchy (*Musci*): bagniak kutnerowaty (*Philonotis tomentella* Molendo), bezlist okrywowy (*Buxbaumia viridis* (Moug. ex DC.) Brid. ex Moug. & Nestl.), bielista siwa (*Leucobryum glaucum* (Hedw.) Ångstr.), błyszczce włoskowate

- (*Tomentypnum nitens* (Hedw.) Loeske), bruzdowiec fałdowany (*Ptychodium plicatum* (Schleich. ex F. Weber & D. Mohr) Schimp.), drobniczek rozłożysty (*Seligeria patula* (Lindb.) I. Hagen), gałęziak prząslik (*Eucladium verticillatum* (Hedw. ex Brid.) Bruch & Schimp.), koimek bezłodygowy (*Diphyscium foliosum* (Hedw.) D.Mohr), krzewik źródliskowy (*Thamnobryum alopecurum* (Hedw.) Gangulee), miedziówka brunatna (*Orthothecium rufescens* (Dicks. ex Brid.) Schimp.), nastroszek kędzierzawy (*Ulota crispa* (Hedw.) Brid.), nurzypląs czarniawy (*Cinclidotus riparius* (Host ex. Brid) Arn.), płaszczoniec marszczony (*Buckiella undulata* (Hedw.) Ireland), rokieta Vauchera (*Hypnum vaucheri* Lesq.), rokieta wyniosły (*Hypnum recurvatum* (Lindb. & Arnell) Kindb.), różyczkoprańnik kanadyjski (*Rhodobryum ontariense* (Kindb.) Kindb.), skrzydlik czerwony (*Fissidens rufulus* Schimp.), strzechwa bezząb (*Grimmia anodon* Bruch & Schimp.), szurpek otwarty (*Orthotrichum patens* Brid.), torfowiec frędzlowany (*Sphagnum fimbriatum* Wilson), żurawiec haussknechta (*Atrichum flavisetum* Mitt.),
- wątrobowce (*Hepaticae*): buławniczka czerwona (*Cephaloziella rubella* var. *sullivantii* (Nees) Warnst.), miedzik tamaryszkowy (*Frullania tamarisci* (L.) Dumort.), parzoch pieprzowy (*Porella arboris-vitae* (With.) Grolle), parzoch spłaszczony (*Porella platyphylloidea* (Schwein.) Lindb.), śniedrzyczka Rossettiego (*Cololejeunea rossettiana* (C. Massal.) Schiffn.), śniedrzyczka wapienna (*Cololejeunea calcarea* (Lib.) Schiffn.), widlicowiec omszony (*Apometzgeria pubescens* (Schrank) Kuwah),
- c) sinice (*Cyanophyta*) i glony (*Algae*) – 25 gatunków: *Actinotaenium cucurbita* (Bréb) Teil., *Amphipleura pellucida* (Kütz) Kütz., *Audouinella pygmaea* Kütz., *Batrachospermum boryanum* Sirodot, *Batrachospermum ectocarpum* Sirodot, *Bulbochaete pseudoareolata* W. et O. Bock, *Calothrix fusca* (Kütz.) Bornet et Flahault, *Campylodiscus hibernicus* Ehr., *Chara vulgaris* L., *Chrysonobola holmesii* Lund., *Cosmarium didymochondrium* Nordst., *Cosmarium obtusatum* (Schmid.) Schmid., *Cosmarium tetraophthalmum* Bréb., *Cymbella simonsenii* Kramm., *Didymosphenia geminata* (Lyngb.) Schmidt, *Ellerbeckia arenaria* (Moore) Crawford, *Encyonema lange-bertalotii* Krammer, *Epithemia argus* var. *alpestris* (W. Sm.) Grunow, *Gongrosira calcifera* Krieg., *Homoeothrix gloeophila* Starmach, *Mastogloia grevillei* W. Sm., *Oocardium stratum* Naegeli, *Rhoicosphaenia abbreviata* (Agardh) Lange-Bert., *Stauroneis acuta* W. Smith, *Surirella spiralis* Kütz,
- d) grzyby wielkoowocnikowe (*Macromycetes*) – 34 gatunki: białokrowiak pieniński (*Leucopaxillus salmonifolius* M.M. Moser & Lamoure), borowik szlachetny (*Boletus edulis* Bull.: Fr.), czubajka kania (*Macrolepiota procera* (Scop.: Fr.) Sing.), gęstoporek cynobrowy (*Pycnoporus cinnabarinus* (Jacq.: Fr.) P. Karst.), grzybolubka lepka (*Asterophora parasitica* (Bull.: Fr.) Sing.), grzybówka szafranowa (*Mycena crocata* (Schrad.: Fr.) Kumm.), gwiazdosz potrójny (*Geastrum triplex* Jungh.), koralownik białawy (*Ramariopsis kunzei* (Fr.) Corner), koronika ozdobna (*Sarcosphaera coronaria* (Jacq.) Schroet.), koźlarz babka (*Leccinum scabrum* (Bull.: Fr.) S. F. Gray), lejkoporek olszowy (*Gyrodon lividus* (Bull.: Fr.) Sacc.), mądział psi (*Mutinus caninus* (Huds. ex Pers.) Fr.), mleczał jodłowy (*Lactarius salmonicolor* Heim et Lecl.), mleczał modrzewiowy (*Lactarius porninsis* Roll.), mleczał rydz (*Lactarius deliciosus* (L.) S. F. Gray), monetka bukowa (*Oudemansiella mucida* (Schrad.: Fr.) v. Hoehn.), pękacz gruszkowaty (*Phallo-gaster saccatus* Morgan), piestrzenica infułowana (*Gyromitra infula* (Schaeff.: Fr.) Qué.), pniarek różowy (*Fomitopsis rosea* (Alb. et Schw.: Fr.) P. Karst.), poroblaszek żółtoczerwony (*Phylloporus rhodoxanthus* (Schwein.) Bres.), purchawka jeżowata (*Lycoperdon echinatum* Pers. ex Pers.), purchawka łatkowata (*Lycoperdon mammiforme* ('*mammaeforme*') Pers. Pers.), siatkoblaszek maczugowaty (*Gomphus clavatus* (Pers.:

Fr.) Gray), smardz jadalny (*Morchella esculenta* (L.) Pers.), smardz wyniosły (*Morchella elata* Fr.), soplówka bukowa (*Hericium coralloides* (Scop.: Fr.) S. F. Gray), suchogłówka korowa (*Phleogena faginea* (Fr.: Fr.) Link), wilgotnica czepeczkowata (*Hygrocybe calyptriformis* ('calyptraeformis') (Berk. & Bromme) Fayod), wilgotnica czerniejąca odm. wysmukła (*Hygrocybe conica* var. *chloroides* (Mal.) Bon.), wilgotnica jasna (*Hygrocybe laeta* (Pers.: Fr.) P. Karst.), wilgotnica karminowa (*Hygrocybe punicea* (Fr.) Kumm.), wilgotnica szara (*Hygrocybe unguinosa* (Fr.) Karst.), wodnicha hiacyntowa (*Hygrophorus hyacinthinus* Quél.), zasłonak majerankowy (*Cortinarius percomis* Fr.),

e) śluzowce (*Myxomycetes*) – 15 gatunków: *Amaurochaete atra* (Alb. & Schw.) Rost., *Arcyria abietina* (Wigand) Nann.-Brem., *Arcyria oerstedtii* Rost., *Cribraria minutissima* Schw., *Diderma alpinum* Meylan, *Diderma globosum* Pers., *Enerthenema papillatum* (Pers.) Rost., *Fuligo muscorum* Alb. & Schwein., *Hemitrichia calyculata* (Speg.) Farr, *Leocarpus fragilis* (Dicks.) Rost., *Lepidoderma tigrinum* (Schar.) Rost., *Lindbladia tubulina* Fries, *Lycogala conicum* Pres., *Physarum penetrabile* Rex., *Trichia botrytis* (J.F. Gmel.) Pres.,

f) porosty (*Lichenes*) – 21 taksonów (19 gatunków i 2 rodzaje): błyskotka brodawkowata (*Fulgensia bracteata* (Hoffm.) Räs.), gatunki rodzaju brodaczka (*Usnea* Dill. ex Adans.), dołączanka torbiasta (*Solorina saccata* (L.) Ach.), jaskrawiec pierścieniowaty (*Caloplaca cirrochroa* (Ach.) Th. Fr.), jaskrawiec woskowoszary (*Caloplaca cerina* (Ehrh. ex Hedw.) Th. Fr.), krostka leśna (*Hypocenomyce caradocensis* (Leight. ex Nyl.) P. James & G. Schneider), łuszczak łuskowaty (*Psora testacea* Hoffm.), mąklik otrębiaty (*Pseudevernia furfuracea* (L.) Zopf), odnożyca pośrednia (*Ramalina intermedia* Delise non auct.), okrążek łusieczkowaty (*Aspicilia moenium* (Vainio) Thor & Timda), otocznicza lśniąca (*Pyrenula nitida* (Weig.) Ach.), pałecznik jodłowy (*Calicium abietinum* Pers.), pawężnica łusieczkowata (*Peltigera praetextata* (Flk.) Zopf), popielak szary (*Imshaugia aleurites* (Ach.) Fricke Meyer), rozłożyk półpromienisty (*Placynthium subradiatum* (Nyl.) Arnold), skórnica czerwonawa (*Dermatocarpon miniatum* (L.) Mann), soreniec mchowy (*Physconia muscigena* (Ach.) Poelt), gatunki rodzaju włośotka (*Bryoria* Brodo & Hawksw.), złociszek żółty (*Chrysothrix candelaris* (L.) Laundon), żółtlca chropowata (*Flavoparmelia caperata* (L.) Hale), żółtlinka złota (*Vulpicida pinastri* (Scop.) Mattson & Lai).

2.7. Na obszarze Parku stwierdzono występowanie 7369⁷⁾ gatunków zwierząt:

1) kręgowców (*Vertebrata*) – 297 gatunków:

- a) 62 gatunki ssaków (*Mammalia*) (w tym 18 gatunków nietoperzy),
- b) 196 gatunków ptaków (*Aves*),
- c) 6 gatunków gadów (*Reptilia*),
- d) 9 gatunków płazów (*Amphibia*),
- e) 24 gatunki ryb (*Pisces*);

2) bezkręgowców (*Invertebrata*) – 7072 gatunki:

- a) 1 gatunek kolcogłowa (*Acanthocephala*),
- b) 91 gatunków pierścienic (*Annelida*),
- c) 6836 gatunków stawonogów (*Arthropoda*):
  - 687 gatunków pajęczaków (*Arachnida*),
  - 22 gatunki pareczników (*Chilopoda*),
  - 56 gatunków skorupiaków (*Crustacea*),
  - 29 gatunków dwuparców (*Diplopoda*),
  - 6040 gatunków owadów (*Insecta*),
  - 2 gatunki skąponogów (*Paupoda*),
- d) 109 gatunków mięczaków (*Mollusca*),
- e) 3 gatunki obleńców (*Nemathelminthes*),

- f) 4 gatunki płazińców (*Platyhelminthes*),
- g) 28 gatunków niesporczaków (*Tardigrada*).

2.8. Gatunki o szczególnym znaczeniu występujące na obszarze Parku:

- 1) gatunki podlegające ochronie – 305 gatunków:
  - a) 41 gatunków ssaków (*Mammalia*),
  - b) 184 gatunki ptaków (*Aves*),
  - c) 6 gatunków gadów (*Reptilia*),
  - d) 9 gatunków płazów (*Amphibia*),
  - e) 7 gatunków ryb (*Pisces*),
  - f) 1 gatunek pajęczaka (*Arachnida*),
  - g) 57 gatunków owadów (*Insecta*);
- 2) gatunki zagrożone – 145 gatunków, w tym 13 gatunków kręgowców i 132 gatunki bezkręgowców;
- 3) gatunki endemiczne – 56 gatunków, w tym 1 gatunek kręgowca i 55 gatunków bezkręgowców;
- 4) gatunki górskie i północnogórskie – 276 gatunków, w tym 4 gatunki kręgowców i 272 gatunki bezkręgowców;
- 5) gatunki unikatowe w Polsce, posiadające w Pieninach pojedyncze stanowiska – 202 gatunki bezkręgowców;
- 6) gatunki specjalnego zainteresowania:
  - a) kręgowce – 41 gatunków, 1 rodzina (*Chiroptera*) i 1 gromada (*Amphibia*): bóbr europejski (*Castor fiber*), koszatka (*Dryomys nitedula*), nietoperze (*Chiroptera*), orzesznica (*Muscardinus avellanarius*), popielica (*Glis glis*), ryjówka górską (*Sorex alpinus*), ryś (*Lynx lynx*), rzęsosek mniejszy (*Neomys anomalus*), smużka (*Sicista betulina*), wilk (*Canis lupus*), wydra (*Lutra lutra*), żbik (*Felis silvestris*), żołądnica (*Eliomys quercinus*), bocian czarny (*Ciconia nigra*), cietrzew (*Lyrurus tetrix*), derkacz (*Crex crex*), drozd obrożny (*Turdus torquatus*), dzięcioł trójpalczasty (*Picoides tridactylus*), dzięcioł białogrzbiety (*Dendrocopos leucotos*), dzięcioł czarny (*Dryocopus martius*), dzięcioł zielonosiwy (*Picus canus*), gąsiorek (*Lanius collurio*), jarząbek (*Bonasa bonasia*), muchołówka białoszyja (*Ficedula albicollis*), muchołówka mała (*Ficedula parva*), nagórnik (*Monticola saxatilis*), orlik krzykliwy (*Aquila pomarina*), orzeł przedni (*Aquila chrysaetos*), orzechówka (*Nucifraga caryocatactes*), pliszka górską (*Motacilla cinerea*), pomurnik (*Tichodroma muraria*), puchacz (*Bubo bubo*), puszczyk uralski (*Strix uralensis*), sokół wędrowny (*Falco peregrinus*), sóweczka (*Glaucidium passerinum*), trzmielojad (*Pernis apivorus*), włochatka (*Aegolius funereus*), gniewosz (*Coronella austriaca*), płazy (*Amphibia*), głowacz przegopłety (*Cottus poecilopus*), piekielnica (*Alburnoides bipunctatus*), różanka (*Rhodeus sericeus amarus*), troć (*Salmo trutta m. trutta*),
  - b) bezkręgowce – 31 gatunków i 3 rodzaje: igliczek karpacki (*Acicula parcelineata*), szklarka mała (*Aegopinella minor*), poczwarówka Bielza (*Argna bielzi*), źródlarki (*Bithynella* sp.), *Chilostoma rosmaessleri*, daudebardia czerwona (*Daudebardia rufa*), *Lehmannia macroflagellata*, świdrzyk okazały (*Macrogastera ventricosa*), poczwarówka sklepiona (*Pupilla sterii*), *Baetis beskidensis*, *Protonemoura aestiva*, *Potamophylax carpathicus*, krasopani hera (*Callimorpha (Euplagia, Panaxia) quadripunctaria*), niepylak apollo (*Parnassius apollo*), niepylak mnemosyina (*Parnassius mnemosyne*), paż żeglarz (*Iphiclides podalirius*), szlaczkoń południowy (*Colias alfacarensis*), modraszek arion (*Maculinea arion*), modraszekalcon (*Maculineaalcon*), kraśniki (*Zygaena brizae*, *Zygaena osterodensis*, *Zygaena trifolii*, *Zygaena cyanarae*), wynurt (*Ceruchus chrysomelinus*), nadobnica alpejska (*Rosalia alpina*), sichrawa karpacka (*Carilia excellens*), biegacz pomarszczony (*Carabus intricatus*), biegacz urozmaicony (*Carabus variolosus*), biegacz *Carabus obsoletus*, pszczolinka błękitna (*Andrena agilissima*), murarka pszczolinkowata (*Hoplitis (Osmia) andreoides*), murarka ośmiałówka (*Osmia cerenthidis*), trzmiele (*Bombus* ssp.), trzmielce (*Psithyrus* spp.).

2.9. W Parku występują następujące typy krajobrazów:

- 1) naturalny (ekosystemy leśne) – zajmujący 73% powierzchni Parku;
- 2) naturalno-kulturowy (łądowe ekosystemy nieleśne) – zajmujący 26% powierzchni Parku;
- 3) kulturowo-naturalny (tereny zabudowane) – zajmujący 1% powierzchni Parku.

2.10. Siedliska przyrodnicze wymagające ochrony wynikającej z wyznaczenia obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013)

Lp.	Nazwa siedliska przyrodniczego	Kod siedliska przyrodniczego ³⁾	Powierzchnia ⁸⁾ (ha)
1	Siedliska leśne		1544
1.1	Żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	9130	882
1.2	Ciepłolubne buczyny storczykowe (<i>Cephalanthero-Fagenion</i>)	9150	563
1.3	Jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio platyphillis-Acerion pseudoplatani</i>)	9180	81
1.4	Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnetum glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	91E0	11
1.5	Górskie reliktowe laski sosnowe (<i>Erico-Pinion</i>)	91Q0	7
2	Siedliska nieleśne		277,5
2.1	Formacje z jałowcem pospolitym (<i>Juniperus communis</i>) na wrzosowiskach lub nawapiennych murawach	5130	2
2.2	Nawapienne murawy wysokogórskie (<i>Seslerion tatrae</i>) i wyleżyska śnieżne (<i>Arabidion coeruleae</i>)	6170	17
2.3	Murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> , <i>Festucion pallentis</i>)	6210	41
2.4	Ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	6430	1,5
2.5	Górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	6520	207
2.6	Górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	7230	8
2.7	Podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne ze zbiorowiskami ze <i>Stipion calamagrostis</i>	8160	1
2.8	Wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	8210	Z uwagi na występowanie na pionowych lub przewieszonych ścianach skalnych określenie zajmowanej powierzchni jest niemożliwe
2.9	Jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	8310	685 m długości
Razem			1821,5

2.11. Siedliska przyrodnicze niewymagające ochrony wynikającej z wyznaczenia obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013) – niebędące przedmiotem ochrony:

Lp.	Nazwa siedliska przyrodniczego	Kod siedliska przyrodniczego ³⁾	Powierzchnia ⁸⁾ (ha)
1	Siedliska leśne		39
1.1	Kwaśne buczyny (<i>Luzulo-Fagetum</i>)	9110	13
1.2	Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (<i>Galio-Carpinetum, Tilio-Carpinetum</i>)	9170	26
2	Siedliska nieleśne		80
2.1	Pionierska roślinność na kamieńcach górskich potoków	3220	2
2.2	Zarośla wierzby siwej na kamieńcach i żwirowiskach górskich potoków (<i>Salici-Myricarietum</i> , część – z przewagą wierzby)	3240	Siedlisko punktowe
2.3	Górskie i niżowe murawy bliźniczkowe (<i>Nardion</i> – płaty bogate florystycznie)	6230	2
2.4	Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (<i>Arrhenatherion elatioris</i>)	6510	76
2.5	Źródłiska wapienne ze zbiorowiskami <i>Cratoneurion commutati</i>	7220	Siedlisko punktowe
Razem			119

2.12. Gatunki roślin i zwierząt (bez ptaków) wymagające ochrony wynikającej z wyznaczenia obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013):

Lp.	Nazwa gatunku
1	Rośliny
1.1	Bezlist okrywowy (<i>Buxbaumia viridis</i>)
1.2	Obuwik pospolity (<i>Cypripedium calceolus</i>)
1.3	Pszonak pieniński (<i>Erysimum pieninicum</i>)
2	Zwierzęta (bez ptaków)
2.1	Bezkęgowce – owady
2.1.1	Krasopani hera (<i>Callimorpha (Euplagia, Panaxia) quadripunctaria</i>)
2.1.2	Biegacz urozmaicony (<i>Carabus variolosus</i>)
2.2	Płazy
2.2.1	Kumak górski (<i>Bombina variegata</i>)
2.2.2	Traszka karpacka (<i>Triturus montandoni</i>)
2.3	Ssaki
2.3.1	Podkowiec mały (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)
2.3.2	Nocek duży (<i>Myotis myotis</i>)
2.3.3	Ryś (<i>Lynx lynx</i>)

2.13. Gatunki ptaków będące przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLB120008):

Lp.	Nazwa gatunku
1	Orzeł przedni (<i>Aquila chrysaetos</i>)
2	Sokół wędrowny (<i>Falco peregrinus</i>)
3	Puchacz (<i>Bubo bubo</i>)
4	Sóweczka (<i>Glaucidium passerinum</i>)
5	Dzięcioł biało-grzbiety (<i>Dendrocopos leucotos</i>)
6	Dzięcioł trójpalczasty (<i>Picoides tridactylus</i>)
7	Pomurnik (<i>Tichodroma muraria</i>)

2.14. Gatunki ptaków niebędące przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLB120008) w odniesieniu, do których należy wykonać inwentaryzację w czasie obowiązywania Planu:

Lp.	Nazwa gatunku
1	Trzmielojad (<i>Pernis apivorus</i>)
2	Jarząbek (<i>Bonasa banasia</i>)
3	Puszczyk uralski (<i>Strix uralensis</i>)
4	Włochatka (<i>Aegolius funereus</i>)
5	Dzięcioł zielonosiwy (<i>Picus canus</i>)
6	Dzięcioł czarny (<i>Dryocopus martius</i>)
7	Muchołówka mała (<i>Ficedula parva</i>)
8	Muchołówka białoszyja (<i>Ficedula albicollis</i>)
9	Gąsiorek (<i>Lanius collurio</i>)
10	Drozd obrożny (<i>Turdus torquatus</i>)
11	Pliszka górska (<i>Motacilla cinerea</i>)
12	Orzechówka (<i>Nucifraga caryocatactes</i>)

3. Społeczne uwarunkowania realizacji celów ochrony przyrody

3.1. Pieniński Park Narodowy został utworzony rozporządzeniem Ministra Rolnictwa z dnia 23 maja 1932 r. o utworzeniu z rezerwatu w Pieninach jednostki organizacyjnej szczególnej pod nazwą „Park Narodowy w Pieninach” (M.P. Nr 123, poz. 156). Obecnie Park funkcjonuje na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 30 października 1954 r. w sprawie utworzenia Pienińskiego Parku Narodowego (Dz. U. z 1955 r. Nr 4, poz. 24) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 maja 1996 r. w sprawie Pienińskiego Parku Narodowego (Dz. U. Nr 64, poz. 307).

3.2. Park wraz z otuliną jest położony na terenie województwa małopolskiego (powiat nowotarski) i administracyjnie stanowi część gmin: Krościenko nad Dunajcem, Czorsztyn i Łapsze Niżne oraz gminy miejskiej Szczawnica.

3.3. Powierzchnia i rodzaje użytków gruntowych w gminach (według danych GUS na dzień 31 grudnia 2006 r. i Operatu generalnego do Planu ochrony Parku):

Nazwa gminy	Powierzchnia (ha)				
	ogólna	lasa oraz grunty zadrzewione i zakrzewione	użytki rolne	grunty pod wodami	nieużytki i tereny różne
Gmina Czorsztyn	6200	2780	2580	650	190
Gmina Krościenko nad Dunajcem	5700	2790	2570	110	230
Gmina Łapsze Niżne	12600	4660	6665	150	1125
Gmina Szczawnica	8900	5670	2705	50	475
Ogółem w granicach administracyjnych gmin	33400	15900	14520	960	2020
Udział powierzchni Parku na terenie poszczególnych gmin (%)	100,0	72,3	21,7	1,3	4,7
Udział powierzchni Parku w powierzchni gmin (%)	7,1	10,8	3,5	3,1	5,5

Rozdział 2

Identyfikacja oraz sposoby eliminacji lub ograniczania istniejących i potencjalnych zagrożeń wewnątrznych i zewnętrznych oraz ich skutków

I. Zagrożenia wewnętrzne istniejące⁹⁾

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze, gatunek wymagający ochrony w formie wyznaczenia obszaru Natura 2000 ³⁾	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Utrudnienia w zarządzaniu obszarami leśnymi i nieleśnymi oraz infrastrukturą turystyczną, z uwagi na znajdujące się w granicach Parku grunty niestanowiące własności Skarbu Państwa lub niebędącego jego własnością	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykup znajdujących się w granicach Parku gruntów niebędących w wieczystym użytkowaniu Parku lub niebędących jego własnością. 2. Przejęcie gruntów Skarbu Państwa pozostających w innym zarządzie. 3. Uzupełnienie istniejącej sieci budynków administracyjno-mieszkalnych Parku służących celom zarządzania Parkiem we wsi Sromowce Wyżne i we wsi Tylka (ewentualnie pobliskie miejscowości)
2	Zaniechanie użytkowania gruntów, skutkujące zanikiem cennych zbiorowisk roślinnych, zubożeniem walorów widokowych oraz zanikiem gatunków związanych z tymi zbiorowiskami, a także gatunków związanych z mozaiką krajobrazu	<ol style="list-style-type: none"> 1) 6210; 2) 6520; 3) derkacz (<i>Crex crex</i>); 4) gąsiorek (<i>Lanius collurio</i>); 5) orlik krzykliwy (<i>Aquila pomarina</i>) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykup gruntów. 2. Prowadzenie na gruntach Skarbu Państwa działań ochronnych, polegających na: <ol style="list-style-type: none"> 1) wykonaniu dojazdów do zagrożonych gruntów; 2) odkrzaczaniu; 3) koszeniu łąk; 4) usuwaniu biomasy lub kontrolowanym spalaniu skoszonej biomasy; 5) w razie potrzeby nawożeniu: <ol style="list-style-type: none"> a) obornikiem, b) kompostem, c) mineralnymi nawozami fosforowo-potasowymi. 3. Dopuszcza się wykonanie działań ochronnych, o których mowa w ust. 2, na gruntach niebędących w wieczystym użytkowaniu Parku lub niebędących jego własnością, po uzyskaniu zgody właścicieli gruntów. 4. Popieranie ekstensywnej działalności rolniczej na gruntach niebędących w wieczystym użytkowaniu Parku lub niebędących jego własnością w szczególności przez udzielanie pomocy w uzyskaniu dopłat bezpośrednich oraz dopłat z programów rolnośrodowiskowych.

			<p>5. Monitoring skuteczności stosowanych działań ochronnych.</p> <p>6. Monitoring nieleśnych siedlisk przyrodniczych w odniesieniu do obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013).</p> <p>7. Monitoring punktów widokowych</p>
3	<p>Intensywna zabudowa skutkująca:</p> <p>1) zmniejszaniem powierzchni terenów rolniczych;</p> <p>2) utratą funkcjonalności korytarzy ekologicznych;</p> <p>3) wzmożoną synantropizacją</p>	<p>1) ryś (<i>Lynx lynx</i>);</p> <p>2) orlik krzykliwy (<i>Aquila pomarina</i>)</p>	<p>Dążenie do uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego nielocalizowania na obszarze Parku, na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących jego własnością inwestycji, w tym zabudowy siedliskowej</p>
4	<p>Zanikanie populacji rzadkich, zagrożonych i chronionych gatunków roślin i grzybów</p>	<p>1) bezlist okrywowy (<i>Buxbaumia viridis</i>);</p> <p>2) obuwik pospolity (<i>Cypridium calceolus</i>);</p> <p>3) pszonak pieniński (<i>Erysimum pieninicum</i>)</p>	<p>1. Ochrona biotopów (w tym na gruntach prywatnych).</p> <p>2. Hodowla zachowawcza gatunków tych roślin w szkółkach.</p> <p>3. Wspomaganie populacji naturalnych materiałem hodowlanym.</p> <p>4. Deponowanie materiału nasiennego w banku nasion.</p> <p>5. Zachowanie odpowiednich mikrosiedlisk leśnych przez pozostawienie części drewna do mineralizacji.</p> <p>6. Monitoring roślin lub grzybów, w szczególności gatunków szczególnego zainteresowania.</p> <p>7. Aktualizacja listy gatunków występujących na obszarze Parku z możliwością dokonywania zbioru w celu oznaczenia taksonu.</p> <p>8. Monitoring stanu ochrony gatunków roślin w odniesieniu do obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013)</p>
5	<p>Naturalne pojawianie się drzew i krzewów na cennych przyrodniczo lądowych ekosystemach nieleśnych</p>	<p>1) 5130;</p> <p>2) 6210;</p> <p>3) 7230;</p> <p>4) 8160;</p> <p>5) pszonak pieniński (<i>Erysimum pieninicum</i>);</p> <p>6) krasopani hera (<i>Callimorpha euplagia</i>, <i>Panaxia quadripunctaria</i>)</p>	<p>1. Usuwanie drzew, krzewów i ich odrośli oraz krzewów malin z lądowych ekosystemów nieleśnych.</p> <p>2. Monitoring nieleśnych siedlisk przyrodniczych w odniesieniu do obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013)</p>
6	<p>Zanikanie populacji rzadkich, zagrożonych i chronionych gatunków zwierząt</p>	<p>1) niepyłak apollo (<i>Parnassius apollo</i>);</p> <p>2) kumak górski (<i>Bombina variegata</i>);</p>	<p>1. Ochrona biotopów i miejsc rozrodu.</p> <p>2. Restytucja i reintrodukcja gatunków.</p> <p>3. Realizacja programów aktywnej ochrony.</p> <p>4. Wykup gruntów.</p> <p>5. Ograniczanie liczebności populacji gatunków zagrożających gatunkom zanikającym.</p>

		3) traszka karpacka (<i>Triturus montandoni</i>)	6. Tworzenie i utrzymanie zastępczych miejsc rozrodu. 7. Utrzymanie drożności i bezpieczeństwa szlaków migracji. 8. Powiększenie obszaru Parku. 9. Monitoring roślin lub grzybów, w szczególności gatunków szczególnego zainteresowania. 10. Aktualizacja listy gatunków występujących na obszarze Parku z możliwością dokonywania odłowu lub wykonania dokumentacji fotograficznej w celu oznaczenia taksonu. 11. Monitoring stanu ochrony gatunków zwierząt w przypadku obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013). 12. Monitoring stanu ochrony gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLB120008). 13. Monitoring gatunków ptaków niebędących przedmiotem ochrony na obszarze Natura 2000 (kod obszaru: PLB 120008), dla których przewidziano wykonanie inwentaryzacji w trakcie obowiązywania Planu
7	1. Niezgodność składu gatunkowego, struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów z siedliskiem. 2. Zniekształcenie składu gatunkowego, struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów oraz zasobów rozkładającego się drewna w stosunku do naturalnego stanu ekosystemów	1) wszystkie leśne siedliska przyrodnicze; 2) bezlist okrywowy (<i>Buxbaumia viridis</i>)	1. Regulacja struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów. 2. Zbiór nasion z drzew i krzewów. 3. Produkcja (w szkółce leśnej) sadzonek drzew i krzewów. 4. Porządkowanie powierzchni i przygotowanie gleby do odnowienia naturalnego i sztucznego oraz odnowienie lasu w drodze samosiewu, siewu lub sadzenia, dolesianie luk i przerzedzeń, zalesienia, dosadzanie drzew w uprawach leśnych (poprawki i uzupełnienia), pielęgnacja upraw i odnowień naturalnych. 5. Utrzymywanie odpowiedniej struktury zbiorowiska leśnego. 6. Wykonywanie cięć pielęgnacyjno-hodowlanych i ochronnych. 7. Przebudowa drzewostanów. 8. Pozostawianie drzew martwych i zamierających. 9. Utrzymywanie niezbędnej infrastruktury. 10. Monitoring stanu ekosystemów leśnych oraz skuteczności stosowanych działań ochronnych. 11. Monitoring występowania owadów o znaczeniu gospodarczym, w tym: 1) zasnuj (<i>Cephalzia</i> spp.); 2) kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>); 3) rytownika pospolitego (<i>Pityogenes chalcographus</i>); 4) drwalnika paskowanego (<i>Trypodendron lineatum</i>). 12. Monitoring leśnych siedlisk przyrodniczych w przypadku obszaru Natura 2000 (kod obszaru: PLH120013)

8	Zanikanie lub zubażanie walorów widokowych wskutek zaniechania użytkowania gruntów prywatnych	Nie dotyczy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie punktów i ciągów widokowych przez: <ol style="list-style-type: none"> 1) koszenie polan; 2) wycinanie drzew i krzewów lub przycinanie gałęzi w miejscach atrakcyjnych widokowo. 2. Wykup gruntów. 3. Dążenie do uwzględnienia odpowiednich rozwiązań w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego
9	Niszczanie cennych obiektów kulturowych na obszarze Parku	Nie dotyczy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie remontów i zabezpieczanie obiektów kulturowych znajdujących się na obszarze Parku, w tym zwłaszcza Zamku Czorsztyn i Zamku Pieniny. 2. Odtworzenie i bieżące utrzymanie kapliczek. 3. Monitoring stanu obiektów
10	Zanikanie terenów wilgotnych i podmokłych	<ol style="list-style-type: none"> 1) 7230; 2) 91E0; 3) biegacz urozmaicony (<i>Carabus variolosus</i>); 4) kumak górski (<i>Bombina variegata</i>); 5) traszka karpacka (<i>Triturus montandoni</i>); 6) poczwarówka zwężona (<i>Vertigio angustior</i>) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczenie poboru wody z ujęć na obszarze Parku. 2. Zabezpieczanie przed niszczeniem miejsc pojenia owiec
11	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczenia zasilania w wodę potoków wzdłuż ich biegów. 2. Zanikanie źródeł 	91E0	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dążenie do likwidacji ujęć wody ze źródeł znajdujących się w granicach Parku. 2. Monitoring stanu źródeł pienińskich
12	Osuszanie gleb obszarów podmokłych	7230	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dążenie do likwidacji ujęć wody na obszarze Parku, popieranie starań gmin o uzyskanie funduszy na wybudowanie wodociągów i ujęć położonych poza granicami Parku. 2. Badanie poziomu wód gruntowych. 3. Powstrzymanie sukcesji roślin drzewiastych w łądowych ekosystemach nieleśnych. 4. Wykup gruntów
13	Niekontrolowany ruch turystyczny na obszarze całego Parku	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ukierunkowanie ruchu turystycznego przez: <ol style="list-style-type: none"> 1) budowę i konserwację infrastruktury turystycznej; 2) jednolite i czytelne oznakowanie granicy Parku; 3) konserwację szlaków pieszych (odnawianie co 3–4 lata) i ewentualne korekty ich przebiegu; 4) wymianę słupów i drogowskazów w węzłach komunikacyjnych;

			<p>5) konserwację szlaków rowerowych; 6) wyznaczanie nowych szlaków.</p> <p>2. Utrzymanie:</p> <p>1) obiektów przeprawy przez rzekę Dunajec w mieście Szczawnica; 2) obiektów przystani flisackiej w Kątach – osadzie wsi Sromowce Wyżne; 3) spływu Przełomem Dunajca.</p> <p>3. Wykonanie i konserwacja ścieżek edukacyjnych, konserwacja szlabanów, instalowanie nowych szlabanów w celu uniemożliwienia wjazdów pojazdów na tereny chronione, budowa zapór (z żerdzi, kłód, gałęzi) w miejscach nielegalnego ruchu turystycznego (ścieżki, wjazdy).</p> <p>4. Edukacja ekologiczna, ustawianie tablic informacyjnych.</p> <p>5. Kontrola obszaru przez Służbę Parku.</p> <p>6. Wprowadzanie opłat za korzystanie z obiektów Parku.</p> <p>7. Monitoring wielkości i dynamiki ruchu turystycznego</p>
14	Synantropizacja niektórych gatunków zwierząt	Wszystkie gatunki zwierząt	Zbieranie odpadów w celu uniknięcia synantropizacji niektórych gatunków zwierząt
15	Nasilenie mącenia wód potoków spowodowane spływem powierzchniowym materiału mineralnego nanoszonego ze szlaków turystycznych	Nie dotyczy	<p>1. Maksymalne odsunięcie szlaków turystycznych od potoków.</p> <p>2. Utrzymanie w dobrym stanie szlaków znajdujących się w sąsiedztwie potoków.</p> <p>3. Budowa i utrzymanie mostków na przecięciu szlaków turystycznych z potokami</p>
16	Zanik naturalnych procesów hydrologicznych o dynamicznym przebiegu	3220	<p>1. Ograniczenie redukcji fal wezbraniowych, przy zapewnieniu bezpieczeństwa siedlisk ludzkich, w celu zapobiegania zarastaniu wysp i żwirowisk na rzece Dunajec.</p> <p>2. Monitoring przepływu wód rzeki Dunajec oraz jej stanu.</p> <p>3. Monitoring zjawisk lodowych</p>
17	Niszczenie warstwy rumoszu zalegającego skaliste dno potoków	3220	<p>1. Dążenie do ograniczenia przemieszczania drewna z miejsca pozyskania do miejsca załadunku (zrywka drewna) korytami potoków do okresu zimowego oraz niewyznaczanie miejsc pobierania rumoszu z dna potoków, z wyjątkiem czyszczenia zbiorników przeciwpożarowych.</p> <p>2. Wykup gruntów leśnych</p>
18	Zanikanie ekosystemów pastwiskowych	6210	<p>1. Kulturowy wypas owiec.</p> <p>2. Utrzymywanie infrastruktury niezbędnej do prawidłowego prowadzenia wypasu owiec</p>
19	Szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne w ekosystemach leśnych i lądowych ekosystemach nieleśnych	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin	<p>1. Zabezpieczenie upraw leśnych i odnowień przez stosowanie w szczególności:</p> <p>1) repelentów; 2) zabezpieczeń mechanicznych.</p> <p>2. Wykonanie nowych ogrodzeń oraz naprawianie już istniejących.</p> <p>3. Regulacja populacji</p>

20	Niszczenie upraw rolnych oraz wykopywanie bulw i kłączy rzadkich gatunków storczyków na łąkach przez dziki (<i>Sus scrofa</i>)	6520	1. Ograniczanie liczebności dzików (<i>Sus scrofa</i>). 2. Wykonywanie poletek łowieckich
21	Liczne występowanie gatunków roślin zagrażających i innych niepożądanych	1) 3220; 2) 91E0	1. Zwalczanie roślin zagrażających i innych niepożądanych, w szczególności: 1) barszczu Sosnowskiego (<i>Heracleum sosnowskyi</i>); 2) rdestowca ostrokończystego (<i>Reynoutria japonica</i>) i rdestowca sachalińskiego (<i>Reynoutria sachalinensis</i>); 3) ostrożeńca polnego (<i>Cirsium arvense</i>). 2. Monitoring występowania roślin zagrażających lub innych niepożądanych wraz z oceną skuteczności prowadzonych działań ochronnych. 3. Monitoring leśnych siedlisk przyrodniczych w przypadku obszaru Natura 2000 (kod obszaru: PLH120013)
22	Pojawienie się gatunków zwierząt zagrażających i innych niepożądanych	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Zwalczanie gatunków zagrażających i innych niepożądanych, w szczególności: 1) piżmaka (<i>Ondatra zibethica</i>); 2) jenota (<i>Nyctereutes procyonoides</i>); 3) norki amerykańskiej (<i>Neovison vison</i>)
23	Ograniczenie różnorodności biologicznej i zmniejszenie puli genowej w obrębie gatunku w przypadku siedlisk leśnych	Wszystkie leśne siedliska przyrodnicze	1. Zbiór nasion z wybranych drzew rosnących w różnych częściach Parku, z dopuszczeniem pozyskiwania nasion z drzew rosnących na obszarze ochrony ścisłej. 2. Hodowla w szkółce leśnej odpowiedniego materiału sadzeniowego
24	Ograniczenie wzrostu i rozwoju upraw przez roślinność zielną i krzewy	Nie dotyczy	1. Zabiegi agrotechniczne. 2. Pielęgnacja upraw leśnych
25	Zamieranie niektórych gatunków drzew (skutkujące zubożeniem składu gatunkowego lasu): 1) jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>); 2) wiąz górski (<i>Ulmus glabra</i>)	1) 9170; 2) 91E0	Identyfikacja, usuwanie i niszczenie zainfekowanych drzew
26	W lasach niebędących w wieczystym użytkowaniu Parku lub niebędących jego własnością: 1) zanikanie cennych ekosystemów; 2) nadmierna eksploatacja lasów;	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt na gruntach niebędących w wieczystym użytkowaniu Parku lub niebędących jego własnością	1. Dążenie do opracowywania uproszczonych planów urządzenia lasów lub inwentaryzacji stanu lasu. 2. Propagowanie wykonywania prac pielęgnacyjnych i hodowlanych w lasach niebędących w wieczystym użytkowaniu Parku lub niebędących jego własnością. 3. Udostępnianie lub sprzedaż materiału sadzeniowego i środków ochrony.

	<p>3) nieprawidłowy skład gatunkowy drzewostanów i udział poszczególnych gatunków w drzewostanie;</p> <p>4) nieodpowiednia struktura wiekowa;</p> <p>5) brak zainteresowania właścicieli działaniami ochronnymi</p>		<p>4. Pomoc w uzyskiwaniu dopłat ze środków zewnętrznych lub dopłaty ze środków własnych Parku w celu zachowania cennych ekosystemów, w tym buczyn storczykowych.</p> <p>5. Umożliwienie prowadzenia przez Park nadzoru nad lasami niebędącymi w wieczystym użytkowaniu Parku lub niebędącymi jego własnością.</p> <p>6. Wykup gruntów</p>
27	Erozja gleb i skał	<p>1) 6170;</p> <p>2) 6210</p>	<p>1. Remont szlaków turystycznych.</p> <p>2. Stosowanie ogrodzeń w miejscach szczególnie podatnych na erozję lub zakrzewień gatunkami charakterystycznymi dla danego obszaru.</p> <p>3. Wykonanie zabezpieczeń technicznych.</p> <p>4. Wykup obszarów szczególnie zagrożonych lub ustanowienie służebności gruntowej.</p> <p>5. Okresowe lub stałe zamykanie szlaków turystycznych i części obszaru Parku dla turystów lub odwiedzających.</p> <p>6. Wykonanie zabezpieczeń dróg przed spadającymi odłamkami skalnymi.</p> <p>7. Dążenie do wprowadzenia ograniczenia ruchu pojazdów mechanicznych, po drogach położonych na obszarze Parku, z wyjątkiem pojazdów mechanicznych właścicieli gruntów w czasie wykonywania czynności gospodarczych.</p> <p>8. Monitoring nieleśnych siedlisk przyrodniczych w odniesieniu do obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013)</p>
28	Abrazja i osuwiska w rejonie Zespołu Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne	Wszystkie siedliska przyrodnicze	<p>1. Prowadzenie obserwacji abrazji i osuwisk brzegu Zespołu Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne.</p> <p>2. Dopuszcza się stabilizację brzegu.</p> <p>3. Badanie procesów abrazyjnych</p>
29	Zanieczyszczenie powietrza gazami i pyłami	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<p>1. Propagowanie alternatywnych źródeł energii wśród ludności miejscowej.</p> <p>2. Zmiana systemów grzewczych szczególnie w budynkach położonych na obszarze Parku na wykorzystujące energię odnawialną lub biopaliwa.</p> <p>3. Ocieplanie budynków.</p> <p>4. Edukacja ekologiczna.</p> <p>5. Badania zanieczyszczeń powietrza, w tym zanieczyszczeń pochodzenia komunikacyjnego.</p> <p>6. Badanie odczynu opadów.</p> <p>7. Badanie natężenia ruchu pojazdów</p>
30	Niszczenie jaskiń oraz utworów skalnych spowodowane ruchem turystycznym	<p>1) 8310;</p> <p>2) podkowiec mały (<i>Rhinolophus hipposideros</i>);</p> <p>3) nocek duży (<i>Myotis myotis</i>)</p>	<p>1. Zabezpieczenie wejść do najcenniejszych jaskiń położonych w Parku.</p> <p>2. Monitoring nieleśnych siedlisk przyrodniczych w odniesieniu do obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013)</p>

31	Wiosenne wypalanie traw	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Edukacja ekologiczna i przeciwpożarowa. 2. Kontrole obszaru przez Służby Parku w okresie największego zagrożenia. 3. Utrzymanie baz sprzętu przeciwpożarowego ze sprawnym wyposażeniem
32	Zabijanie (głównie płazów) w wyniku ruchu pojazdów na drogach przebiegających przez Park	<ol style="list-style-type: none"> 1) kumak górski (<i>Bombina variegata</i>); 2) traszka karpacka (<i>Triturus montandoni</i>) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wnioskowanie do zarządców i właścicieli dróg o wprowadzenie niezbędnych oznakowań dróg gminnych oraz dróg dojazdowych do pól i lasów ograniczających ruch pojazdów mechanicznych w miejscach przecięcia przez drogi szlaków migracji płazów. 2. Dążenie do wykonania przejść pod drogami. 3. Monitoring natężenia ruchu samochodowego
33	Kolizje ptaków z napowietrznymi liniami energetycznymi	<ol style="list-style-type: none"> 1) bocian czarny (<i>Ciconia nigra</i>); 2) orlik krzykliwy (<i>Aquila pomarina</i>); 3) puchacz (<i>Bubo bubo</i>) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dążenie do zmiany napowietrznych linii energetycznych przebiegających na obszarze Parku na energetyczne linie podziemne. 2. Monitoring stanu ochrony gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLB120008). 3. Monitoring gatunków ptaków niebędących przedmiotem ochrony na obszarze Natura 2000 (kod obszaru: PLB 120008), dla których przewidziano wykonanie inwentaryzacji w trakcie obowiązywania Planu
34	Zanieczyszczanie wód i gleby: <ol style="list-style-type: none"> 1) ściekami; 2) środkami ochrony roślin i nawozami; 3) odpadami i metalami ciężkimi 	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie budowy i rozbudowy przydomowych oczyszczalni ścieków i kolektorów w miejscowościach otaczających Park (wykonanie indywidualnych oczyszczalni tylko w zabudowie rozproszonej). 2. Przeciwdziałanie przekształcaniu łąk na grunty orne. 3. Ograniczenie stosowania środków ochrony roślin i nawozów w pobliżu rzek i potoków. 4. Analiza i ocena miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu pod kątem planowanych rozwiązań w zakresie gospodarki wodno-ściekowej oraz gospodarowania odpadami. 5. Dążenie do likwidacji nielegalnych składowisk odpadów na obszarze Parku oraz zbieranie odpadów szczególnie przy szlakach turystycznych, segregacja odpadów. 6. Propagowanie rozwiązań mających na celu ograniczenie ruchu kołowego przez obszar Parku. 7. Edukacja ekologiczna, propagowanie rolnictwa ekologicznego. 8. Dążenie do ograniczenia poruszania się drogami publicznymi w Parku pojazdów z substancjami niebezpiecznymi i mogącymi skażić wodę i glebę. 9. Monitoring właściwości fizykochemicznych wód rzeki Dunajec. 10. Badania zawartości metali ciężkich pochodzenia komunikacyjnego w glebach.

II. Zagrożenia wewnętrzne potencjalne⁹⁾

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Zanikanie populacji rzadkich, zagrożonych i chronionych roślin, szczególnie małych izolowanych populacji, w tym pszonaka pienińskiego (<i>Erysimum pienanicum</i>)	<ol style="list-style-type: none"> Ochrona biotopów (w tym na gruntach niestanowiących własności Skarbu Państwa lub Parku). Hodowla zachowawcza tych roślin. Deponowanie materiału nasiennego w banku nasion
2	Inwazja gatunków zagrażających lub innych niepożądanych	<ol style="list-style-type: none"> Zwalczanie gatunków zagrażających lub niepożądanych. Ograniczenie liczby miejsc udostępnionych. Monitoring występowania roślin zagrażających lub innych niepożądanych wraz z oceną skuteczności prowadzonych działań ochronnych
3	Obniżenie zdrowotności i stabilności drzewostanów przez działanie czynników biotycznych i abiotycznych	<ol style="list-style-type: none"> Ograniczenie nadmiernego występowania owadów rozwijających się w łyku drzew (kambiofagicznych) przez: <ol style="list-style-type: none"> wykładanie pułapek; wyszukiwanie i usuwanie zasiedlonych przez te owady drzew stojących; usuwanie części drzew przewróconych lub złamanych w wyniku działania czynników abiotycznych, zagrażających trwałości drzewostanów; rozdrabnianie części gałęzi i resztek po wyróbce drewna z pozostawieniem ich na powierzchni manipulacyjnej. Ograniczanie ilości owadów przez korowanie ściętych drzew. Kontrola rozwoju i stanu ilościowego korników, w tym przede wszystkim w świerczynach oraz na obszarach wiatrołomów. Otrząsanie warstwy mokrego śniegu (okiści) w młodnikach. Utrzymanie przejezdności: <ol style="list-style-type: none"> dróg, którymi przemieszczane jest drewno z miejsca pozyskania do miejsca załadunku (zrywka drewna); obiektów technicznych, takich jak mosty i przepusty. Konserwacja i ewentualne remonty nabrzeża, służącego do załadunku drewna (binduga). Badanie zmian mezoklimatu. Badanie warunków klimatycznych w Parku
4	Obniżenie zdrowotności drzewostanów świerkowych (świerczyn) w wyniku żerowania zasnuj (<i>Cephalzia</i> spp.)	Poszukiwania larw zasnuj (<i>Cephalzia</i> spp.)
5	Zamieranie drzewostanów świerkowych w wyniku rozwoju populacji kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>) na obszarach wiatrołomów i w ich otoczeniu	<ol style="list-style-type: none"> Kontrola stanu populacji kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>) na podstawie obserwacji zasiedlenia na wybranych drzewach. W przypadku znacznego zagrożenia dopuszcza się podjęcie działań ochronnych ograniczających stan liczebny kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>)

6	Spowolnienie procesu przebudowy drzewostanów z powodu niedostatecznej produkcji materiału szkółkarskiego (brak odpowiednich nasion, infekcje sadzonek)	Bieżący zbiór nasion z drzew rosnących na obszarze Parku oraz utrzymanie produkcji szkółkarskiej na właściwym poziomie przez stosowanie niezbędnych zabiegów pielęgnacyjnych i ochronnych, z możliwością użycia środków chemicznych, nawozów, deszczowania
7	Występowanie pożarów	1. Utrzymanie przejezdności dróg. 2. Usuwanie martwych części roślin wzdłuż szlaków turystycznych. 3. Udział w gaszeniu pożarów. 4. Budowa i utrzymanie punktów czerpania wody do gaszenia pożarów oraz prowadzenie edukacji ekologicznej

III. Zagrożenia zewnętrzne istniejące⁹⁾

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Zagrożone siedlisko przyrodnicze lub gatunek wymagający ochrony w formie wyznaczenia obszaru Natura 2000 ³⁾	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożeń i ich skutków
1	1. Fragmentacja sieci obszarów chronionych i izolacja obszaru Parku wynikająca ze zbyt małego obszaru Parku i otoczenia go przez tereny zurbanizowane. 2. Zawężanie istniejącej lub planowaną zabudową korytarzy ekologicznych łączących Pieniny z sąsiednimi pasmami górskimi, w szczególności z Beskidem Sądeckim, Gorcami, Pieninami Spiskimi i Magurą Spiską	Ryś (<i>Lynx lynx</i>) i inne duże ssaki	1. Ochrona szlaków migracji zwierząt. 2. Dążenie do wprowadzenia w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wskazań dotyczących wyłączenia z zabudowy: 1) w gminie Krościenko nad Dunajcem: a) obszaru pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Parkiem, od oczyszczalni ścieków dla miasta Szczawnica po obszar przeznaczony pod zabudowę w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krościenko nad Dunajcem (zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.) przy ul. Kozłeczyczna do rzeki Dunajec oraz, z lewej strony rzeki Dunajec, od obszaru przeznaczonego pod zabudowę w Studium gminy Krościenko nad Dunajcem przy ul. św. Kingi do granicy Parku (korytarz nr 1 ¹⁰⁾), z wyjątkiem terenów przewidzianych pod budowę przystani flisackiej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonym uchwałą nr XXXII/231/2001 Rady Gminy Krościenko nad Dunajcem z dnia 2 marca 2001 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 42, poz. 656), b) obszaru pomiędzy Parkiem a Gorcami (pasmem Lubania): – od Wielkiego Załonia w kierunku na Dział (pomiędzy wsią Grywałd a Dziadowymi Kątami – częścią wsi Grywałd – korytarz nr 2 ¹⁰⁾),

			<p>– od Koziej Góry, Gronia i Płaśni w kierunku pasma Lubania (pomiędzy wsią Grywałd a wsią Krośnica – korytarze nr 3 i 4¹⁰⁾) – miejscowe plany zagospodarowania dla gminy Krościenko nad Dunajcem (zatwierdzone uchwałami Rady Gminy nr: XXXVII/233/2006 z dnia 28 marca 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 305, poz. 2163), XXXIX/243/2006 z dnia 31 maja 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 521, poz. 3283), IX/60/2007 z dnia 31 sierpnia 2007 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 781, poz. 5144);</p> <p>2) w gminie Szczawnica – obszaru pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Parkiem, od granicy z gminą Krościenko nad Dunajcem do ogrodzenia działki zajętej przez oczyszczalnię ścieków po rzekę Dunajec – korytarz nr 1¹⁰⁾;</p> <p>3) w gminie Czorsztyn z siedzibą w Maniowach:</p> <p>a) obszaru od Majerza przez Wielkie Pole do pasma Lubania – korytarz nr 5¹⁰⁾,</p> <p>b) obszaru od Macelowej Góry (zabudowań w Kątach – osadzie wsi Sromowce Wyżne) po obszar przeznaczony pod zabudowę w miejscowym planie ogólnym zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy Czorsztyn nr XXIII/162/04 z dnia 29 listopada 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 175, poz. 1141) w Sromowcach Średnich – przysiółku wsi Sromowce Niżne – korytarz nr 8¹⁰⁾,</p> <p>c) obszaru od Góry Popieska przez Sołtysią Skalkę i Pulsztyn do Macelowej Góry – korytarz nr 7¹⁰⁾;</p> <p>4) w gminie Łapsze Niżne obszaru pomiędzy częścią Pienin Spiskich poza Parkiem a zbiornikami zaporowymi:</p> <p>a) od szkółki leśnej nadleśnictwa Krościenko we wsi Falsztyn po zabudowania Niedzicy (miejsce o lokalnej nazwie Kopanisko) w kierunku uroczyska Zielone Skalki – korytarz nr 6¹⁰⁾,</p> <p>b) od Niedziczanki po zaporę zbiornika wyrównawczego – korytarz nr 7¹⁰⁾.</p> <p>3. Wystąpienie do zarządców dróg publicznych, przecinających korytarze ekologiczne, z wnioskiem o wykonanie przejść dla zwierząt lub innych zabezpieczeń ograniczających zagrożenia wynikające z ruchu pojazdów mechanicznych, w celu umożliwienia zwierzętom swobodnej migracji. Przejścia lub zabezpieczenia powinny zostać wykonane w miejscach, w których stwierdzono istotne zagrożenia dla migracji zwierząt.</p> <p>4. Powiększenie obszaru Parku</p>
2	Obniżanie poziomu wód gruntowych	7230	Ograniczanie ilości ujęć wody powodujących obniżanie poziomu wód gruntowych w Parku

3	Zanieczyszczanie wód i gleby ściekami, środkami ochrony roślin i nawozami oraz odpadami i metalami ciężkimi	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie budowy i rozbudowy oczyszczalni ścieków i kolektorów w miejscowościach otaczających Park (wykonanie przydomowych oczyszczalni ścieków tylko w zabudowie rozproszonej). 2. Przeciwdziałanie przeznaczaniu łąk na grunty orne. 3. Ograniczenie stosowania nawozów mineralnych i chemicznych środków ochrony roślin w pobliżu rzek i potoków. 4. Analiza i ocena rozwiązań planistycznych przyjętych w projektach studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz w projektach decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu pod kątem zagadnień związanych z gospodarką wodno-ściekową oraz gospodarką odpadami. 5. Dążenie do uwzględnienia w projektach studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz projektach decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu rozwiązań mających na celu ochronę wód i gleb. 6. Dążenie do likwidacji nielegalnych składowisk odpadów na obszarze Parku oraz zbieranie odpadów szczególnie przy szlakach turystycznych. 7. Segregacja odpadów. 8. Propagowanie rozwiązań mających na celu ograniczenie ruchu kołowego przez Park. 9. Edukacja ekologiczna. 10. Propagowanie rolnictwa ekologicznego
4	Zmniejszanie liczebności wybranych gatunków ichtiofauny	Brzanka (<i>Barbus peloponnesius</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie wyłączenia z odłowów ryb i wędkarstwa ekosystemów wodnych związanych z ekosystemem wodnym Parku, w tym zatoka Harczygrunt i rzeka Dunajec. 2. Utrzymanie w porozumieniu z użytkownikiem obwodu rybackiego wyłączenia z odłowów ryb i wędkarstwa następujących wód powierzchniowych położonych poza granicami Parku, obejmujących następujące strefy brzegowe (niewskazanie obszarów i miejsc do amatorskiego połowu ryb i rybactwa z brzegu): <ol style="list-style-type: none"> 1) lewy brzeg rzeki Dunajec wraz z 2-metrową strefą od brzegu na odcinku od ujścia potoku Grajcarek do ujścia Potoku Ociemnego; 2) lewy brzeg Zbiornika Czorsztyńskiego wraz z 5-metrową strefą od brzegu na odcinku od ujścia potoku Wronin do ujścia potoku bez nazwy, ograniczającego od wschodu uroczysko Zamek Czorsztyn; 3) lewy brzeg Zbiornika Czorsztyńskiego wraz z 5-metrową strefą od brzegu na odcinku od ujścia potoku bez nazwy, ograniczającego od zachodu uroczyska Wapiennik i Dolinki

			<p>położone w Parku, do zapory w Niedzicy (na odcinku, gdzie granica Parku przecina zatokę Harczygrunt, wyłączoną z odłowu ryb i wędkarstwa, granica obszaru wyłączonego biegnie 5 m od granicy Parku);</p> <p>4) prawy brzeg Zbiornika Czorsztyńskiego wraz z 5-metrową strefą od brzegu na odcinku uroczyska Zielone Skalki.</p> <p>3. Dążenie do ograniczenia dobowego zróżnicowania ilości wody wypływającej, pochodzącej z Zespołu Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne</p>
5	Zmiany wywołane budową Zespołu Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne	3220	<p>1. Obserwacja zmian klimatycznych na obszarze Parku.</p> <p>2. Dążenie do ograniczenia zabudowy do istniejących obszarów zwartej zabudowy.</p> <p>3. Wnioskowanie o utrzymanie istniejącego zakazu używania na Zbiorniku Czorsztyńskim jednostek pływających z napędem spalinowym, z wyjątkiem:</p> <p>1) jednostek pływających, których użycie jest konieczne do celów bezpieczeństwa publicznego lub do utrzymania cieków i Zbiornika, w szczególności jednostek pływających: Policji, Wodnego Ochotniczego Pogotowia Ratunkowego, Państwowej Straży Rybackiej, Państwowej Straży Pożarnej, Regionalnego Zarządu Gospodarki Wodnej, Zespołu Elektrowni Wodnych Niedzica S.A., Parku i Urzędu Żeglugi Śródlądowej w Krakowie oraz innych służb podczas wykonywania czynności służbowych;</p> <p>2) statków spacerowych, świadczących usługi w zakresie przewozu pasażerów, jeżeli używają silników spalinowych powodujących hałas w granicach dopuszczalnego poziomu określonego w rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (Dz. U. z 2014 r. poz. 112);</p> <p>3) jednostek pływających używanych w zawodach sportowych i treningach w klubach i organizacjach sportowych;</p> <p>4) jednostek pływających wyposażonych w silniki spalinowe o mocy do 7,46 kW (10 KM) w czasie manewrów wykonywanych w obrębie wyznaczonych miejsc cumowania.</p> <p>4. W celu ograniczenia niekorzystnych skutków zmian reżimu wodnego rzeki Dunajec, wywołanych budową Zespołu Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne (w szczególności zmian składu gatunkowego ichtiofauny, zanikania żwirowisk i kamieńców), dążenie do wprowadzenia rozwiązań minimalizujących ten wpływ w instrukcjach gospodarki wodnej dla Zespołu Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne</p>

6	Utrata walorów krajobrazowych i wartości kulturowych związana z nowym zagospodarowaniem przestrzeni i zanikiem tradycyjnego budownictwa	Nie dotyczy	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wykonanie i udostępnienie gminom katalogów form budownictwa dla miejscowości położonych w otulinie Parku. 2. Prowadzenie zajęć edukacyjnych z młodzieżą, mieszkańcami, władzami samorządowymi oraz szkoleń i konferencji dla nauczycieli w zakresie ochrony walorów krajobrazowych i wartości kulturowych krajobrazu. 3. Dążenie do wprowadzenia w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wskazań dotyczących ochrony walorów krajobrazowych i wartości kulturowych
7	Degradacja żerowisk gatunków będących przedmiotem ochrony	<ol style="list-style-type: none"> 1) bocian czarny (<i>Ciconia nigra</i>); 2) orlik krzykliwy (<i>Aquila pomarina</i>) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dążenie do zachowania starorzeczy rzeki Dunajec w otulinie Parku. 2. Dążenie do ograniczania zabudowy terenów niezabudowanych w otulinie Parku
8	Inwazja gatunków obcych lub niepożądanych	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Wspieranie działań mających na celu zwalczanie gatunków zagrażających i niepożądanych w otulinie Parku
9	Brak skutecznych instrumentów motywujących właścicieli gruntów na obszarze Parku do utrzymywania siedlisk przyrodniczych we właściwym stanie ochrony lub przywrócenia do takiego stanu	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie działań właścicieli gruntów znajdujących się w granicach Parku, zmierzających do uzyskania środków finansowych na prowadzenie działań ochronnych na obszarze Parku. 2. Organizacja kampanii i zajęć edukacyjnych promujących konieczność utrzymywania siedlisk przyrodniczych na obszarze Parku we właściwym stanie ochrony

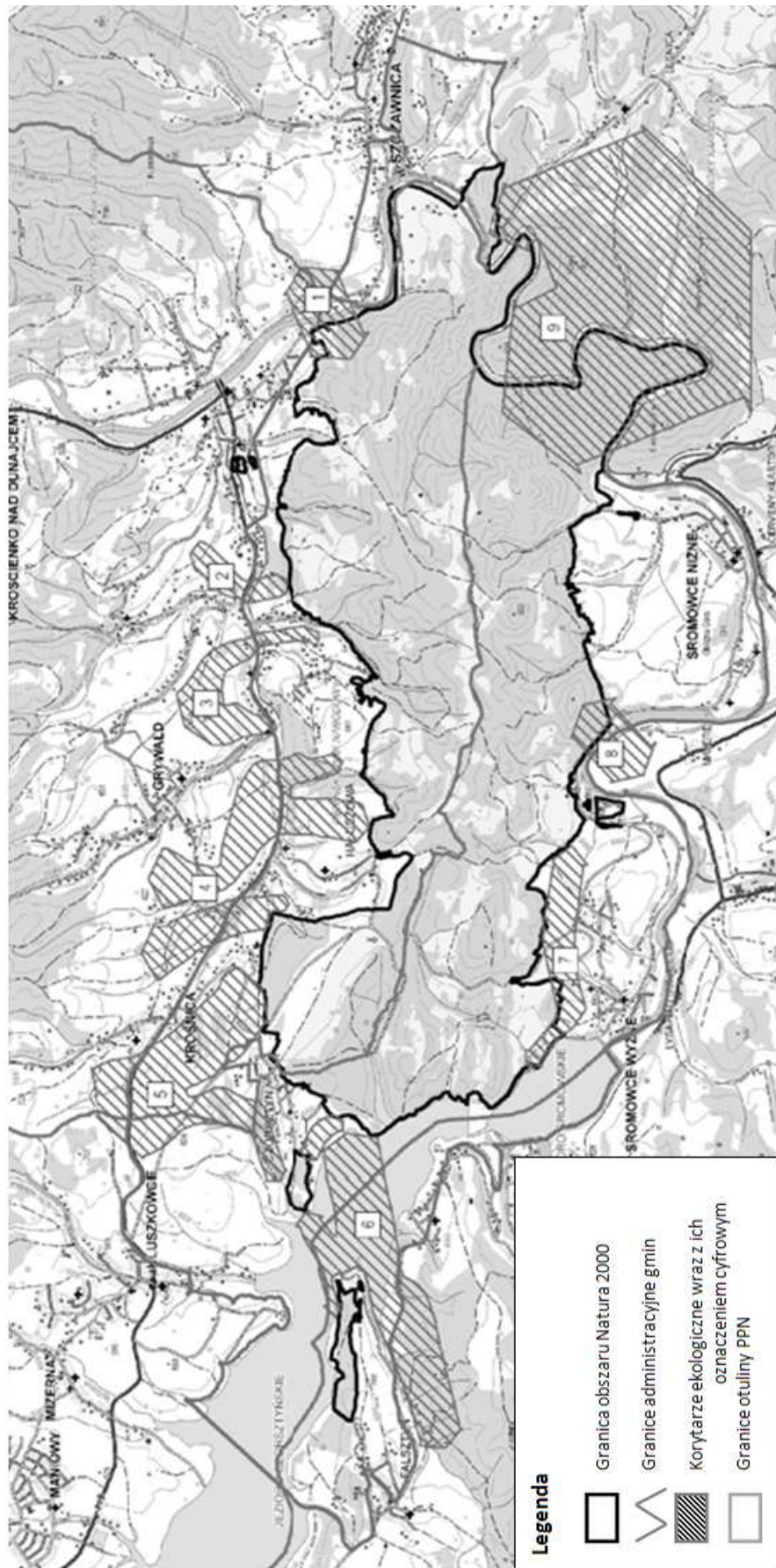
IV. Zagrożenia zewnętrzne potencjalne⁹⁾

Lp.	Identyfikacja zagrożeń	Sposób eliminacji lub ograniczania zagrożeń i ich skutków
1	Budowa kolejek i wyciągów narciarskich	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dążenie do uwzględnienia w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin: Czorsztyn, Krościenko nad Dunajcem i Szczawnica rozwiązań minimalizujących negatywny wpływ inwestycji narciarskich na przyrodę i krajobraz Parku oraz otuliny Parku.

		<p>2. Dążenie do uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego gmin, o których mowa w ust. 1, rozwiązań ograniczających wpływ inwestycji narciarskich na przyrodę Parku, w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rezygnacja z handlu na górnych stacjach kolejek narciarskich; 2) zalecenie stosowania zieleni osłonowej; 3) ograniczenia dotyczące godzin użytkowania kolejek narciarskich oraz oświetlenia terenu; 4) niestosowanie urządzeń nagłaśniających poza obiektami stacji kolejek narciarskich
2	<p>Budowa stacji paliw, obiektów handlowych, innych obiektów kubaturowych, ogrodzeń, parkingów na Piaskach – części miasta Szczawnica, powodujących znaczne ograniczenie lub przecięcie korytarza ekologicznego łączącego Pieniny z Beskidem Sądeckim</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dążenie do pozostawienia jako niezabudowanego rejonu Piasków – części miasta Szczawnica (obszar ograniczony od południa oczyszczalnią ścieków dla miasta Szczawnica na Piaskach – części miasta Szczawnica oraz przystanią flisacką na Piaskach – części miasta Szczawnica, a od północy ujściowym odcinkiem potoku Ściżogockiego we wsi Krościenko nad Dunajcem) wraz z istniejącymi miejscami rozrodu płazów i ich żerowisk. 2. Dążenie do utrzymania istniejącego poziomu zabudowy na obszarze pomiędzy przystanią flisacką na Piaskach – częścią miasta Szczawnica, od północy, a istniejącą zabudową Piasków – częścią miasta Szczawnica, od południa. 3. Powiększenie obszaru Parku. 4. Dążenie do uwzględnienia w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego rozwiązań, o których mowa w ust. 1–3, niezbędnych dla ochrony korytarza ekologicznego na Piaskach – części miasta Szczawnica łączącego Pieniny z Beskidem Sądeckim
3	<p>Budowa masztów telefonii komórkowej lub innych wysokich budowli na terenach o znacznych walorach krajobrazowych położonych w otulinie Parku, mogących ograniczyć lub zniekształcić naturalny krajobraz Pienin, a w szczególności we wsiach Sromowce Niżne i Sromowce Wyżne</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dążenie do uwzględnienia w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin: Czorsztyn, Krościenko nad Dunajcem, Łąpsze Niżne i Szczawnica oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego tych gmin rozwiązań zapewniających ochronę walorów krajobrazowych w otulinie Parku przez niewznoszenie wiatraków lub innych obiektów budowlanych mogących zniekształcić naturalny krajobraz Pienin, przy czym dopuszcza się możliwość budowy obiektów służących rozwojowi telekomunikacji, ze szczególnym uwzględnieniem wsi Sromowce Niżne i Sromowce Wyżne, jeżeli ich budowa nie ograniczy ani nie zniekształci w sposób znaczący naturalnego krajobrazu Pienin. 2. Dążenie do lokalizowania infrastruktury telekomunikacyjnej na istniejących obiektach kubaturowych
4	<p>Wzrost zanieczyszczeń powietrza</p>	<p>Propagowanie stosowania odnawialnych źródeł energii</p>
5	<p>Niszczenie miejsc rozrodu płazów w wyniku działalności człowieka</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zachowanie naturalnego charakteru starorzeczy rzeki Dunajec. 2. Powiększenie obszaru Parku

Rysunek 1. Mapa przebiegu korytarzy ekologicznych łączących Piemiński Park Narodowy z innymi obszarami wykonana przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Krakowie według stanu na 2010 r.

Rozdział 3

Obszary ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej

Lp.	Rodzaj ochrony	Lokalizacja ¹¹⁾
1	Ochrona ścisła	1a-f, 10a-i, 2a, c-k, 3b-m, 4a-c, f-j, 5c, d, g-j, o-w, y, z, a1, b1, c2, d2, f2, 7a-h, j, c1, 8a, f-h, 9a-d, g, h, 11b-k, 12a-g, i-l, n, o, 13a-c, f-i, l, m, 14Aa-c, 14Ba-j, 15a-h, 16Aa, b, 16Ba-c, f, 17a, b, g, h, i, p, k1, 18a, b, d, g, 19a-c, f, g, 20a-d, g, h, 21a-h, j, l, m, n, 22a-g, i, j, m, o, p, 23a-d, i, 24a, 25a-k, m, n, 26a-f, h-k, m-r, t, w, x-z, a1, b1, c1, f1, 28c-g, j-t, w-y, a1, z1, 31a-c, f-j, 32a-c, f-i, k, m-p, w-z, a1, c1, d1, f1, g1, h1, j1, k1, 33a, b, d, f, h, i, 34f, l-n, 37a-f, h, 38a-c, g-j, l-o, 39a-f, a2, f2, 41a-c, f-h, k-n, 43a-j, 57a, c, f-k, m, 65 k1, 66a, b
2	Ochrona czynna	2l-r, ~c, ~d, a-c, ~a, ~b, 3n, o, ~a, ~b, 5a, b, k-n, x, j1, n2, 7i, k, l, d1, i1, i2, 8b-d, z, ~a, ~b, ~c, 9i-k, ~a, 10j, k, ~a, 11a, ~a, 12m, 13d, 14Bk, ~a, 16Ac, 16Bd, 17c-f, j-l, r, x-z, g1, i1, l1, m1, 18c, f, h-k, 19d, 20f, i, ~a, 21i, k, o, ~a, 22h, l, r, ~a, 23h, j, ~a, 24b, c, ~a, 25o, p, ~a, 26g, l, s, d1, l1, m1, 28b, h, i, z, i1, y1, 29a-c, i, 30a-m, p, r, s1, 32d, l, s, t, b1, i1, t1, b2, b3, b4, 33g, c1, c2, c3, 34a-d, g-j, o, r-t, 35a-f, 36a-g, g1, h1, ~c, ~d, ~f, ~g, 37g, 38d, f, ~c, 39g, 41d, i, j, 42a-n, 44a-l, i1, i2, i3, i4, 45a-r, ~c, ~d, ~f, 46a, c-g, 47a-n, 48a-i, i1, ~a, 49a-c, f-r, t, bx, l2, l3, l4, l5, l6, 50a, c-t, z1, 51, a, b, f-w, r2, 52a-p, 53a-z, a1, b1, d1, g1, h1, ~b, 56d, f, 57d, l, z, 58d, 59a, b, k-s, p1, r1, s1, t1, b2, m2, p2, 61a1, b1, d1, bx, 62x1, 65l1
3	Ochrona krajobrazowa	1g-r, 2b, ~a, ~b, 4k-r, p1, p2, ~a, ~a, 5c1-i1, k1-t1, ~a, ~b, ~c, ~d, ~f, 7m-z, a1, b1, w1, x1, 8i-y, a1, w1, y1, w2, y2, w3, w4, ~a, 12p-x, ~a, 13k, 17m-o, s, t, w, a1, b1, c1, d1, f1, h1, j1, i2, 18l-s, 22k, n, 23f, g, 26g1, h1, i1, j1, k1, n1, o1, s1, bx, 28b, b1, c1, d1, f1, g1, h1, j1, k1, 29d-h, j, k, ~a, ~b, 30n, o, 32l1, m1, n1, 33j, l, k1, k2, 34w-z, a1, b1, c1, d1, d2, ~a, 35g-j, ~a, 36g-x, ~a, ~b, ~h, 37l-z, a1-z1, a2-r2, x2, y2, j3, r3, j3, j4, j5, ~c, 38r-z, a1-z1, a2-y2, k3, w3, w4, ~a, ~b, ~d, ~f, 39h-z, a1-z1, b2-d2, m2, o2, p2, s2, t2, b3, p3, s3, 41ax, 42o-r, ~a, 44m-z, a1, b1, c1, a2, b2, 45c1, ax, ~a, ~b, ~g, ~h, ~i, ~j, ~k, 46b, ax, ~a, 47o-z, a1-t1, s2, t2, s3, s4, s5, ~a, ~b, 48j-z, a1-c1, x1, x2, ~a, 49d, s, w-z, a1-d1, g1-t1, x1, y1, ~a, ~b, ~c, ~d, ~f, 50b, w-z, a1-z1, a2, w2, z2, bx, 51c, d, p1, r1, ~a, ~b, ~d, ~f, ~g, 53c1, f1, i1, ax, ~a, ~c, ~d, ~f, ~g, 55a-d, g, h, ~a, ~b, ~c, ~d, 56a-c, ~a~i, 57n-y, w1, ~a, ~b, 58a-c, 59g, t-z, a1-f1, h1-n1, a2, r2, a3, m3, p3, a4, m4, a5, m5, p5, a6, m6, a7, a8, a9, ~a, 60, 61a-z, b2, c2, d2, 62a-y, p1, w1, 63, 64, 65a-z, a1-i1, m1, h2, 66c-y, ~a, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73

Rozdział 4

Działania ochronne na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, z podaniem rodzaju, zakresu i lokalizacji tych działań

1. Działania ochronne na obszarach ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej

1.1. Działania ochronne na obszarach ochrony ścisłej obejmują:

- 1) zachowanie naturalnych procesów przyrodniczych, różnorodności biologicznej oraz naturalnych (unikatowych) walorów przyrodniczych dzięki całkowitemu, trwałemu zaniechaniu działań w odniesieniu do tych ekosystemów;

- 2) podejmowanie działań interwencyjnych w stosunku do najbardziej zagrożonych lub cennych gatunków roślin i zwierząt;
- 3) podejmowanie działań związanych z:
  - a) utrzymywaniem zabytków,
  - b) udostępnianiem obszaru Parku do celów naukowych, edukacyjnych, kulturowych i turystycznych,
  - c) prowadzeniem prac konserwatorskich i modernizacyjnych w odniesieniu do istniejących obiektów i urządzeń infrastruktury turystycznej w celu usunięcia lub ograniczenia ich negatywnego oddziaływania na środowisko przyrodnicze,
  - d) wykonywaniem remontów szlaków turystycznych, w tym dokonywaniem niewielkich zmian w ich przebiegu w celu zapewnienia bezpieczeństwa turystów lub ochrony elementów przyrodniczych o szczególnym znaczeniu, w szczególności stanowisk rzadkich roślin, terenów lęgowych zwierząt,
  - e) zabezpieczaniem przed ruchem turystycznym terenów o szczególnym znaczeniu lub wrażliwych na uszkodzenie, w szczególności stosując drewniane bariery,
  - f) wykonaniem zabezpieczeń szlaków turystycznych i dróg przed spadającymi kamieniami, lawinami błotnymi, a także usuwaniem drzew utrudniających ruch turystyczny na szlakach,
  - g) zwalczaniem zagrażających i innych niepożądanych gatunków roślin lub zwierząt;
- 4) eliminowanie zagrożeń zewnętrznych, w szczególności dotyczących zanieczyszczenia gleb, wód i powietrza, oraz zagrożeń wewnętrznych w szczególności wynikających z nadmiernej antropopresji;
- 5) ochronę przed ruchem na obszarach nieudostępnionych;
- 6) ochronę przeciwpożarową oraz ochronę przed zagrożeniami powodowanymi przez pojazdy mechaniczne i związanymi z obecnością infrastruktury technicznej.

1.2. Działania ochronne na obszarach ochrony czynnej obejmują:

- 1) w ekosystemach leśnych:
  - a) niezakłócony przebieg naturalnych procesów przyrodniczych, jeżeli utrzymują one ekosystemy leśne we właściwym stanie ochrony lub przywracają taki stan,
  - b) utrzymanie lub przywracanie różnorodności biologicznej, w tym pożądanego stanu siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów z uwzględnieniem siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000,
  - c) przywracanie ekosystemom leśnym cech zbliżonych do istniejących w stanie naturalnym, w tym wprowadzanie gatunków drzew docelowych – głównych (jodła pospolita (*Abies alba*), buk pospolity (*Fagus sylvatica*), jawor (*Acer pseudoplatanus*)) oraz domieszkowych,
  - d) zapewnienie zgodności składu gatunkowego i struktury drzewostanów z siedliskiem, w którym występują (cięcia przekształceniowe),
  - e) ograniczanie populacji owadów w przypadku zagrożenia przez nie trwałości ekosystemów,
  - f) ochronę upraw i młodników przed czynnikami biotycznymi i abiotycznymi,
  - g) odtwarzanie zasobów rozkładającego się drewna przez pozostawianie drzew martwych i zamierających;
- 2) w łądowych ekosystemach nieleśnych:
  - a) utrzymanie lub przywracanie różnorodności biologicznej, w tym pożądanego stanu siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów z uwzględnieniem siedlisk przyrodniczych i siedlisk gatunków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000,
  - b) przeciwdziałanie zmianom zachodzącym w łądowych ekosystemach nieleśnych, wynikającym z zaniechania ich rolniczego użytkowania oraz z postępującej sukcesji lasu,

- c) wykonywanie działań ochronnych zróżnicowanych w zależności od typu zbiorowisk roślinnych (dostosowanie rodzaju i częstotliwości działania ochronnego do wymagań poszczególnych zbiorowisk roślinnych),
  - d) ograniczanie powierzchni zajmowanej przez rośliny synantropijne, w tym zwalczanie obcych, ekspansywnych gatunków roślin,
  - e) grodzenie cennych łąk, pastwisk i poletek badawczych zagrożonych niekontrolowanym wypasem owiec,
  - f) eliminowanie zagrożeń antropogenicznych, w szczególności zmian stosunków wodnych, nielegalnej zabudowy, niszczenia roślin przez deptanie, pozyskiwania okazów rzadkich gatunków roślin;
- 3) w ekosystemach wodnych:
- a) utrzymanie lub przywracanie różnorodności biologicznej, w tym pożądanego stanu siedlisk roślin, siedlisk zwierząt lub siedlisk grzybów,
  - b) zachowanie naturalnego systemu i reżimu hydrologicznego,
  - c) eliminowanie zagrożeń antropogenicznych dotyczących:
    - zanieczyszczenia wód podziemnych i powierzchniowych,
    - erozji brzegów i koryt wód płynących oraz brzegów wód stojących w wyniku niszczenia przez deptanie i przemieszczanie drewna z miejsca pozyskania do miejsca załadunku (zrywka drewna),
    - osuszania gruntu sąsiadującego ze szlakami turystycznymi przy remontach tych szlaków,
    - poboru wód;
- 4) w stosunku do roślin lub grzybów dziko występujących:
- a) utrzymanie lub przywracanie różnorodności biologicznej realizowane na poziomie genetycznym i gatunkowym roślin lub grzybów, w tym przez ochronę ich siedlisk,
  - b) ochronę gatunków specjalnego zainteresowania, w tym będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000, oraz ich siedlisk,
  - c) zwalczanie obcych, ekspansywnych gatunków roślin,
  - d) utrzymywanie lub przywracanie właściwych stosunków wodno-powietrznych cennych siedlisk związanych z wodą pozostającą w bezruchu (stagnującą);
- 5) w stosunku do zwierząt dziko występujących:
- a) utrzymanie lub przywracanie różnorodności biologicznej realizowane na poziomie genetycznym i gatunkowym zwierząt, w tym przez ochronę ich siedlisk,
  - b) ochronę ostoi i gatunków specjalnego zainteresowania, w tym będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000, oraz ich siedlisk,
  - c) eliminację zagrożeń antropogenicznych, w szczególności oddziałujących na gatunki specjalnego zainteresowania, w tym będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000,
  - d) tworzenie warunków do rozrodu i bytowania wszystkich gatunków zwierząt na obszarze Parku, w tym zabezpieczanie miejsc rozrodu płazów oraz szlaków ich migracji,
  - e) ograniczanie nadmiernej antropopresji oraz jej skutków, w tym szczególnie synantropizacji,
  - f) zwalczanie gatunków zagrażających lub niepożądanych, w szczególności jenota (*Nyctereutes procyonoides*), norki amerykańskiej (*Neovison vison*),
  - g) inicjowanie wyłapywania bezdomnych zwierząt przez właściwe podmioty,
  - h) odstrzał sanitarny osobników rannych bądź chorych, które nie ma szans na przeżycie,
  - i) dostosowanie liczebności zwierząt łownych do istniejących żerowisk (odstrzał redukcyjny zwierząt łownych),
  - j) przeciwdziałanie kłusownictwu;

- 6) w stosunku do przyrody nieożywionej i gleb:
    - a) zachowanie dziedzictwa geologicznego i paleontologicznego,
    - b) poprawę lub utrzymanie właściwego stanu zasobów, tworów i składników przyrody nieożywionej i gleb,
    - c) działania ochronne likwidujące lub ograniczające negatywne skutki działalności człowieka,
    - d) regenerację terenów zdegradowanych przez działalność człowieka;
  - 7) w stosunku do ochrony środowiska:
    - a) wprowadzanie przyjaznych dla środowiska technologii oczyszczania ścieków i ogrzewania,
    - b) wnioskowanie o ograniczanie stosowania urządzeń nagłaśniających w bezpośrednim sąsiedztwie Parku,
    - c) bieżące usuwanie odpadów,
    - d) remontowanie oraz bieżącą konserwację szlaków turystycznych,
    - e) zapobieganie zagrożeniom pożarowym, związanym z infrastrukturą techniczną oraz powodowanymi przez pojazdy mechaniczne;
  - 8) w stosunku do walorów krajobrazowych:
    - a) zachowanie, przywracanie lub kształtowanie na nowo wartości estetycznych krajobrazu, szczególnie w rejonach udostępnionych na rzecz różnych form działalności człowieka,
    - b) ochronę pośrednią w postaci: ochrony ekosystemów leśnych, lądowych ekosystemów nieleśnych, ochrony przyrody nieożywionej i gleb, ochrony środowiska, ochrony wartości kulturowych, udostępniania i zagospodarowania Parku,
    - c) pielęgnację zadrzewień i zieleni wokół obiektów znajdujących się na obszarze Parku;
  - 9) w stosunku do wartości kulturowych – zachowanie istniejących walorów kulturowych Parku w zakresie kultury materialnej, w szczególności obiektów i ich pozostałości, oraz kultury niematerialnej, w szczególności regionalnych tradycji i zwyczajów, w tym:
    - a) prowadzenie prac konserwatorskich, remontowych lub restytucyjnych w obiektach stanowiących własność Skarbu Państwa,
    - b) podejmowanie starań o zachowanie walorów kulturowych obiektów o charakterze zabytkowym należących do właścicieli innych niż Skarb Państwa,
    - c) umożliwienie wprowadzenia wypasu kulturowego.
- 1.3. Działania ochronne w obszarach ochrony krajobrazowej obejmują:
- 1) w stosunku do ekosystemów leśnych położonych na gruntach niebędących w wiecznym użytkowaniu Parku lub niebędących jego własnością – w przypadku podpisania porozumienia z właściwym starostą (na podstawie art. 8e ust. 4 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody w związku z art. 5 ust. 2–4 ustawy z dnia 28 września 1991 r. o lasach) – nadzorowanie zadań określonych w uproszczonych planach urządzenia lasu lub inwentaryzacjach stanu lasu; opracowane w odniesieniu do tych lasów uproszczone plany urządzenia lasu lub inwentaryzacje stanu lasu uwzględniają następujące zalecenia:
    - a) planowanie rębni przerębowych (prowadzenie w sposób ciągły cięć w całym drzewostanie) lub rębni stopniowych (prowadzenie na powierzchni manipulacyjnej różnego rodzaju cięć prowadzących do nierównomiernego przeredzenia drzewostanu) o maksymalnie wydłużonym okresie odnowienia (minimum 40-letnim); intensywność cięć powinna być uzależniona od wymagań ekologicznych młodych drzew i dostosowana do potrzeb gatunków tworzących drzewostany,
    - b) nie stosowanie rębni zupełnych (jednorazowe usunięcie całego drzewostanu),
    - c) uwzględnienie potrzeby pozostawienia części drzew (zwłaszcza drzew z dziuplami lub zamierających) do naturalnej śmierci przy planowaniu użytkowania rębego,
    - d) pozostawienie w lesie części drewna martwego do naturalnego rozkładu,
    - e) stosowanie cięć pielęgnacyjnych, które powinny być planowane na podstawie potrzeb hodowlanych drzewostanów, a ich intensywność nie powinna przekraczać 15% oszacowanej zasobności,

- f) dostosowanie do występujących typów siedliskowych lasu lub rozpoznanych zespołów roślinnych, z uwzględnieniem zasad hodowli lasu obowiązujących w Lasach Państwowych gospodarczych typów drzewostanów i składów gatunkowych odnowień,
- g) wykorzystywanie odnowień naturalnych, a w przypadku ich braku lub niezgodności składów odnowień z siedliskiem – sztuczne wprowadzanie gatunków pozyskanych (siew lub sadzenie) z wykorzystaniem materiału sadzeniowego rodzimego pochodzenia;
- 2) realizację działań wymienionych w ust. 1.2 w ścisłej współpracy z zarządcami terenu, w stosunku do lądowych ekosystemów nieleśnych, ekosystemów wodnych, roślin i grzybów dziko występujących, zwierząt, przyrody nieożywionej i gleb, ochrony środowiska, walorów krajobrazowych, wartości kulturowych;
- 3) działania wymienione w ust. 1.2. w lasach i na gruntach nieleśnych stanowiących własność Skarbu Państwa w wieczystym użytkowaniu Parku lub będących jego własnością.

2. Działania ochronne wspólne dla obszarów ochrony

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹¹⁾
1	Ochrona brzegów Zespołu Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne przed abrazją i osuwiskami	Zabezpieczenie i stabilizacja brzegów w przypadku wystąpienia istotnych zagrożeń – według potrzeb stwierdzonych w wyniku monitoringu	Tereny przylegające do Zespołu Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne na obszarze Parku
2	Utrzymanie wysokiego poziomu wód podziemnych i powierzchniowych	Dążenie do likwidacji ujęć wód położonych na obszarze Parku przez zastępowanie ich ujęciami wód powierzchniowych położonymi poza obszarem Parku, przy czym likwidacja ujęć wody położonych na obszarze Parku może nastąpić po zapewnieniu innego ujęcia wody	Obszar Parku
3	Ochrona przed osuszaniem gleb obszarów podmokłych	1. Usuwanie zakrzewień i zadrzewień. 2. Likwidacja ujęć wód	Obszar Parku
4	Ochrona wód podziemnych i powierzchniowych przed zanieczyszczeniem	1. Likwidacja nielegalnych składowisk odpadów na obszarze Parku. 2. Regularne usuwanie odpadów, szczególnie przy szlakach turystycznych. 3. Propagowanie rozwiązań mających na celu ograniczenie ruchu kołowego na obszarze Parku. 4. Edukacja ekologiczna, w tym propagowanie rolnictwa ekologicznego. 5. Dążenie do wykluczenia na drogach publicznych na obszarze Parku możliwości przejazdu po nich pojazdów z substancjami i towarami niebezpiecznymi mogącymi skazić wodę	Obszar Parku

5	Ochrona koryt potoków przed degradacją	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie i naprawa szlaków turystycznych położonych w sąsiedztwie potoków lub ich odsunięcie od potoków. 2. Budowa i utrzymanie mostków – według stwierdzonych potrzeb. 3. Ograniczenie przemieszczania drewna z miejsca pozyskania do miejsca załadunku (zrywka drewna) prowadzonego potokami wyłącznie do okresów zimowych i promowanie tego rozwiązania wśród prywatnych właścicieli lasów 	Obszar Parku
6	Ochrona przed zniszczeniem dróg niezbędnych dla funkcjonowania Parku i związanej z nimi infrastruktury technicznej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dążenie do zabezpieczenia oraz naprawy dróg zniszczonych przez erozję i procesy osuwania. 2. Wykonanie zabezpieczeń chroniących przed spadającymi odłamkami skalnymi – według potrzeb. 3. Bieżące utrzymanie oraz naprawa nabrzeża, służącego do załadunku drewna (binduga). 4. Remont i utrzymanie szlaków zrywkowych oraz przejazdów między łąkami. 5. Bieżące utrzymanie oraz naprawa infrastruktury technicznej 	<p>Drogi i tereny do nich przyległe na obszarze Parku</p> <p>Harczygrunt (47t2)</p> <p>Obszar Parku</p>
7	Ochrona przeciwpożarowa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usuwanie suchych części roślin – według potrzeb. 2. Dozorowanie i dogaszanie pogorzeliisk – według potrzeb. 3. Utrzymanie punktów czerpania wody. 4. Utrzymanie przejezdności dróg pożarowych 	<p>Teren wzdłuż szlaków turystycznych</p> <p>Obszar Parku</p> <p>1. Harczygrunt. 2. Biały Potok</p> <p>Drogi pożarowe na obszarze Parku</p>
8	Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza przez promowanie zaniechania stosowania tradycyjnych nośników energii cieplnej (między innymi węgla i koks)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie stopniowej eliminacji tradycyjnych nośników energii cieplnej z obszaru Parku i zastąpienie ich nowymi rozwiązaniami technologicznymi. 2. Stosowanie ogrzewania energią pozyskiwaną z biomasy lub biopaliwami. 3. Stosowanie ogrzewania elektrycznego. 4. Dążenie do montażu kolektorów słonecznych, baterii fotowoltaicznych, pomp ciepłych 	Obiekty na obszarze Parku – według możliwości
9	Likwidacja zanieczyszczeń wód i gleby ściekami sanitarno-bytowymi	Promowanie budowy nowych oczyszczalni lub podłączenia do istniejących systemów kanalizacyjnych budynków niewyposażonych w system oczyszczania ścieków	Obiekty na obszarze Parku – według możliwości

10	Zapobieganie powstawaniu hałasu oraz ograniczenie jego emisji	Wnioskowanie o ograniczanie emisji hałasu podczas organizacji imprez sportowych i masowych w otulinie Parku	Obszar Parku – według potrzeb
11	Zapobieganie zagrożeniom powodowanym przez pojazdy mechaniczne na drogach publicznych	1. Dążenie do uwzględniania przy remontach dróg budowy przejść dla małych zwierząt. 2. Dążenie do stopniowej zmiany statusu dróg publicznych na odcinkach, które utraciły funkcje drogi publicznej, w szczególności przez wykup, wymianę, przejęcie, przekazanie	Drogi powiatowe i gminne na obszarze Parku
12	Utrzymanie, remont i budowa urządzeń turystycznych	1. Naprawa, konserwacja i budowa szlaków turystycznych oraz infrastruktury turystycznej, w tym: 1) mostków; 2) kładek; 3) przepustów; 4) krawężników; 5) schronów; 6) znaków i drogowskazów na węzłach szlaków turystycznych; 7) tablic edukacyjno-informacyjnych; 8) ławek; 9) barier i poręczy; 10) ogrodzeń przy szlakach turystycznych. 2. Usuwanie drzew połamanych i wyrwconych na szlaki turystyczne – według potrzeb	Szlaki turystyczne oraz infrastruktura turystyczna na obszarze Parku
13	Zabezpieczanie przed zniszczeniem terenów położonych przy szlakach turystycznych	Zastosowanie ogrodzeń lub punktowych zakrzaczeń (z gatunków miejscowych, pochodzących z obszaru Parku) – według potrzeb stwierdzonych w wyniku przeglądu szlaków turystycznych	Obszar Parku – w miejscach największego natężenia ruchu turystycznego
14	Ochrona obiektów o charakterze kulturowym	Remont i konserwacja obiektów o charakterze kulturowym; ponadto na terenie Zamków Czorsztyn i Pieniny dopuszcza się: 1) usuwanie roślinności (koszenie i odkrzaczanie) porastającej mury i ich bezpośrednie otoczenie; 2) wykonywanie prac archeologicznych; 3) wykonanie niezbędnej infrastruktury turystycznej	Obszar Parku – 32 obiekty, w tym: 1) Zamek Czorsztyn; 2) Zamek Pieniny; 3) kapliczki i krzyże przydrożne
15	Zachowanie dziedzictwa geologicznego	Ochrona stanowisk geologicznych o szczególnym znaczeniu – zabezpieczanie ich przed ruchem turystycznym	Obszar Parku – wszystkie stanowiska geologiczne o szczególnym znaczeniu

16	Utrzymanie w należytych stanie gruntów pod liniami energetycznymi i teletechnicznymi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oczyszczanie terenów, na których przebiegają linie energetyczne i teletechniczne z drzew i krzewów – według stwierdzonych potrzeb. 2. Zakładanie pasów zaporowych (wprowadzanie nasadzeń) pod liniami na gruntach leśnych stanowiących własność Skarbu Państwa (z wyłączeniem ochrony ścisłej) – według stwierdzonych potrzeb 	Obszar Parku, w szczególności – 42r, 46b, 49d, j1, 50b
17	Usuwanie gatunków roślin zagrażających i innych niepożądanych	<p>Zwalczanie gatunków zagrażających i innych niepożądanych, w szczególności:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) barszczu Sosnowskiego (<i>Heracleum sosnowskyi</i>); 2) rdestowca ostrokończystego (<i>Reynoutria japonica</i>) i rdestowca sachalińskiego (<i>Reynoutria sachalinensis</i>); 3) ostrożeńca polnego (<i>Cirsium arvense</i>) 	Obszar Parku i otuliny Parku, w szczególności brzegi rzeki Dunajec – 2, 3, 9, 10, 14B, 20–25, 58, 59
18	Zachowanie puli genowej roślin przez ochronę <i>ex situ</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Współpraca z bankami nasion. 2. Uprawa roślin przy pawilonach edukacyjnych Parku. 3. Zbiór nasion gatunków rzadkich, zagrożonych i prawnie chronionych z obszaru Parku 	Obszar Parku
19	Zwalczanie obcych i niepożądanych gatunków zwierząt	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dopuszcza się zwalczanie przez odłów albo odstrzał obcych i niepożądanych gatunków zwierząt (według potrzeb): <ol style="list-style-type: none"> 1) piżmaka (<i>Ondatra zibethica</i>); 2) jenota (<i>Nyctereutes procyonoides</i>); 3) norki amerykańskiej (<i>Neovison vison</i>). 2. W przypadku bezdomnych zwierząt, w rozumieniu art. 4 pkt 16 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o ochronie zwierząt (Dz. U. z 2013 r. poz. 856) zagrażających zwierzętom dziko występującym na obszarze Parku zawiadamianie właściwych organów 	Obszar Parku
20	Przeciwdziałanie kłusownictwu	Prowadzenie patroli przez Służbę Parku	Obszar Parku
21	Utrzymanie populacji rzadkich gatunków zwierząt	<p>Dopuszcza się reintrodukcję, restytucję (wzmocnienie istniejącej populacji i poprawa stanu siedliska), po opracowaniu szczegółowych programów ochrony, następujących gatunków zwierząt:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) igliczek karpacki (<i>Acicula parcelineata</i>); 2) szklarka mniejsza (<i>Aegopinella minor</i>); 3) daudebardia czerwona (<i>Daudebardia rufa</i>); 4) pomrów wielkobiczykowy (<i>Lehmania macroflagellata</i>); 	Obszar Parku

		<p>5) świdrzyk okazały (<i>Macrogastra ventricosa</i>);</p> <p>6) modraszek arion (<i>Maculinea arion</i>);</p> <p>7) modraszek alkon (<i>Maculinea alcon (rebeli)</i>);</p> <p>8) niepylak apollo (<i>Parnassius apollo</i>);</p> <p>9) kraśnik smugowiec (<i>Zygaena brizea</i>);</p> <p>10) kraśnik (<i>Zygaena osterodensis</i>);</p> <p>11) kraśnik pięcioplamek (<i>Zygaena trifolii</i>);</p> <p>12) kraśnik kminowiec (<i>Zygaena cynarae</i>);</p> <p>13) wynurt (<i>Ceruchus chrysomelinus</i>);</p> <p>14) nadobnica alpejska (<i>Rosalia alpina</i>);</p> <p>15) troć wędrowna (<i>Salmo trutta m. trutta</i>);</p> <p>16) gniewosz plamisty (miedzianka) (<i>Coronella austriaca</i>);</p> <p>17) sokół wędrowny (<i>Falco peregrinus</i>);</p> <p>18) cietrzew (<i>Lyrurus tetrix</i>);</p> <p>19) kozzatka (<i>Dryomys nitedula</i>);</p> <p>20) popielica (<i>Glis glis</i>);</p> <p>21) żołądnica (<i>Eliomys quercinus</i>);</p> <p>22) orzesznica (<i>Muscardinus avellanarius</i>)</p>	
22	Ochrona gatunków zwierząt pochodzących z miejsc typowych (posiadających <i>locus typicus</i> na obszarze Parku)	Stabilizacja lub odtwarzanie siedlisk gatunków – według potrzeb stwierdzonych w wyniku monitoringu	Obszar Parku
23	Ochrona biotopów, miejsc stałego występowania i rozrodu zwierząt	Utrzymanie lub odtwarzanie biotopów, miejsc stałego występowania, rozrodu zwierząt (w zależności od potrzeb) przez: 1) koszenie; 2) odkrzaczanie; 3) pozostawienie drzew z dziuplami oraz części drewna do mineralizacji; 4) odtwarzanie naturalnych lub tworzenie zastępczych miejsc rozrodu zwierząt; 5) prowadzenie stałego monitoringu; 6) ochronę szlaków migracji	Obszar Parku
24	Utrzymanie lub poprawa stanu populacji rzadkich lub zagrożonych gatunków roślin	Ochrona biotopów przez: 1) koszenie; 2) odkrzaczanie; 3) pozostawienie części drewna do mineralizacji; 4) utrzymanie lub przywrócenie prawidłowych stosunków wodnych	Obszar Parku

25	Ochrona bezkręgowców	1. Restytucja populacji niepylaka apollo (<i>Parnassius apollo</i>) (w zależności od potrzeb stwierdzonych w wyniku monitoringu) przez: 1) prowadzenie hodowli; 2) wypuszczanie wyhodowanych osobników; 3) utrzymanie siedlisk; 4) monitoring stanu populacji i siedlisk.	Obszar Parku
		2. Dopuszcza się tworzenie i utrzymanie zastępczych miejsc rozrodu oraz miejsca z roślinami żywicielskimi dzikich gatunków pszczoł	26n1
26	Ochrona płazów	1. Okresowe zabezpieczanie szlaków migracji płazów – w miejscach stwierdzonych zagrożeń przez: 1) rozstawianie zabezpieczeń, w szczególności siatek i płotów; 2) przenoszenie przez drogę migrujących osobników. 2. Utrzymanie istniejących miejsc rozrodu. 3. Tworzenie nowych miejsc rozrodu	Obszar Parku
27	Utrzymanie w należytych stanie płaszczyzn, ciągów i punktów widokowych	1. Koszenie łąk. 2. Usuwanie drzew i krzewów. 3. Wykup łąk i polan (około 300 ha)	Obszar Parku
28	Zachowanie lub przywracanie wartości estetyczno-widokowych krajobrazu: 1) naturalnego; 2) naturalno-kulturowego; 3) kulturowo-naturalnego	1. Działania ochronne w: 1) ekosystemach leśnych; 2) lądowych ekosystemach nieleśnych; 3) ekosystemach wodnych. 2. Udostępnianie Parku do celów działalności człowieka zgodnie z art. 12 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. 3. Dążenie do zachowania wartości estetycznych krajobrazu przez usuwanie lub przysłanianie obiektów i elementów mogących ograniczyć lub zniekształcić krajobraz Pienin	Obszar Parku
29	Ochrona tradycji i zwyczajów lokalnych	1. Wspieranie tradycji splywu Przełomem rzeki Dunajec. 2. Ochrona rozłogu pól. 3. Prowadzenie kulturowego wypasu owiec, z wyłączeniem ekosystemów łąkowych o szczególnym znaczeniu	Przełom rzeki Dunajec
			Obszar Parku
30	Wykonanie nowej oraz uzupełnienie istniejącej infrastruktury turystycznej i edukacyjnej	1. Wytyczenie i wykonanie nowego szlaku turystycznego na Krasie – części wsi Krościenko nad Dunajcem. 2. Uzupełnianie istniejącej infrastruktury turystycznej i edukacyjnej przy istniejących szlakach turystycznych	Obszar Parku

31	Utrzymanie w należytym stanie obiektów Parku i ich otoczenia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie zieleni wokół obiektów Parku, w tym przylegających łąk. 2. Utrzymanie ogródków roślin charakterystycznych dla Pienin. 3. Wykonanie prac mających na celu utrzymanie drzew i lasów przy obiektach Parku. 4. Bieżące utrzymanie i remonty obiektów budowlanych i infrastruktury technicznej 	Obiekty Parku i ich otoczenie
32	Ochrona ekosystemów Parku i gatunków roślin o szczególnym znaczeniu przed szkodami wyrządzanymi przez zwierzęta łowne	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie liczebności populacji zwierząt łownych na poziomie niezagrażającym ekosystemom oraz gatunkom roślin o szczególnym znaczeniu. 2. Do sporządzania rocznych planów redukcji przyjmuje się, że poziom liczebności populacji zwierząt łownych powinien wynosić w przypadku: <ol style="list-style-type: none"> 1) jeleni szlachetnych (<i>Cervus elaphus</i>) – 26 sztuk, 2) saren europejskich (<i>Capreolus capreolus</i>) – 30 sztuk, 3) dzików (<i>Sus scrofa</i>) – 5 sztuk. Jeżeli szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne utrzymują się na niskim poziomie, redukcji nie prowadzi się, nawet gdy poziom liczebności zwierząt łownych został przekroczony. 3. Wykonywanie poletek łowieckich lub innych zabezpieczeń chroniących uprawy rolne i leśne. 4. Zakup lub dofinansowanie zabezpieczeń upraw prywatnych właścicieli 	Obszar Parku z wyłączeniem obszarów ochrony ścisłej
33	Ochrona granic gruntów będących w wieczystym użytkowaniu Parku lub będących jego własnością	Odmalowywanie słupków granicznych i utrzymanie powierzchni bez drzewostanu (wizur)	Obszar Parku
34	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona walorów widokowych. 2. Ochrona ptaków 	Dążenie do zmiany napowietrznych linii energetycznych i teletechnicznych na kablowe podziemne – po uzgodnieniu z właścicielem linii; realizowanej przez właściciela linii	Obszar Parku
35	Utrzymanie ujęcia wody i jego ochrona	<ol style="list-style-type: none"> 1. Bieżące remonty – według potrzeb. 2. Regulacja poziomu piętrzenia wody – według potrzeb 	56a

3. Działania ochronne na obszarach ochrony ścisłej

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹¹⁾
1	Pozyskanie rodzimego materiału rozmnożeniowego drzew leśnych, niezbędnego do prowadzenia przebudowy drzewostanów w strefie ochrony czynnej i krajobrazowej lub ochrony gatunków	Ręczny zbiór nasion z pojedynczych drzew leśnych stojących – według potrzeb	1. 15a, g, 41l, h, 57g – sosna zwyczajna (<i>Pinus sylvestris</i>). 2. Tereny leśne Parku objęte tym rodzajem ochrony – pozostałe gatunki drzew leśnych
2	Ochrona jaskiń	Zabezpieczenie wejść do dwóch najcenniejszych jaskiń	1. Jaskinia w Ociemnym. 2. Borsucza Jama
3	Ochrona dobrze zachowanych, stabilnych muraw naskalnych i kserotermicznych wraz z towarzyszącymi im stadiami sukcesyjnymi oraz stadiów sukcesyjnych na łąkach ziołoroślowych niewymagających specjalnych działań ochronnych	Ochrona naturalnych procesów przyrodniczych	2h, 3i, 5i, o, t, z, 9a, c, 10a, i, 11k, 12j, 13g, l, m, 14Bd, g, h, j, 15a, f, g, h, 18b, d, 19a, 20c, d, 21b, d, g, 22m, o, 25c, d, g, i, n, 26b, f, h, n, p, 28g, l, m, w, a1, z1, 31g, 32a, o, z, 38m, 41b, m, 43d, j, 57h, j
4	Ochrona dobrze zachowanych drzewostanów zbliżonych do naturalnych	Ochrona naturalnych procesów przyrodniczych	Tereny leśne Parku objęte tym rodzajem ochrony
5	Usuwanie drzew lub ich części przewróconych na szlaki turystyczne i drogi lub zagrażających bezpieczeństwu publicznemu	Dopuszcza się usunięcie drzew lub ich części w przypadku ich przewrócenia się na szlaki turystyczne i drogi lub zagrażające bezpieczeństwu publicznemu	Obszar Parku

4. Działania ochronne na obszarach ochrony czynnej

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹⁾
1	Pozyskanie rodzimego materiału rozmnożeniowego drzew leśnych i krzewów, niezbędnego do prowadzenia przebudowy drzewostanów w strefie ochrony czynnej i krajobrazowej oraz ochrony gatunkowej roślin drzewiastych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ręczny zbiór z pojedynczych drzew stojących. 2. W przypadku braku nasion modrzewia polskiego (<i>Larix decidua</i> subsp. <i>polonica</i>) w Pieninach, dopuszcza się zakupienie ich od właścicieli drzewostanów nasiennych w najbliższym sąsiedztwie Parku 	<ol style="list-style-type: none"> 1) 45m – jodła pospolita (<i>Abies alba</i>); 2) 30b – buk pospolity (<i>Fagus sylvatica</i>); 3) 30i – modrzew polski (<i>Larix decidua</i> subsp. <i>polonica</i>); 4) 11a – grab pospolity (<i>Carpinus betulus</i>); 5) 5j1 – lipa (<i>Tilia</i> spp.); 6) 55a – lipa (<i>Tilia</i> spp.), jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>); 7) 17i1, 55c – jawor (<i>Acer pseudoplatanus</i>), jesion wyniosły (<i>Fraxinus excelsior</i>)
2	Utrzymanie szkółki leśnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie, remontowanie lub modernizacja istniejących obiektów oraz utrzymanie, remontowanie oraz uzupełnienie infrastruktury technicznej w szkółce leśnej, w szczególności: <ol style="list-style-type: none"> 1) budynku przechowalni; 2) budynku gospodarczego; 3) dróg i placów; 4) zbiornika wodnego; 5) studni głębinowej; 6) kompostowni. 2. Dopuszcza się stosowanie: <ol style="list-style-type: none"> 1) chemicznych środków ochrony roślin; 2) nawozów organicznych oraz mineralnych; 3) nawadniania kwater hodowlanych szkółki leśnej. 3. Produkcja i ochrona sadzonek do odnowień, nasadzeń, zalesień i zadrzewień 	45h
3	Wprowadzanie gatunków drzew docelowych w drzewostanach zniekształconych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przygotowanie powierzchni (19 ha) i sadzenie lub siew: <ol style="list-style-type: none"> 1) jodły pospolitej (<i>Abies alba</i>); 2) buka pospolitego (<i>Fagus sylvatica</i>); 3) gatunków domieszkowych. 2. Utrzymanie i bieżące remonty istniejących obiektów, służących do prac leśnych (schrony, przechowalnie) 	<p>29b, i, 30f, g, k, l, 34h, s, 35b, d, 36h1, 42f, m, 44f, g, h, l, 45b, c, i, l, 46c, f, 47a, f, l, n, 48a, b, h, 49h, o, t, 50a, f, g, n, o, p, t, 51g, 52a, b, f, j, l, 53p, t, w, d1</p> <p>30i, 36b, 45h</p>
4	Pielęgnacja odnowień	Usuwanie roślin ograniczających wzrost i rozwój (konkurujących) sadzonek w odnowieniach – na powierzchni nieprzekraczającej 30 ha/rok (powierzchnia jednorazowego zabiegu; powtórzenie zabiegu według stwierdzonych potrzeb)	29b, i, 30c, f, g, i, k, l, 34c, d, h, j, r, s, 35a, b, d, 36b, d, h1, 42f, g, m, 44f, g, h, l, 45a, b, c, d, f, i, j, k, l, 46a, c, d, f, g, 47a, c, d, f, l, n, 48a, b, c, g, h, 49h, m, n, o, p, t, 50a, f, g, n, o, p, r, t, 51g, 52a, b, f, g, j, l, 53a, m, p, t, w, a1, d1

5	Pielęgnacja upraw i młodników (czyszczenia wczesne i późne)	Regulacja składu gatunkowego oraz zagęszczenia drzew – na powierzchni nieprzekraczającej 170 ha/20lat	29b, c, i, 30a, c, f, g, i, j, k, l, m, r, 34c, d, h, i, j, o, r, s, 35a, b, c, d, 36b, d, f, h1, 42a, b, c, d, f, g, h, k, m, 44a, f, g, h, j, k, l, 45a, b, c, d, f, i, j, k, l, m, n, r, 46a, c, d, f, g, 47a, b, c, d, f, g, h, i, l, n, 48a, b, c, d, g, h, 49c, f, g, h, m, n, o, p, t, 50a, c, f, g, n, o, p, r, t, 51a, b, g, n, 52a, b, f, g, i, j, k, l, n, 53a, g, h, i, j, m, n, o, p, t, w, y, z, a1, b1, d1, 58d
6	Pielęgnacja drzewostanów (trzebieże wczesne)	Regulacja składu gatunkowego (na powierzchni nieprzekraczającej 70 ha/20 lat) przez usuwanie gatunków drzew: 1) nieodpowiednich dla danych zbiorowisk; 2) niepożądanych domieszkowych	17r, 30h, 42i, j, k, m, 44b, c, 45d, f, n, p, 46a, 47f, h, i, l, 48d, f, 49c, f, g, 50g, n, o, 51a, b, g, l, o, 52g, i, l, m, n, o, 53a, g, h, i, j, m, n, o, t, w, y, z, a1, b1, d1
7	Pielęgnacja drzewostanów (trzebieże późne)	Regulacja składu gatunkowego (na powierzchni nieprzekraczającej 250 ha/20 lat) przez usuwanie gatunków drzew: 1) nieodpowiednich dla danych zbiorowisk; 2) niepożądanych domieszkowych	5j1, 17y, z, 29a, b, 30c, i, k, p, 34b, c, g, i, 35a, b, c, d, 36a, b, c, d, 42a, b, c, d, f, g, h, i, j, k, 44d, f, g, h, j, k, l, 45a, b, c, d, f, i, j, k, l, m, n, o, r, 46a, c, d, f, g, 47a, b, d, f, g, h, i, l, m, n, 48b, c, d, f, g, h, 49c, f, h, j, n, o, p, r, t, 50a, c, f, g, k, n, o, p, r, t, 51a, b, g, l, n, t, 52c, f, g, h, l, m, n, o
8	Przeciwdziałanie szkodom powodowanym przez zwierzęta	1. Zabezpieczenie indywidualne sadzonek (chemiczne, mechaniczne, ogrodzenia lub inne) – na powierzchni nieprzekraczającej 30 ha/rok. 2. Wykonanie nowych ogrodzeń zabezpieczających odnowienia oraz młodniki – na powierzchni nieprzekraczającej 30 ha/rok. 3. Naprawa istniejących ogrodzeń – według potrzeb	29b, i, 30c, f, g, i, k, l, 34c, d, h, j, r, s, 35a, b, d, 36b, d, h1, 42f, g, m, 44f, g, h, l, 45a, b, c, d, f, i, j, k, l, 46a, c, d, f, g, 47a, c, d, f, l, n, 48a, b, c, g, h, 49h, m, n, o, p, t, 50a, f, g, n, o, p, r, t, 51g, 52a, b, f, g, j, l, 53a, m, p, t, w, a1, d1 Obszar Parku
9	Ocena zagrożeń ze strony: 1) kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>); 2) rytownika pospolitego (<i>Pityogenes chalcographus</i>); 3) drwalnika paskowanego (<i>Trypodendron lineatum</i>); 4) zasnuj (<i>Cephalzia</i> spp.)	1. Wykładanie drzew pułapkowych i pułapek feromonowych. 2. Kontrola występowania zasnuj. 3. Zakres według potrzeb stwierdzonych w wyniku monitoringu. 4. Zmniejszanie populacji rytownika pospolitego (<i>Pityogenes chalcographus</i>) i drwalnika paskowanego (<i>Trypodendron lineatum</i>)	Obszar Parku w oddziałach wymagających działań ochronnych

10	Utrzymanie stanu sanitarnego drzewostanów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dopuszcza się usunięcie z drzewostanów drzew zagrażających ich trwałości lub przebudowie: <ol style="list-style-type: none"> 1) obumarłych i obumierających; 2) wyrwconych i połamanych; 3) zaatakowanych przez owady i grzyby (posusz czynny). 2. Działanie ochronne, o którym mowa w ust. 1 pkt 1, nie dotyczy drzew z dziuplami, leżących i stojących drzew obumarłych oraz wybranych powierzchni doświadczalnych. 3. Zaleca się pozostawienie w drzewostanach pojedynczych drzew lub zgrupowań obumarłych lub wyrwconych drzew, z równoczesnym prowadzeniem kontroli stanu populacji korników – na wybranych powierzchniach 	Obszar Parku w oddziałach wymagających działań ochronnych
11	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona utworów skalnych. 2. Ochrona cennych gatunków roślin przed zagrożeniami wynikającymi z ruchu turystycznego 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie w dobrym stanie dojsć do punktów widokowych na szczycie Trzy Korony. 2. Utrzymanie w dobrym stanie schronu oraz poczekalni dla turystów i odwiedzających. 3. Utrzymanie w dobrym stanie terenu przy Zamku w Czorsztynie przez coroczne koszenie i usuwanie biomasy oraz okresowe usuwanie krzewów i młodych drzew (nalotu drzew). 4. Zagospodarowanie turystyczne – według potrzeb 	<p>18k, 26l1</p> <hr/> <p>51r2</p>
12	Ochrona dobrze zachowanych, stabilnych muraw naskalnych i kserotermicznych wraz z towarzyszącymi im stadiami sukcesyjnymi ekosystemów oraz stadiów sukcesyjnych ekosystemów na łąkach ziołoroślowych niewymagających specjalnych działań ochronnych	Usuwanie krzewów i młodych drzew (nalotu drzew) ocieniających murawę w przypadku nasilenia się sukcesji – według potrzeb	8z, 16Ac, 38d, 39g, 41i, j, 50z1, 51h, i, 52p, 57d, z, 59b, k, m, n, r, s, 61d1
13	Zachowanie lub ochrona przed zarastaniem zwirowisk i kamieńców	1. Zwalczanie gatunków roślin zagrażających i innych niepożądanych na powierzchni nieprzekraczającej 1,5 ha/rok.	2l, m, n, o, p, 3n, 9i, 10j, 14Bk, 20f, 21k, 22h, 23h, 24b, 25o, 59t1

		2. Okresowe usuwanie krzewów i młodych drzew (nalotu drzew), zarastających zwirowiska, w celu utrzymania zbiorowiska roślinnego – według potrzeb wynikających z monitoringu (na powierzchni nieprzekraczającej 1,5 ha/rok)	
14	Zachowanie młak eutroficznych	1. Koszenie i usuwanie biomasy co 2, 3 lub 4 lata według potrzeb wynikających z monitoringu – 1 ha/rok. 2. Okresowe usuwanie krzewów i młodych drzew (nalotu drzew) ocieniających młakę w celu utrzymania zbiorowiska – 0,1 ha/rok	5l, 32i1, 53f, k, l, r, 59p1
15	Zachowanie muraw naskalnych oraz muraw kserotermicznych	1. Okresowe usuwanie krzewów i młodych drzew (nalotu drzew) ocieniających murawę na powierzchni około 9 ha/rok.	5 n2, 21i, 26g, s, m1, 28z, i1, y1, 37g, 38f, 41d, 50j, m, 51j, p, s, w
		2. Koszenie i usuwanie biomasy – według potrzeb.	51s
		3. Koszenie i usuwanie biomasy lub ekstensywny wypas owiec, kóz lub krów – około 1 ha/rok	26m1
16	Zachowanie łąk i ziołorośli	1. Koszenie od dnia 15 czerwca do dnia 30 września i usuwanie biomasy w przypadku: 1) łąk świeżych – koszenie coroczne nie wcześniej niż od dnia 15 czerwca; 2) ciepłolubnych łąk pienińskich – koszenie coroczne nie wcześniej niż od dnia 15 lipca; 3) ziołorośli i łąk wilgotnych – koszenie co 2 lub 3 lata; 4) polan ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin, zwierząt lub grzybów. 2. Koszenie i usuwanie biomasy z pozostawieniem pasów ekologicznych na łąkach i ziołoroślach. 3. Dopuszcza się kontrolowane spalanie części biomasy. 4. Składowanie części biomasy na obrzeżach łąk lub pod grupami drzew. 5. Nawożenie w razie potrzeby obornikiem, kompostem, rozdrobnioną biomasą, nawożenie mineralne nawozami fosforowo-potasowymi. 6. Usuwanie krzewów i młodych drzew (nalotu drzew) ocieniających łąki i ziołorośla.	5b, k, x, 7i, i1, i2, 8b, d, 11a, 12m, 13d, 16Bd, 17j, k, g1, i1, l1, m1, 18f, h, i, j, 19d, 26l, d1, 28b, h, i, 30s1, 32d, l, t, b1, i1, t1, b3, b4, 33g, c1, c2, c3, 36g1, 44i, i1, i2, i3, i4, 45g, 49l, s, l2, l3, l4, l5, l6, 51f, m, 57l, 61a1, 62x1, 65l1

		<p>7. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1–6, przeprowadza się łącznie na powierzchni maksymalnej około 41 ha/rok, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) koszenie i usuwanie biomasy – około 37 ha/rok (w tym 0,1 ha innych własności); 2) pozostawienie pasów ekologicznych na łąkach lub ziołoroślach – około 4 ha/rok; 3) usuwanie krzewów – 0,3 ha/rok. <p>8. Prace porządkowe polegające w szczególności na:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) rozgarnianiu kretowisk; 2) wyrównywaniu buchtowisk; 3) usuwaniu połamanych drzew i gałęzi 	
17	Zachowanie pastwisk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Kulturowy, coroczny wypas owiec od dnia 1 maja do dnia 15 października, przy obsadzie do 10 owiec/1 ha. 2. Coroczne wykaszanie obszarów z roślinami pozostawionymi przez owce. 3. Zwalczanie gatunków zagrażających i innych niepożądanych. 4. Działania, o których mowa w pkt 1–3, przeprowadza się łącznie na powierzchni maksymalnej około 52 ha/rok. 5. Bieżące utrzymanie obiektów i infrastruktury technicznej związanej z wypasem owiec, w tym: <ol style="list-style-type: none"> 1) 3 obiekty kubaturowe; 2) 4 punkty pojenia owiec, z zastosowaniem koryt przelewowych; 3) ogrodzenia rejonów źródłiskowych i enklaw łąkowych 	<p>53b, c, d, g1, h1</p> <p>53</p>
18	Odtworzenie łąk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Odtworzenie optymalnego zbiorowiska roślinnego przez: <ol style="list-style-type: none"> 1) koszenie i usuwanie biomasy, z możliwością pozostawienia pasów ekologicznych łąk i ziołorośli; 2) okresowe usuwanie krzewów i młodych drzew (nalotu drzew). <p>Częstotliwość działań jest ustalana indywidualnie według potrzeb wynikających z monitoringu.</p> 2. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1, przeprowadza się łącznie na powierzchni maksymalnej około 14 ha/rok, w tym: <ol style="list-style-type: none"> 1) koszenie i usuwanie biomasy – około 12 ha/rok; 	<p>5m, 17d, l, 18c, 32s, b2, 42l, n, 51r</p>

		<p>2) pozostawienie pasów ekologicznych łąk i ziołorośli – około 2 ha/rok;</p> <p>3) usuwanie krzewów – 0,01 ha/rok.</p> <p>3. Prace porządkowe polegające w szczególności na:</p> <p>1) rozgarnianiu kretowisk;</p> <p>2) wyrównywaniu buchtowisk;</p> <p>3) usuwaniu połamanych drzew i gałęzi</p>	
19	Odtworzenie łąk po zaprzestaniu całorocznego wypasu owiec	<p>1. Dopuszczone coroczne jesienne wypasanie owiec.</p> <p>2. Corocznie koszenie i usuwanie biomasy.</p> <p>3. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1 i 2, przeprowadza się łącznie na powierzchni maksymalnej około 6,5 ha/rok.</p> <p>4. Prace porządkowe polegające w szczególności na:</p> <p>1) rozgarnianiu kretowisk;</p> <p>2) wyrównywaniu buchtowisk;</p> <p>3) usuwaniu połamanych drzew i gałęzi</p>	53s, x
20	Ochrona ptaków i drobnych ssaków	Rozwieszanie i naprawa budek lęgowych i rozrodczych – według potrzeb	Obszar Parku

5. Działania ochronne na obszarach ochrony krajobrazowej

Lp.	Rodzaj działań ochronnych	Sposób wykonania i zakres	Lokalizacja ¹¹⁾
1	Zachowanie trwałości i stabilności drzewostanów – rodzaj działań ochronnych jest uzależniony od potrzeb	<p>1. Zabiegi hodowlano-ochronne realizuje się według:</p> <p>1) uproszczonych planów urządzenia lasu;</p> <p>2) inwentaryzacji stanu lasu;</p> <p>3) decyzji sprawującego nadzór nad lasami.</p> <p>2. Wykup gruntów</p>	Teren leśny na obszarze Parku na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących jego własnością
2	Wprowadzanie gatunków docelowych w drzewostanach zniekształconych	<p>1. Przygotowanie powierzchni i sadzenie lub siew (na powierzchni około 1 ha):</p> <p>1) jodły pospolitej (<i>Abies alba</i>);</p> <p>2) buka pospolitego (<i>Fagus sylvatica</i>);</p> <p>3) gatunków domieszkowych.</p>	Na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością – 34c1, 36j, k, 44t, 49a1, 50f1, 59w, 60d1
		<p>2. Budowa i bieżące utrzymanie tymczasowych obiektów służących leśnym pracom hodowlanym (schrony, przechowalnie itp.) – według stwierdzonych potrzeb</p>	Na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością

3	Pielęgnacja odnowień	Koszenie roślin ograniczających wzrost i rozwój sadzonek w odnowieniach – na powierzchni nieprzekraczającej 2,5 ha/rok (powierzchnia jednorazowego zabiegu; powtórzenie zabiegu – według stwierdzonych potrzeb)	Na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością – 5f1, 34c1, 36j, k, 44t, 49a1, 50f1, 59w, 60o, w, d1, 62i, 63n, 67c
4	Pielęgnacja upraw i młodników (czyszczenie wczesne i późne)	Regulacja składu gatunkowego oraz regulacja zagęszczenia drzew – na powierzchni nieprzekraczającej 6,5 ha/20 lat	Na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością – 4p, 5f1, 17c1, 34c1, 36k, 39k1, 44t, 50f1, 58a, c, 59w, 60o, w, d1, 62i, 67c
5	Pielęgnacja drzewostanów (trzebieże wczesne)	Regulacja składu gatunkowego przez usuwanie gatunków drzew nieodpowiednich w danych zbiorowiskach oraz niepożądanych gatunków domieszkowych – na powierzchni nieprzekraczającej 1,5 ha/20 lat	Na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością – 17a1, 22k, 3211, 37n1, 59a1, 60i, 63i
6	Pielęgnacja drzewostanów (trzebieże późne)	Regulacja składu gatunkowego przez usuwanie na powierzchni nieprzekraczającej 15,5 ha/20 lat następujących drzew: 1) nieodpowiednich w danych zbiorowiskach; 2) niepożądanych domieszkowych	Na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością – 1j, 5c1, f1, g1, 7n, p, 8i, l, r, 12p, r, 13k, 17n, o, t, b1, d1, 26g1, h1, 30n, o, 33j, 38d1, 39k1, 44t, 45c1, 48r, 49x, a1, 50h1, 59y, 63f, k, 65f, 66i
7	Przeciwdziałanie szkodom powodowanym przez zwierzęta	1. Zabezpieczenie indywidualne (chemiczne, mechaniczne lub inne) sadzonek – na powierzchni nieprzekraczającej 6,5 ha/rok. 2. Wykonanie nowych ogrodzeń zabezpieczających odnowienia oraz młodniki – na powierzchni nieprzekraczającej 6,5 ha/rok. 3. Naprawa uszkodzonych ogrodzeń – według potrzeb	Na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością – 4p, 5f1, 17c1, 34c1, 36k, 39k1, 44t, 50f1, 58a, c, 59w, 60o, w, d1, 62i, 67c Na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością – obszar Parku w oddziałach wymagających działań ochronnych
8	Ocena i zwalczanie zagrożeń ze strony: 1) kornika drukarza (<i>Ips typographus</i>); 2) rytownika pospolitego (<i>Pityogenes chalcographus</i>); 3) drwalnika paskowanego (<i>Trypodendron lineatum</i>)	1. Wykładanie drzew pułapkowych i pułapek feromonowych. 2. Kontrola występowania zasnuj oraz zmniejszanie ich populacji. 3. Zakres – według potrzeb stwierdzonych w wyniku monitoringu	Na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością – obszar Parku w oddziałach wymagających działań ochronnych

9	Utrzymanie stanu sanitarnego drzewostanów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dopuszcza się usunięcie z drzewostanów drzew zagrażających ich trwałości lub przebudowie: <ol style="list-style-type: none"> 1) obumarłych i obumierających; 2) wyrwconych i połamanych; 3) zaatakowanych przez owady i grzyby (posusz czynny). 2. Działanie, o którym mowa w ust. 1, nie dotyczy drzew z dziuplami, leżących i stojących drzew obumarłych oraz na wybranych powierzchniach doświadczalnych. 3. Zaleca się pozostawienie w drzewostanach pojedynczych drzew lub zgrupowań obumarłych lub wyrwconych drzew, z równoczesnym prowadzeniem kontroli stanu populacji korników – na wybranych powierzchniach 	Na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością – obszar Parku w oddziałach wymagających działań ochronnych
10	Ochrona tradycyjnego sposobu gospodarowania i mozaikowego układu użytków rolnych, w tym zachowanie istniejących sadów ze starymi odmianami drzew	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie tradycyjnej gospodarki rolnej – utrzymanie obecnego stanu zagospodarowania użytków rolnych. 2. Dopuszcza się dodatkowy, jesienny wypas owiec na wykoszonych łąkach. 3. Dopuszcza się wypas owiec w całym sezonie wegetacyjnym. 4. Zabiegi pielęgnacyjne w sadach. 5. Utrzymanie i przywrócenie sadów – około 0,5 ha/rok 	<p>5k1, 29j, 42p, 47n1, r1, 49b1, a2, 50o1, s1, t1, w2, 59m3, m4, a7, 60j1, 64a1, 71f1, f4, f6, f7, 73t, y, z</p> <p>55g, 60k1</p>
11	Ochrona zbiorowisk o szczególnym znaczeniu, przez systematyczny wykup gruntów	Wykup gruntów o szczególnym znaczeniu – w miarę posiadanych środków finansowych	Obszar Parku
12	Ochrona stadiów sukcesji leśnej na łąkach	Pozostawienie terenów nieleśnych do naturalnej sukcesji leśnej	<ol style="list-style-type: none"> 1. Na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością – 5m1, 7a1, 12w, 17f1, h1, 22n, 38y2, 44o, p, r, y, z, 49b1, 58b, 59m1, r2, a3, a5, p5, a7, a8, 60b1, c1, h1, 61p, b2, d2, 62m, y, 63x, a1, 65d1, 67n7. 2. Tereny nieleśne Parku na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących jego własnością – 5, 7, 8, 12, 18, 22, 23, 28, 33, 34, 36, 37, 38, 39, 44, 47, 48, 49, 50, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 67, 68, 69, 70, 73

13	Zachowanie pastwisk i wtórnych muraw kserotermicznych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ekstensywne użytkowanie pastwisk – kulturowy, coroczny wypas owiec od dnia 1 maja do dnia 15 października, przy obsadzie do 10 owiec/1 ha. 2. Wykaszenie obszarów z roślin pozostawionych przez owce – corocznie. 3. Usuwanie gatunków zagrażających i innych niepożądanych. 4. Wypas owiec prowadzony na powierzchni nieprzekraczającej łącznie 2 ha/rok. 5. Koszenie i usuwanie biomasy łącznie na powierzchni nieprzekraczającej 0,1 ha/rok. 6. Koszenie i usuwanie biomasy na wtórnych murawach kserotermicznych lub ograniczony wypas owiec, kóz lub krów. 7. Wypas prowadzony na powierzchni nieprzekraczającej łącznie 6 ha/rok. 8. Zabiegi koszenia i usuwania biomasy łącznie na powierzchni nieprzekraczającej 4,5 ha/rok. 9. Usuwanie krzewów łącznie na powierzchni nieprzekraczającej 0,5 ha/rok 	<p>Na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących jego własnością – 26s1, 53i1, 71f3</p> <hr/> <p>Na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących jego własnością – 26k1, 71f2</p>
14	Zalesienie nieużytków	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dopuszczenie zalesienia terenów pierwotnie leśnych niebędących zbiorowiskami nieleśnymi o szczególnym znaczeniu lub niebędących siedliskami przyrodniczymi. 2. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1, przeprowadza się na powierzchni około 1 ha, w tym: <ol style="list-style-type: none"> 1) przygotowanie powierzchni; 2) sadzenie; 3) pielęgnacja 	Na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących jego własnością – 4r, 62n, 73x
15	Zachowanie: 1) łąk; 2) muraw kserotermicznych; 3) młak i zarośli	<ol style="list-style-type: none"> 1. Promowanie tradycyjnej gospodarki rolnej. 2. Koszenie w okresie od dnia 15 czerwca do dnia 30 września i usuwanie biomasy w przypadku: <ol style="list-style-type: none"> 1) łąk świeżych – koszenie coroczne nie wcześniej niż od dnia 15 czerwca; 2) ciepłolubnych łąk pienińskich – koszenie coroczne nie wcześniej niż od dnia 15 lipca; 3) ziółorośli i łąk wilgotnych – koszenie co 2 lub 3 lata; 	Na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością – 1r, 4p1, p2, 511, p1, 8w, y, w4, y2, 12s, 17j1, 26o1, 28j1, 32n1, 34d1, 35j, 36n, r, 37j2, j3, 38k2, k3, 39s1, s3, 44a1, 47s3, 48c1, 50n1, t1, 59a2, a4, a6, a9, m3, m4, n1, p3, 60c1, g1, j1, 11, m1, n1, s1, 61n, s, t, x, 62p, x, p1, w1, 63t, w, y, y1, 64b1, 65i1, 66s, 67m1, n1, n5, n6, n7, n9, 68o, 71f8, 72o1

	<p>4) polan ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin, zwierząt lub grzybów.</p> <p>3. Koszenie i usuwanie biomasy z pozostawieniem pasów ekologicznych na łąkach, młakach i ziołoroślach.</p> <p>4. Dopuszcza się kontrolowane spalanie biomasy.</p> <p>5. Składowanie części biomasy na obrzeżach łąk lub pod skupiskami drzew.</p> <p>6. Nawożenie w razie potrzeby obornikiem, kompostem, rozdrobnioną biomasą, nawożenie mineralne nawozami fosforowo-potasowymi.</p> <p>7. Usuwanie krzewów i młodych drzew (nalotu drzew) ocieniających łąki i murawy – według potrzeb wynikających z monitoringu.</p> <p>8. Działania ochronne, o których mowa w ust. 2–7, przeprowadza się łącznie na powierzchni nieprzekraczającej 32,5 ha/rok, w tym:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) koszenie i usuwanie biomasy – około 32 ha/rok; 2) usuwanie krzewów – około 0,5 ha/rok. <p>9. Promowanie tradycyjnej gospodarki rolnej.</p> <p>10. Koszenie i usuwanie biomasy od dnia 15 czerwca do dnia 30 września w przypadku:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) łąk świeżych – koszenie coroczne nie wcześniej niż od dnia 15 czerwca; 2) ciepłolubnych łąk pienińskich – nie wcześniej niż od dnia 15 lipca; 3) ziołorośli i łąk wilgotnych – koszenie co 2 lub 3 lata; 4) w przypadku polan ze stanowiskami rzadkich gatunków roślin, zwierząt i grzybów – w terminie dostosowanym do wymagań tego gatunku. <p>11. Koszenie i usuwanie biomasy z pozostawieniem pasów ekologicznych.</p> <p>12. Dopuszcza się kontrolowane spalanie biomasy.</p> <p>13. Składowanie części biomasy na obrzeżach łąk lub pod skupiskami drzew.</p>	<p>Tereny nieleśne w obszarze Parku na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących jego własnością – 1, 4, 5, 7, 8, 12, 17, 18, 26, 28, 29, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 44, 47, 48, 49, 50, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73</p>
--	--	--

		<p>14. Nawożenie w razie potrzeby obornikiem, kompostem, rozdrobnioną biomasą, nawożenie mineralne nawozami fosforowo-potasowymi.</p> <p>15. Usuwanie krzewów i młodych drzew (nalotu drzew) ocieniających łąki i murawy – według potrzeb wynikających z monitoringu.</p> <p>16. Działania ochronne, o których mowa w ust. 10–15, przeprowadza się łącznie na powierzchni nieprzekraczającej 222 ha/rok, w tym:</p> <p>1) koszenie i usuwanie biomasy – około 200 ha/rok;</p> <p>2) usuwanie krzewów – około 22 ha/rok.</p> <p>17. Działania ochronne, o których mowa w ust. 10–15, mają charakter fakultatywny.</p> <p>18. Okresowe usuwanie krzewów i młodych drzew (nalotu drzew).</p> <p>19. Ekstensywny wypas owiec lub koszenie i usuwanie biomasy na wtórnej murawie kserotermicznej na powierzchni nieprzekraczającej 0,3 ha/rok.</p> <p>20. Działania ochronne, o których mowa w ust. 18 i 19, mają charakter fakultatywny.</p> <p>21. Utrzymanie remizy przez pielęgnację zarośli na powierzchni nieprzekraczającej 0,1 ha/rok.</p> <p>22. Wykonanie i utrzymanie poletka łowieckiego na powierzchni nieprzekraczającej 0,15 ha/rok.</p> <p>23. Prace porządkowe polegające w szczególności na:</p> <p>1) rozgarnianiu kretowisk;</p> <p>2) wyrównywaniu buchtowisk;</p> <p>3) usuwaniu połamanych drzew i gałęzi</p>	
			Na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących jego własnością – 26k1
			63n
			37m
			Obszar Parku – tereny nieleśne
16	Ochrona ptaków i drobnych ssaków	Rozwieszanie i naprawa budek lęgowych i rozrodczych – według potrzeb	Obszar Parku

Rozdział 5

**Obszary i miejsca udostępniane dla celów naukowych, edukacyjnych, turystycznych,
rekreacyjnych oraz sposoby ich udostępniania**

I. Obszary i miejsca udostępniane dla celów naukowych

Obszary i miejsca udostępniane	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w jednym miejscu
Cały obszar Parku z wyłączeniem: 1) stref ochronnych ostoi, rozrodu lub regularnego przebywania rzadkich i chronionych gatunków zwierząt; 2) obszarów występowania jedynek stanowisk roślin rzadkich i chronionych; 3) doliny Potoku Pienińskiego, z wyjątkiem badań istotnych z punktu widzenia nauki lub ochrony Parku, które nie mogą być przeprowadzone w innych miejscach	Uzyskanie zgody dyrektora Parku na wykonywanie badań na obszarze Parku daje możliwość: 1) wejścia na obszar Parku poza szlakami turystycznymi oraz poruszania się poza nimi; 2) pozyskania materiału do badań	Na obszarze Parku może przebywać jednocześnie: 1) nie więcej niż 30 osób wykonujących badania naukowe, w grupach nie większych niż 10 osób w jednym miejscu; 2) nie więcej niż 100 osób odbywających zajęcia terenowe lub specjalistyczne wycieczki terenowe z instytucji i stowarzyszeń naukowych oraz uczelni, w grupach nie większych niż 40 osób w jednym miejscu

II. Obszary i miejsca udostępniane dla celów edukacyjnych

Lp.	Obszary i miejsca udostępniane ¹¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w jednym miejscu
1	Pawilon edukacyjny we wsi Sromowce Niżne, ul. Sobczańska 89 (26n1)	Ogólnie dostępna wystawa przyrodnicza i punkt informacyjny	Bez limitu
2	Pawilon edukacyjny w Kątach – osadzie wsi Sromowce Wyzne (ul. Kąty 247a – przystań flisacka) (56b)		
3	Pawilon edukacyjny we wsi Hałuszowa (Hałuszowa 63) (53f1)		
4	Pawilon edukacyjny we wsi Krościenko nad Dunajcem, ul. Jagiellońska 107b (Dyrekcja Parku) (55a)		
5	Pawilon edukacyjny w mieście Szczawnica, ul. Zyplikiewicza 1 (2b)		
6	Ruiny Zamku Czorsztyń (51m, s, r2)	Ogólnie dostępna trasa historyczna w ramach udostępnionych ruin	
7	Ruiny Zamku Pieniny (16Ac)		
8	Zagroda pasterska na Majerzu (53f1)	Wstęp do bacówki	
9	Punkt widokowy na Sokolicy (10)	Ogólnie dostępny punkt widokowy	100 osób
10	Punkt widokowy na Trzech Koronach (26)		20 osób
11	Przełom Dunajca	Ogólnie dostępny szlak wodny	Bez limitu

III. Obszary i miejsca udostępniane dla celów turystycznych i rekreacyjnych

Lp.	Obszary i miejsca udostępniane ¹¹⁾	Sposoby udostępniania	Maksymalna liczba osób mogących przebywać jednocześnie w jednym miejscu
1	Parkingi (51c, 55a, b, 56b, c)	Parkowanie samochodów w ilości limitowanej pojemnością parkingów	Bez limitu
2	Ruiny Zamku Czorsztyn (51m, s, r2)	Zwiedzanie udostępnionych ruin	
3	Ruiny Zamku Pieniny (16Ac)		
4	Ruiny Zamku Pieniny (16Ac)	Organizacja tradycyjnego odpustu na Górze Zamkowej	
5	Zagroda pasterska na Majerzu (53f1)	Wstęp do bacówki	
6	Przystań flisacka w Kątach – osadzie wsi Sromowce Wyżne (56b, c)	Baza spływu flisackiego na rzece Dunajec wraz z niezbędną infrastrukturą	
7	Przystań przewozu międzybrzegowego „Kacze” w mieście Szczawnica (2, 3 i 59)	Przewóz łodziami przez rzekę Dunajec na szlaku niebieskim pomiędzy miastem Szczawnica a Krasem – częścią wsi Krościenko nad Dunajcem	
8	Przełom rzeki Dunajec	Ogólnie dostępny szlak wodny na odcinku wyznaczonym przez dyrektora Parku – spływ tradycyjnymi łodziami flisackimi oraz innym sprzętem pływającym bez napędu mechanicznego	
9	Punkt widokowy na Sokolicy (10)	Ogólnie dostępny punkt widokowy	100 osób
10	Punkt widokowy na Trzech Koronach (26)		20 osób
11	Polany, przez które przebiegają szlaki turystyczne	Poruszanie się na nartach po zaśnieżonych terenach nieleśnych	Bez limitu

Rozdział 6

Miejsca, w których może być prowadzona działalność handlowa i rolnicza

1. Wykaz miejsc, w których może być prowadzona działalność handlowa:

- 1) pawilony edukacyjne stanowiące własność Parku we wsi Sromowce Niżne (26n1), Kątach – osadzie wsi Sromowce Wyżne (56b), wsi Hałuszowa (53f1), wsi Krościenko nad Dunajcem (55a) i mieście Szczawnica (2b);
- 2) ruiny Zamku Czorsztyn (51m, s, r2);
- 3) zagroda pasterska na Majerzu (53c1) (wyłącznie sprzedaż wyrobów pochodzących z przerobu mleka);
- 4) przystań flisacka w Kątach – osadzie wsi Sromowce Wyżne (56b, c);
- 5) budynek gospodarczy – pawilon wejściowy (51d).

2. Wykaz miejsc, w których może być prowadzona działalność rolnicza:

- 1) grunty rolne objęte ochroną krajobrazową, przy czym działalność rolnicza może być prowadzona w formie ekstensywnej gospodarki rolnej oraz w formie tradycyjnego pasterstwa;
- 2) grunty objęte ochroną czynną, przy czym działalność rolnicza może być prowadzona w formie:
  - a) utrzymania łąk ekstensywnych w dobrej kulturze rolnej,
  - b) tradycyjnego pasterstwa (53b, c, c1, d, g1, h1).

Rozdział 7

**Ustalenia do studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin,
miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planu zagospodarowania
przestrzennego województwa małopolskiego, dotyczące eliminacji lub ograniczania zagrożeń
zewnętrznych i wewnętrznych**

1. Do sporządzanych studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin: Czorsztyn, Krościenko nad Dunajcem, Łapsze Niżne i Szczawnica, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planu zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego, dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń zewnętrznych Parku, mogących mieć źródło w jego otulinie, proponuje się następujące ustalenia:
  - 1) dążenie do koncentracji zabudowy i miejsc usługowych w tych gminach, w powiązaniu z istniejącą zabudową, oraz w nowych zespołach zabudowy wyznaczonych w planach zagospodarowania przestrzennego;
  - 2) ograniczenie zabudowy ciągłej poza strefami koncentracji zabudowy;
  - 3) ograniczenie rozpraszania zabudowy na terenach otwartych, łącznie z wyłączeniem na tych terenach możliwości lokalizowania nowej zabudowy siedliskowej;
  - 4) wyznaczanie terenów pod zabudowę zgodnie z tradycją danego obszaru – propagowanie zwartej zabudowy o czytelnym układzie architektonicznym oraz unikanie jej realizacji na obszarach, na których mogłoby to negatywnie wpłynąć na panoramę widokową;
  - 5) nieprzeznaczanie pod zabudowę terenów znajdujących się w odległości mniejszej niż 100 m od granicy Parku, z wyjątkiem terenów przewidzianych pod zabudowę w:
    - a) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Łapsze Niżne, zatwierdzonych uchwałą Rady Gminy w Łapszach Niżnych nr XII-66/99 z dnia 18 października 1999 r.,
    - b) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Czorsztyn, zatwierdzonych uchwałą Rady Gminy Czorsztyn z siedzibą w Maniowach nr XV/125/99 z dnia 31 grudnia 1999 r.,
    - c) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Krościenko nad Dunajcem, zatwierdzonych uchwałą Rady Gminy Krościenko nad Dunajcem nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.,
    - d) Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Miasta Szczawnica, zatwierdzonych Uchwałą Rady Miasta Szczawnica nr 60/IX/99 z dnia 21 czerwca 1999 r.;
  - 6) dążenie do wyłączenia z zagospodarowania turystycznego terenów o szczególnym znaczeniu przyrodniczym, z uwzględnieniem wielkości ruchu turystycznego na danym obszarze;
  - 7) dążenie do wyłączenia z zabudowy i zaprzestanie zawężania barierami technicznymi istniejących korytarzy ekologicznych, łączących obszar Parku z obszarami o szczególnym znaczeniu przyrodniczym¹⁰⁾;
  - 8) dążenie do wyłączenia z zabudowy terenu pomiędzy uroczyskiem Zamek Czorsztyn, istniejącą zabudową wsi Czorsztyn a Wapiennikiem;
  - 9) dążenie do wprowadzenia w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz w planach zagospodarowania przestrzennego gmin: Czorsztyn, Krościenko nad Dunajcem, Łapsze Niżne i Szczawnica rozwiązań:
    - a) zmierzających do ochrony walorów krajobrazowych tych obszarów, polegających na niewznoszeniu wiatraków lub innych obiektów budowlanych mogących zniekształcić naturalny krajobraz Pienin, przy czym dopuszcza się możliwość budowy obiektów służących rozwojowi telekomunikacji, niewpływających w sposób znaczący na panoramę widokową, ze szczególnym uwzględnieniem wsi Sromowce Niżne i Sromowce Wyżne,
    - b) zmierzających do lokalizowania infrastruktury telekomunikacyjnej na istniejących obiektach kubaturowych,
    - c) zmierzających do umieszczania tablic informacyjnych i reklamowych wyłącznie na terenach zabudowanych lub przeznaczonych pod zabudowę poza obszarem Parku,

- d) ograniczających roboty budowlane wyłącznie do remontów istniejącej zabudowy i infrastruktury technicznej budynków i budowli położonych na obszarze Parku, na gruntach innych niż będące w użytkowaniu wieczystym Parku lub będące jego własnością,
  - e) ograniczających możliwość:
    - montażu urządzeń nagłaśniających, z wyjątkiem dolnych stacji wyciągów i kolejek narciarskich,
    - używania urządzeń oświetleniowych na stokach narciarskich po godzinie 20⁰⁰,
    - budowy obiektów związanych z działalnością handlową, gastronomiczną i usługową, z wyłączeniem dolnych stacji wyciągów i kolejek narciarskich,
    - budowy innych obiektów i urządzeń o negatywnym oddziaływaniu na środowisko, z wyłączeniem urządzeń do utrzymania i naśnieżania tras narciarskich na terenach przewidzianych do rozwijania narciarstwa rekreacyjnego;
  - 10) zachowanie tradycyjnego rozłogu pól i tradycyjnego, ekstensywnego rolnictwa;
  - 11) wznoszenie obiektów, z uwzględnieniem tradycyjnych form budownictwa;
  - 12) stosowanie gatunków rodzimych roślin przy zakładaniu zadrzewień przydrożnych;
  - 13) zwalczanie gatunków roślin zagrażających i innych niepożądanych, w szczególności barszczu Sosnowskiego (*Heracleum sosnowskyi*), rdestowca ostrokończystego (*Reynoutria japonica*) i rdestowca sachalińskiego (*Reynoutria sachalinensis*);
  - 14) uwzględnienie w istniejących i planowanych inwestycjach drogowych budowy przejść dla zwierząt;
  - 15) dostosowanie na terenach zabudowanych powierzchni i wysokości tablic reklamowych i billboardów do istniejącej zabudowy;
  - 16) dążenie do zmiany położenia napowietrznych linii energetycznych i teletechnicznych na kablowe podziemne, na gruntach położonych na obszarze Parku i w otulinie Parku;
  - 17) ograniczanie poza terenami zabudowanymi oświetlenia dróg, polegające na wprowadzeniu czasowych wyłączników wygaszających oświetlenie od godziny 0⁰⁰ do godziny 5⁰⁰;
  - 18) zalecenie stosowania zadrzewień i zakrzewień w formie osłonowej i kompozycyjnej w przypadku nowej zabudowy oraz wprowadzanie zieleni wysokiej jako tła kompozycyjnego w odniesieniu do zabudowy zarówno istniejącej jak i planowanej;
  - 19) odsłanianie punktów oraz panoram widokowych oraz zasłanianie zabudowy zadrzewieniami i zakrzaczeniami gatunkami charakterystycznymi dla Pienin;
  - 20) niewprowadzanie do powierzchniowych wód gruntowych na obszarze Parku i otuliny Parku wód i oczyszczonych ścieków poniżej II klasy czystości, monitorowanych zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 15 listopada 2011 r. w sprawie form i sposobu prowadzenia monitoringu jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych (Dz. U. Nr 258, poz. 1550 oraz z 2013 r. poz. 1558);
  - 21) preferowanie powierzchni działki powyżej 700 m² na terenach położonych poza zwartą zabudową oraz pozostawianie powierzchni biologicznie czynnej nie mniejszej niż 60% powierzchni działki;
  - 22) wznoszenie nowych obiektów budowlanych niskich o funkcji mieszkalnej, maksymalnie dwukondygnacyjnych;
  - 23) dążenie do likwidacji istniejących ujęć wody wraz z infrastrukturą na obszarze Parku i czerpanie wody z ujęć zlokalizowanych poza obszarem Parku, przy czym likwidacja ujęć wody na obszarze Parku może nastąpić po zapewnieniu mieszkańcom innego ujęcia wody;
  - 24) promowanie ogrzewania przy zastosowaniu energii ze źródeł odnawialnych oraz energii elektrycznej i oleju opałowego.
2. Do istniejących studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planu zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego, proponuje się następujące ustalenia:
- 1) wyłączenie z zabudowy i zaprzestanie zawężania barierami technicznymi korytarzy ekologicznych łączących Park z obszarami cennymi przyrodniczo, w:
    - a) gminie Krościenko nad Dunajcem:
      - obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Parkiem, od oczyszczalni ścieków dla miasta Szczawnica do obszaru przy ul. Kozłeczyzna przeznaczonego pod zabudowę w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy

- Krościenko nad Dunajcem (zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.) i dalej po rzekę Dunajec oraz od obszaru przy ul. Kingi przeznaczonego pod zabudowę w tym Studium do granicy Parku (korytarz nr 1¹⁰), z wyjątkiem terenów przewidzianych pod budowę przystani flisackiej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonym uchwałą nr XXXII/231/2001 Rady Gminy Krościenko nad Dunajcem z dnia 2 marca 2001 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 42, poz. 656),
- obszar pomiędzy Parkiem a Gorcami (pasmem Lubania):
    - od Wielkiego Załonia w kierunku na Dział (pomiędzy wsią Grywałd a Dziadowymi Kątami – częścią wsi Grywałd – korytarz nr 2¹⁰),
    - od Koziej Góry, Gronia i Płaśni w kierunku pasma Lubania (pomiędzy wsią Grywałd a wsią Krośnica – korytarze nr 3 i 4¹⁰),
  - b) miście Szczawnica obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Parkiem, od granicy z Gminą Krościenko nad Dunajcem do ogrodzenia działki zajętej przez oczyszczalnię ścieków i dalej po rzekę Dunajec – korytarz nr 1¹⁰,
  - c) gminie Czorsztyn z siedzibą w Maniowach:
    - od Majerza przez Wielkie Pole do pasma Lubania – korytarz nr 5¹⁰,
    - od Macelowej Góry (zabudowań w Kątach – osadzie wsi Sromowce Wyżne) po obszar we wsi Sromowce Niżne przeznaczony pod zabudowę w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy Czorsztyn z siedzibą w Maniowach nr XXIII/162/04 z dnia 29 listopada 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 175, poz. 1141) – korytarz nr 8¹⁰,
    - od Góry Popieska przez Sołtysią Skalkę i Pulsztyn do Macelowej Góry – korytarz nr 7¹⁰,
  - d) gminie Łapsze Niżne:
    - obszar pomiędzy częścią Pienin Spiskich poza Parkiem do zbiornika:
      - od szkółki leśnej Nadleśnictwa Krościenko we wsi Falsztyn po zabudowania Niedzicy (miejsce o lokalnej nazwie Kopanisko) w kierunku uroczyska Zielone Skalki – korytarz nr 6¹⁰,
      - od Niedziczanki po zaporę zbiornika wyrównawczego – korytarz nr 7¹⁰;
- 2) wyłączenie z zabudowy terenu pomiędzy uroczyskiem Zamek Czorsztyn, istniejącą zabudową wsi Czorsztyn a Wapiennikiem;
  - 3) ochrona walorów krajobrazowych w otulinie Parku, polegająca na niewznoszeniu wiatraków lub innych obiektów budowlanych mogących zniekształcić naturalny krajobraz Pienin, przy czym dopuszcza się możliwość budowy obiektów służących rozwojowi telekomunikacji, niewpływających w sposób znaczący na panoramę widokową, ze szczególnym uwzględnieniem wsi Sromowce Niżne i Sromowce Wyżne;
  - 4) zmianę przeznaczenia gruntów oznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta Szczawnica zatwierdzonym uchwałą nr 209/XXX/96 z dnia 25 listopada 1996 r. (Dz. Urz. Woj. Nowosądeckiego Nr 5, poz. 19) jako B88 NO/TS z terenów usługowych na tereny wyłączone z zabudowy i inwestowania;
  - 5) wyłączenie z zabudowy i z inwestowania, w tym z zabudowy siedliskowej i o charakterze tymczasowym, terenów określonych w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krościenko nad Dunajcem (zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.), położonych pomiędzy istniejącą zabudową przy ulicy św. Kingi we wsi Krościenko nad Dunajcem a granicą Parku;
  - 6) wyłączenie z zabudowy rekreacyjnej terenów oznaczonych symbolami 9ML, 10ML i 11ML w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Łapsze Niżne zatwierdzonym uchwałą nr XXXVIII-210/2006 z dnia 27 kwietnia 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 410, poz. 2596), w części dotyczącej wsi Falsztyn, ponieważ według miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego są to tereny osuwiskowe;
  - 7) wyłączenie z zabudowy rekreacyjnej terenów oznaczonych symbolami 13ML i 14ML w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Łapsze Niżne zatwierdzonym uchwałą nr XXXVIII-210/2006 z dnia 27 kwietnia 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 410, poz. 2596), w części dotyczącej Zamku – przysiółka wsi Niedzica, ponieważ według studium są to tereny osuwiskowe.

Rozdział 8

**Zakres planu działań ochronnych dla dwóch obszarów Natura 2000 o wspólnej nazwie Pieniny
(kody obszarów: PLH120013 – specjalny obszar ochrony siedlisk o powierzchni 2346 ha
i PLB120008 – obszar specjalnej ochrony ptaków o powierzchni 2336,4 ha)¹²⁾**

Na obszarze Parku wyznaczono obszary Natura 2000 Pieniny o następujących kodach:

- 1) PLH120013 – specjalny obszar ochrony siedlisk (obszar spełniający kryteria obszarów o znaczeniu wspólnotowym) o powierzchni 2346 ha;
- 2) PLB120008 – obszar specjalnej ochrony ptaków o powierzchni 2336,4 ha.

Wymienione obszary Natura 2000 Pieniny w całości znajdują się na obszarze Parku i są położone w województwie małopolskim (powiat nowotarski) na obszarze gmin: Czorsztyn, Krościenko nad Dunajcem i Szczawnica.

Decyzja Komisji z dnia 25 stycznia 2008 r., przyjmująca na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (Dz. Urz. L 77 z 19.03.2008, str. 106) obejmuje obszar Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013).

Obszar Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLB120008) został wyznaczony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133 i Nr 67, poz. 358 oraz z 2012 r. poz. 358)

I. Opis granic obszaru i mapa obszarów Natura 2000

Na obszary Natura 2000 Pieniny (kody obszarów: PLH120013 i PLB120008) składają się następujące kompleksy:

- 1) główny kompleks Parku;
- 2) kompleks Zamku Czorsztyn.

Obszary mają wspólne granice, z wyjątkiem różnicy w przebiegu granicy enklawy Parku o nazwie Zamek Czorsztyn.

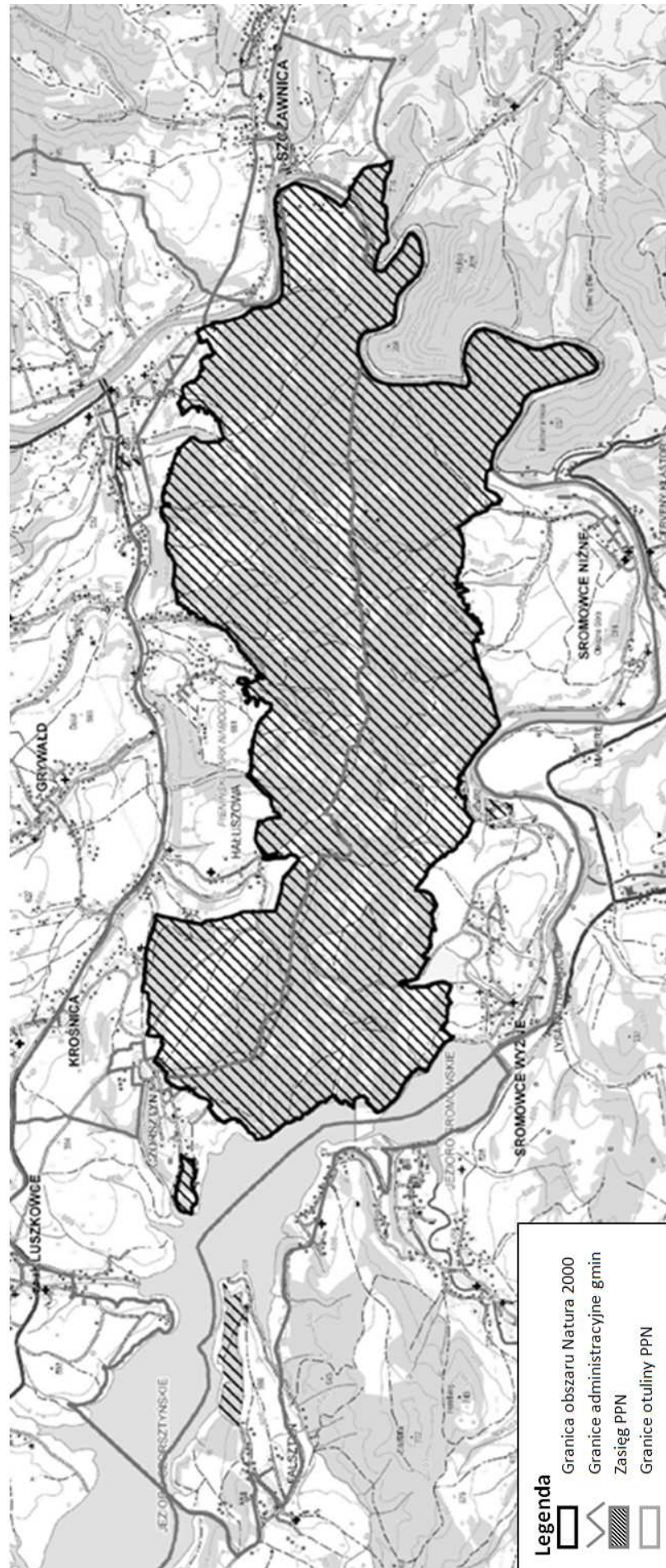
Opis granic obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLB120008) jest tożsamy z opisem granic Parku zawartym w § 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 maja 1996 r. w sprawie Pienińskiego Parku Narodowego (Dz. U. Nr 64, poz. 307).

Opis granic obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013) jest tożsamy z opisem granic Parku zawartym w § 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 maja 1996 r. w sprawie Pienińskiego Parku Narodowego, z wyjątkiem odcinka granicy w uroczysku Zamek Czorsztyn.

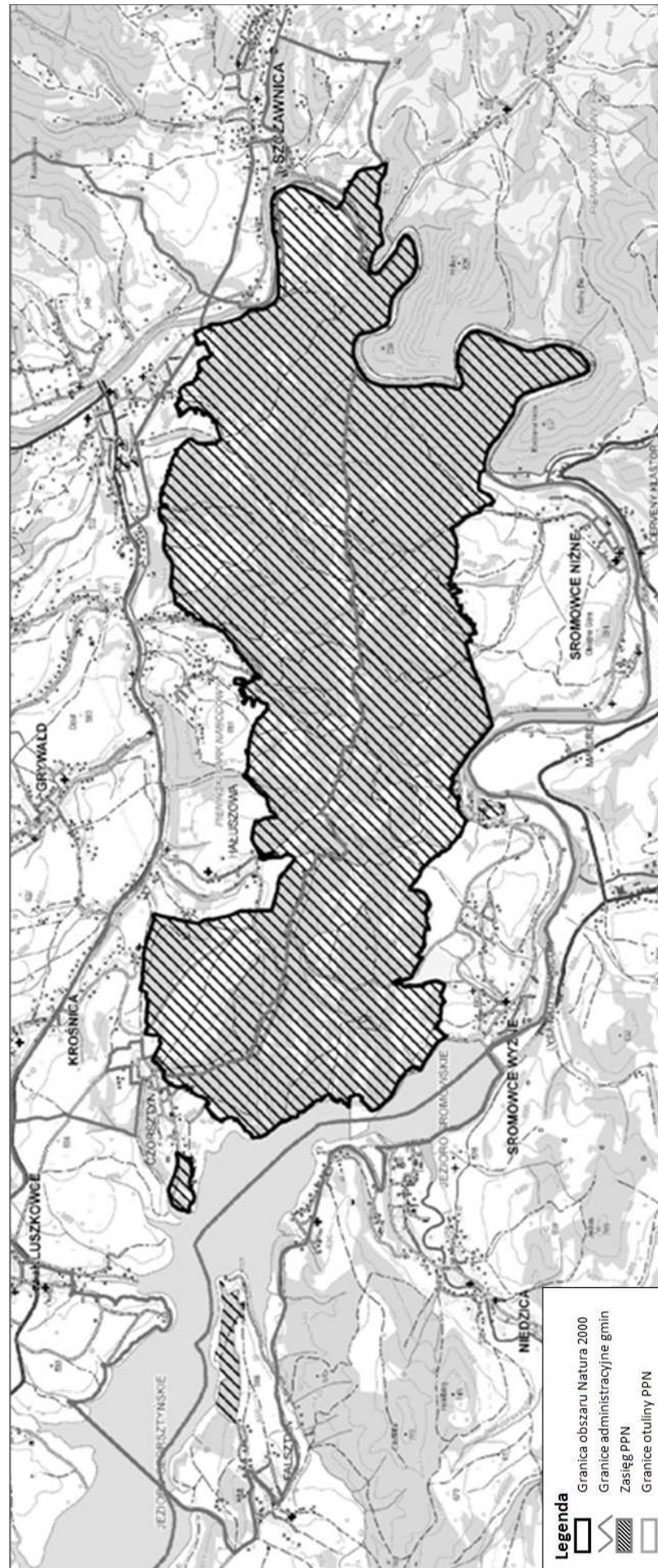
Mapy obszarów Natura 2000 Pieniny (kody obszarów: PLB120008 i PLH120013) przedstawiono na rysunku 2 i 3.

Rysunek 2. Mapa obszaru Natura 2000 Pieniń (kod obszaru: PLH 120008) wykonana przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Krakowie według stanu na dzień 27 lipca 2010 r.

Rysunek 3. Mapa obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH 120013) wykonana przez Biuro Urządzania Lasu i Geodezji Leśnej w Krakowie według stanu na dzień 27 lipca 2010 r.

II. Identyfikacja istniejących i potencjalnych zagrożeń dla zachowania właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt i ich siedlisk będących przedmiotem ochrony

1. Zagrożenia wspólne dla siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń:

Lp.	Przedmiot ochrony	Rodzaj zagrożenia	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Zanieczyszczenie powietrza gazami i pyłami	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwiększenie ryzyka zachorowań i uszkodzenia aparatu asymilacyjnego. 2. Ograniczenie wzrostu roślin. 3. Zubożanie siedlisk 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propagowanie alternatywnych źródeł energii. 2. Zmiana systemów grzewczych w budynkach położonych na obszarze Parku na wykorzystujące energię odnawialną lub biopaliwa 3. Ocieplanie budynków. 4. Edukacja ekologiczna
2	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Zanieczyszczenie wód i gleby ściekami, środkami ochrony roślin i nawozami oraz odpadami i metalami ciężkimi	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zubożanie siedlisk. 2. Niszczenie roślin i zwierząt 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wspieranie budowy i rozbudowy oczyszczalni ścieków i kolektorów w miejscowościach znajdujących się w otulinie Parku. 2. Budowa przydomowych oczyszczalni ścieków w zabudowie rozproszonej. 3. Przeciwdziałanie przekształcaniu łąk w grunty orne. 4. Ograniczenie stosowania środków ochrony roślin i nawozów w pobliżu rzek i potoków. 5. Dążenie do uwzględnienia w projektach studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz projektów decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu rozwiązań mających na celu ochronę wód i gleb, związanych z gospodarką wodno-ściekową i gospodarką odpadami. 6. Dążenie do likwidacji nielegalnych składowisk odpadów na obszarze Parku oraz zbieranie odpadów, szczególnie przy szlakach turystycznych.

				<ul style="list-style-type: none"> 7. Segregacja odpadów. 8. Propagowanie rozwiązań mających na celu ograniczenie ruchu kołowego na obszarze Parku. 9. Edukacja ekologiczna. 10. Propagowanie rolnictwa ekologicznego
3	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Niekontrolowany ruch turystyczny na obszarze Parku	<ul style="list-style-type: none"> 1. Degradacja siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotem ochrony. 2. Niszczenie roślin. 3. Płoszenie zwierząt. 4. Zanieczyszczenie terenu i synantropizacja zwierząt 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Budowa i bieżąca konserwacja infrastruktury turystycznej. 2. Oznakowanie granicy zewnętrznej Parku. 3. Bieżące utrzymanie i remonty szlaków turystycznych pieszych (odnawianie co 3–4 lata) – w miarę potrzeb. 4. Ewentualne korekty przebiegu szlaków turystycznych. 5. Wymiana słupów i drogowskazów w węzłach szlaków turystycznych. 6. Konserwacja szlaków rowerowych. 7. Wyznaczanie nowych szlaków turystycznych. 8. Utrzymanie obiektów przeprawy przez rzekę Dunajec w mieście Szczawnica. 9. Utrzymanie obiektów przystani flisackiej w Kątach – osadzie wsi Sromowce Wyżne. 10. Utrzymanie spływu Przełomem Dunajca. 11. Wykonanie i konserwacja ścieżek edukacyjnych. 12. Konserwacja szlabanów metalowych (instalowanie nowych w celu uniemożliwienia wjazdów pojazdów mechanicznych na obszary chronione). 13. Budowa zapór (z żerdzi, kłód, gałęzi) w miejscach nielegalnego ruchu turystycznego (ścieżki, wjazdy). 14. Edukacja ekologiczna. 15. Możliwość wprowadzania opłat za udostępnianie. 16. Ustawianie tablic informacyjnych. 17. Kontrola obszaru Parku przez Służbę Parku. 18. Zbieranie odpadów w celu uniknięcia synantropizacji niektórych gatunków zwierząt

4	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Pojawienie się gatunków roślin i zwierząt: 1) obcych inwazyjnych; 2) rodzimych ekspansywnych	Wypieranie rodzimych gatunków roślin i zwierząt	Zwalczanie gatunków obcych inwazyjnych i rodzimych ekspansywnych
5	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Wypalanie traw	Zubożanie lub niszczenie siedlisk przyrodniczych roślin i zwierząt	1. Edukacja ekologiczna i przeciwpożarowa. 2. Kontrola obszaru Parku przez Służbę Parku w okresie największego zagrożenia pożarowego. 3. Utrzymanie baz sprzętu przeciwpożarowego ze sprawnym wyposażeniem
6	Wszystkie siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt	Utrudnienia w zarządzaniu obszarami leśnymi i nieleśnymi oraz infrastrukturą turystyczną, ze względu na znajdujące się na obszarze Parku grunty niebędące w wieczystym użytkowaniu Parku lub niebędące jego własnością	1. Degradacja siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotem ochrony. 2. Możliwość zanikania cennych zbiorowisk, gatunków roślin i zwierząt	1. Dążenie do opracowania uproszczonych planów urzędzenia lasów lub inwentaryzacji stanu lasu. 2. Propagowanie wykonywania prac pielęgnacyjnych i hodowlanych w lasach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących jego własnością. 3. Udostępnianie lub sprzedaż materiału sadzeniowego i środków ochrony sadzonek. 4. Pomoc w uzyskiwaniu dopłat ze środków zewnętrznych lub dopłaty ze środków własnych Parku w celu zachowania cennych ekosystemów. 5. Umożliwienie prowadzenia przez Park nadzoru nad lasami niebędącymi w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędącymi jego własnością. 6. Wykup gruntów
		Brak skutecznych instrumentów motywujących właścicieli gruntów na obszarze Parku do utrzymywania siedlisk przyrodniczych we właściwym stanie ochrony lub przywrócenia ich do takiego stanu	Degradacja siedlisk przyrodniczych i gatunków będących przedmiotem ochrony	1. Wspieranie działań właścicieli prywatnych gruntów na obszarze Parku w celu uzyskania środków finansowych na prowadzenie działań ochronnych na obszarze Parku. 2. Organizacja kampanii i zajęć edukacyjnych promujących konieczność utrzymywania siedlisk przyrodniczych na obszarze Parku we właściwym stanie
7	Wszystkie siedliska przyrodnicze	Szkody wyrządzone przez zwierzęta łowne	Zubożanie siedlisk i niszczenie roślin	1. Zabezpieczanie upraw leśnych i odnowień przed niszczeniem przez zwierzęta przez:

	oraz gatunki roślin	w ekosystemach leśnych i lądowych ekosystemach nieleśnych		<ol style="list-style-type: none"> 1) stosowanie repelentów; 2) stosowanie zabezpieczeń mechanicznych; 3) wykonanie nowych ogrodzeń oraz naprawianie już istniejących. <p>2. Odstrzał redukcyjny lub odłów zwierząt</p>
8	Wszystkie leśne siedliska przyrodnicze	Ograniczenie różnorodności biologicznej i zmniejszenie puli genowej w obrębie gatunku dla siedlisk leśnych	Zubożanie siedlisk przyrodniczych prowadzące do ich zaniku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zbiór nasion drzew rosnących na różnych obszarach Parku (z dopuszczeniem pozyskiwania nasion z drzew rosnących na obszarze ochrony ścisłej). 2. Hodowla odpowiedniego materiału sadzeniowego
9	Wszystkie leśne siedliska przyrodnicze	Zniekształcenie składu gatunkowego struktury przestrzennej i wiekowej drzewostanów oraz zasobów rozkładającego się drewna w stosunku do naturalnego stanu ekosystemów	Zubożanie siedlisk przyrodniczych prowadzące do ich zaniku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Regulacja struktury gatunkowej i wiekowej drzewostanów. 2. Zbiór nasion z drzew i krzewów. 3. Produkcja sadzonek drzew i krzewów w szkółce leśnej. 4. Porządkowanie powierzchni i przygotowanie gleby do odnowienia naturalnego i sztucznego. 5. Odnowienia lasu w drodze: <ol style="list-style-type: none"> 1) samosiewu; 2) siewu; 3) zakładania upraw leśnych (sadzenie); 4) dosadzania drzew w uprawach leśnych (poprawki i uzupełnienia); 5) dolesiania luk i przerzedzeń; 6) zalesienia gruntów porolnych. 6. Pielęgnacja upraw i odnowień naturalnych. 7. Utrzymywanie odpowiedniej struktury zbiorowiska leśnego. 8. Wykonywanie cięć pielęgnacyjno-hodowlanych i ochronnych. 9. Przebudowa drzewostanów. 10. Pozostawianie drzew martwych i zamierających
10	Wszystkie leśne siedliska przyrodnicze	Abrazja i osuwiska w rejonie Zespołu Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne	Zniekształcenie lub zanik części siedlisk przyrodniczych	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie obserwacji osuwisk i abrazji na brzegach Zespołu Zbiorników Wodnych Czorsztyn-Niedzica i Sromowce Wyżne. 2. Stabilizacja brzegów

2. Zagrożenia dla siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru PLH120013) i sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń:

Lp.	Kod i typ siedliska przyrodniczego ³⁾	Rodzaj zagrożenia	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	5130 – formacje z jałowcem pospolitym (<i>Juniperus communis</i>) na wrzosowiskach lub nawapiennych murawach	1. Zarastanie przez drzewa. 2. Nadmierny rozrost krzewów tarniny (<i>Prunus spinosa</i>)	1. Przekształcenie w zbiorowiska leśne. 2. Eliminacja gatunków typowych. 3. Ocienienie przez drzewa i krzewy	1. Usuwanie pojedynczych drzew i rozrastającej się tarniny (<i>Prunus spinosa</i>). 2. Wypas owiec – w miarę potrzeb. 3. Wykup gruntów
2	6170 – nawapienne murawy wysokogórskie (<i>Seslerion tatrae</i>) i wyleżyska śnieżne (<i>Arabidion coeruleae</i>)	1. Zarastanie przez drzewa i krzewy. 2. Erozja gleb i skał	1. Ocienienie przez drzewa i krzewy. 2. Zmiana składu gatunkowego. 3. Zanik cennych zbiorowisk i gatunków	1. Usuwanie pojedynczych drzew, w szczególności w miejscach, gdzie chronione mają być równocześnie stanowiska gatunków specjalnego zainteresowania. 2. Utrzymanie naturalnych stadiów sukcesyjnych. 3. Zabezpieczenia przy szlakach turystycznych w miejscach szczególnie podatnych na erozję. 4. Wykup gruntów
3	6210 – murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> , <i>Festucion pallentis</i>)	1. Zaniechanie użytkowania gruntów. 2. Zaniechanie wypasu zwierząt. 3. Zarastanie przez drzewa i krzewy	1. Ocienienie przez drzewa i krzewy. 2. Zmiana składu gatunkowego. 3. Zanik cennych zbiorowisk i gatunków	1. Wykup gruntów. 2. Kulturowy wypas owiec. 3. Usuwanie pojedynczych drzew i krzewów. 4. Zwalczanie gatunków ekspansywnych (w miarę potrzeb)
4	6430 – ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	1. Zarastanie przez drzewa i krzewy. 2. Pojawianie się gatunków inwazyjnych	1. Ocienienie przez drzewa i krzewy. 2. Zmiana składu gatunkowego	1. Usuwanie pojedynczych drzew i krzewów. 2. Usuwanie mechaniczne lub chemiczne gatunków inwazyjnych. 3. Utrzymanie naturalnych stadiów sukcesyjnych. 4. Wykup gruntów
5	6520 – górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	1. Zaniechanie użytkowania gruntów. 2. Zarastanie przez drzewa i krzewy. 3. Zmiana charakteru zbiorowiska. 4. Szkody wyrządzone przez dziki (<i>Sus scrofa</i>)	1. Ocienienie przez drzewa i krzewy. 2. Zmiana składu gatunkowego i struktury zbiorowiska roślinnego. 3. Odkładanie się warstwy liści i innych części organicznych roślin.	1. Wykup gruntów. 2. Popieranie ekstensywnej działalności rolniczej na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących jego własnością. 3. Usuwanie pojedynczych drzew i krzewów. 4. Zwalczanie gatunków zagrażających lub

			4. Niszczenie runi łąkowej. 5. Zanik cennych zbiorowisk i gatunków	niepożądanych – w miarę potrzeb. 5. Regularne koszenie z usunięciem biomasy. 6. Kontrola liczebności dzików (<i>Sus scrofa</i>). 7. Tworzenie poletek łowieckich
6	7230 – górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	1. Zarastanie przez drzewa i krzewy. 2. Osuszanie. 3. Odwadnianie terenu. 4. Zarastanie przez gatunki zagrażające i inne niepożądane	1. Ocienienie. 2. Zmiana składu gatunkowego i struktury zbiorowisk roślinnych	1. Usuwanie pojedynczych drzew i krzewów. 2. Zwalczanie gatunków zagrażających i innych niepożądanych – w miarę potrzeb. 3. Okresowe koszenie z usuwaniem biomasy. 4. Zahamowanie nadmiernego odpływu wody, w szczególności przez likwidację ujęć wody na obszarze Parku, przy czym likwidacja ujęć wody położonych na obszarze Parku może nastąpić po zapewnieniu innego ujęcia wody. 5. Wykup gruntów
7	8160 – podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne ze zbiorowiskami ze <i>Stipion calamagrostis</i>	Zarastanie przez drzewa i krzewy	1. Ocienienie. 2. Zmiana składu gatunkowego. 3. Przekształcenie roślinności w zbiorowiska murawowe, a potem zaroślowe i leśne	1. Usuwanie pojedynczych drzew i krzewów. 2. Zwalczanie gatunków zagrażających lub innych niepożądanych – w miarę potrzeb. 3. Przeciwdziałanie stabilizacji piargów. 4. Wykup gruntów
8	8210 – wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	1. Zarastanie przez drzewa i krzewy. 2. Zarastanie przez gatunki zagrażające i inne niepożądane	Zmiana składu gatunkowego	1. Usuwanie pojedynczych drzew i krzewów. 2. Zwalczanie gatunków zagrażających lub niepożądanych – w miarę potrzeb. 3. Wykup gruntów
9	8310 – jaskinie nieudostępniowane do zwiedzania	1. Nieuprawniony wstęp. 2. Wandalizm	1. Niszczenie szaty naciekowej. 2. Zmiana mikroklimatu jaskini	1. Zabezpieczenie wejść do najcenniejszych jaskiń i do łatwo dostępnych nisz. 2. Wykup gruntów
10	9130 – żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	Zniszczenia spowodowane gospodarką leśną na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących jego własnością	1. Przekształcenie składu gatunkowego. 2. Mechaniczne zniszczenie runa. 3. Zanik gatunków typowych runa leśnego	1. Ochrona ścisła na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Wykup gruntów

11	9150 – ciepłolubne buczyny storczykowe (<i>Cephalanthero-Fagenion</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Występowanie inwazyjnego gatunku obcego – niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>), który rozprzestrzenia się w rejonach nasilonego ruchu turystycznego. 2. Zniszczenia spowodowane gospodarką leśną na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących jego własnością 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przekształcenie składu gatunkowego. 2. Mechaniczne zniszczenie runa. 3. Zanik gatunków typowych runa leśnego 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwalczanie gatunków zagrażających lub innych niepożądanych w przypadku nasilenia się ich rozprzestrzeniania. 2. Ochrona ścisła na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 3. Wykup gruntów
12	9180 – jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio platyphillis-Acerion pseudoplatani</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zniszczenia spowodowane gospodarką na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących jego własnością. 2. Sporadyczne występowanie inwazyjnego gatunku obcego – niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>) przy szlakach turystycznych 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przekształcenie składu gatunkowego. 2. Mechaniczne zniszczenie runa. 3. Zanik gatunków typowych runa leśnego 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwalczanie gatunków zagrażających lub innych niepożądanych w przypadku nasilenia się ich rozprzestrzeniania. 2. Ochrona ścisła na gruntach w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 3. Wykup gruntów
13	91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis, Populetum albae, Alnetum glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagrożenie związane z występowaniem gatunków zagrażających lub innych niepożądanych, w szczególności barszczu Sosnowskiego (<i>Heracleum sosnowskyi</i>) i nawłoci (<i>Solidago spp.</i>). 2. Zagrożenia związane z ruchem turystycznym. 3. Zmiana stosunków wodnych w źródłiskach. 4. Osuszanie 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przekształcenie składu gatunkowego. 2. Mechaniczne zniszczenie runa. 3. Zaburzenie stosunków wodnych w olszynie bagiennej 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwalczanie gatunków zagrażających lub innych niepożądanych – w miarę potrzeb. 2. Ochrona ścisła fragmentów siedliska o szczególnym znaczeniu. 3. Zahamowanie nadmiernego odpływu wody, w szczególności przez likwidację ujęć wody na obszarze Parku, przy czym likwidacja ujęć wody położonych na obszarze Parku może nastąpić po zapewnieniu innego ujęcia wody. 4. Wykup gruntów

14	91Q0 – górskie reliktowe laski sosnowe (<i>Erico-Pinion</i>)	Zagrożenia związane z ruchem turystycznym	Mechaniczne zniszczenie struktury runa	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona ścisła. 2. Kontrola obszaru Parku przez Służby Parku. 3. Budowa zapór (z żerdzi, kłód, gałęzi) w miejscach nielegalnego ruchu turystycznego. 4. Wykup gruntów
----	--	---	--	---

3. Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń dla gatunków roślin będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013):

Lp.	Gatunek	Rodzaj zagrożenia	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	Pszonak pieniński (<i>Erysimum pieninicum</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagrożenia związane z ruchem turystycznym. 2. Nadmierne ocienienie stanowiska 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zniszczenia mechaniczne. 2. Zaburzenia w utrzymaniu właściwej struktury populacji 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Właściwa organizacja ruchu turystycznego w bezpośrednim sąsiedztwie stanowisk. 2. Usuwanie krzewów i drzew w przypadku ich nadmiernego wzrostu. 3. Hodowla zachowawcza w szkółce leśnej. 4. Zachowanie odpowiednich mikrosiedlisk. 5. Wykup gruntów
2	Obuwik pospolity (<i>Cypripedium calceolus</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nadmierne zacienienie stanowiska. 2. Prace leśne na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących jego własnością 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nadmierne ocienienie stanowisk. 2. Niszczenie roślin 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usuwanie krzewów i drzew w przypadku ich nadmiernego wzrostu. 2. Zabezpieczenie w trakcie prac leśnych stanowisk roślin leżących w strefie ochrony czynnej sąsiadujących z gruntami prywatnymi. 3. Zachowanie odpowiednich mikrosiedlisk. 4. Wykup gruntów
3	Bezlist okrywowy (<i>Buxbaumia viridis</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niszczenie podczas prac leśnych na terenach prywatnych. 2. Zniekształcenie ekosystemu. 3. Uszczuplenie zasobów rozkładającego się drewna 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Możliwość mechanicznego zniszczenia fragmentu stanowiska rośliny przy pozyskaniu i przemieszczaniu drewna z miejsca pozyskania do miejsca załadunku (zrywka drewna). 2. Możliwość zaniku populacji 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oznakowanie stanowiska rośliny umożliwiającej jej ochronę w trakcie prac leśnych. 2. Ochrona przed mechanicznym uszkodzeniem, w szczególności zmiana przebiegu szlaków zrywkowych, rezygnacja z wycinki drzew sąsiadujących ze stanowiskiem rośliny (za zgodą właścicieli). 3. Zachowanie odpowiednich mikrosiedlisk. 4. Pozostawianie drzew martwych i zamierających. 5. Wykup gruntów

4. Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń dla gatunków zwierząt będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013):

Lp.	Gatunek	Rodzaj zagrożenia	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	Biegacz urozmaicony (<i>Carabus variolosus</i>)	Zanikanie terenów wilgotnych i podmokłych	Spadek liczebności populacji	1. Ograniczenie poboru wody z obszaru Parku. 2. Wykup gruntów
2	Krasopani hera (<i>Callimorpha (Euplagia, Panaxia) quadripunctaria</i>)	Sukcesja krzewów i drzew na stanowiskach gatunku	Wycofanie się gatunku na skutek zmiany charakteru siedliska gatunku	1. Usuwanie drzew i krzewów. 2. Wykup gruntów
3	Kumak górski (<i>Bombina variegata</i>)	1. Zabijanie przez pojazdy na drogach. 2. Zanikanie terenów wilgotnych i podmokłych, małych oczek wodnych	1. Bezpośrednia eliminacja osobników. 2. Zmniejszanie arealu siedliska gatunku	1. Tworzenie dla gatunku siedlisk zastępczych. 2. Tworzenie przejść dla zwierząt. 3. Ochrona przejść dla zwierząt. 4. Ograniczenie poboru wody z obszaru Parku. 5. Wykup gruntów
4	Traszka karpacka (<i>Triturus montandoni</i>)	1. Zabijanie przez pojazdy na drogach. 2. Zanikanie terenów wilgotnych i podmokłych	1. Bezpośrednia eliminacja osobników. 2. Zmniejszanie arealu siedliska gatunku	1. Tworzenie dla gatunku siedlisk zastępczych. 2. Tworzenie przejść dla zwierząt. 3. Ochrona przejść umożliwiających migrację w okresie rozrodu płazów. 4. Ograniczenie poboru wody z obszaru Parku. 5. Wykup gruntów
5	Podkowiec mały (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	1. Niekontrolowany ruch turystyczny w jaskiniach w okresie hibernacji nietoperzy. 2. Zasypywanie i zasłanianie otworów jaskiń	1. Ryzyko wybudzenia nietoperzy ze stanu hibernacji. 2. Eliminacja obiektu jako miejsca hibernacji	Zabezpieczanie kratami wejść do jaskiń będących miejscem hibernacji
6	Nocek duży (<i>Myotis myotis</i>)	1. Niekontrolowany ruch turystyczny w jaskiniach w okresie hibernacji nietoperzy. 2. Zasypywanie i zasłanianie otworów jaskiń	1. Ryzyko wybudzenia nietoperzy ze stanu hibernacji. 2. Eliminacja obiektu jako miejsca hibernacji	Zabezpieczanie kratami wejść do jaskiń będących miejscem hibernacji

7	Ryś (<i>Lynx lynx</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozszerzająca się zabudowa skutkująca ograniczeniem terenów otwartych. 2. Zawężanie korytarzy ekologicznych łączących Pieniny z sąsiednimi pasmami górskimi 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczenie areалу bytowania. 2. Izolacja osobników 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie istniejącego stanu korytarzy ekologicznych przez dążenie do ograniczenia poszerzenia zabudowy terenów otwartych w otulinie Parku. 2. Dążenie do ograniczenia w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego rozwiązań zapewniających ochronę korytarzy ekologicznych
---	--------------------------	---	--	---

5. Sposoby eliminacji lub ograniczenia zagrożeń dla gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLB120008):

Lp.	Gatunek	Rodzaj zagrożenia	Wpływ na przedmiot ochrony	Sposób eliminacji lub ograniczenia zagrożenia
1	Orzeł przedni (<i>Aquila chrysaetos</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ograniczenie otwartych żerowisk. 2. Kolizje z nadziemną linią energetyczną 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Straty w lęgach. 2. Bezpośrednia eliminacja osobników 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dążenie do ograniczenia zabudowy terenów otwartych położonych w otulinie Parku. 2. Dążenie do uwzględnienia w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego rozwiązań zapewniających ochronę korytarzy ekologicznych. 3. Zamiana na obszarze Parku nadziemnych linii energetycznych na energetyczne linie podziemne

2	Sokół wędrowny (<i>Falco peregrinus</i>)	1. Niekontrolowany ruch turystyczny w sąsiedztwie gniazda w okresie lęgowym. 2. Kolizje z nadziemną linią energetyczną	1. Straty w lęgach. 2. Bezpośrednia eliminacja osobników	1. Wyznaczanie stref ochronnych wokół gniazd. 2. Zamiana na obszarze Parku nadziemnych linii energetycznych na energetyczne linie podziemne
3	Puchacz (<i>Bubo bubo</i>)	1. Niekontrolowany ruch turystyczny w sąsiedztwie gniazda w okresie lęgowym. 2. Kolizje z nadziemną linią energetyczną	1. Straty w lęgach. 2. Bezpośrednia eliminacja osobników	1. Wyznaczanie stref ochronnych wokół gniazd. 2. Wykup gruntów. 3. Zamiana na obszarze Parku nadziemnych linii energetycznych na energetyczne linie podziemne
4	Sóweczka (<i>Glaucidium passerinum</i>)	Usuwanie drzew z dziuplami na obszarach ochrony czynnej lub krajobrazowej	1. Ograniczenie potencjalnych miejsc lęgowych. 2. Straty w lęgach	1. Wykup gruntów. 2. Ochrona ściśla. 3. Ograniczenia prac leśnych na obszarach ochrony czynnej w miejscach lęgowych
5	Dzięcioł: 1) biało grzbiety (<i>Dendrocopos leucotos</i>), 2) trójpalczasty (<i>Picoides tridactylus</i>)	Usuwanie martwych i zamierających drzew na obszarach ochrony czynnej lub krajobrazowej	Ograniczenie potencjalnych żerowisk i miejsc lęgowych	

III. Cele działań ochronnych:

1. Celem działań ochronnych na obszarach Natura 2000 Pieniny (kody obszarów: PLH120013 i PLB120008) jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt będących przedmiotem ochrony na tych obszarach, w szczególności:

1) w przypadku siedlisk przyrodniczych:

Lp.	Kod i typ siedliska przyrodniczego ³⁾	Cel działań ochronnych	Warunki utrzymania lub odtworzenia
1	5130 – formacje z jałowcem pospolitym (<i>Juniperus communis</i>) na wrzosowiskach lub nawapiennych murawach	1. Utrzymanie areалу siedliska na poziomie około 2 ha. 2. Poprawa składu gatunkowego (zwiększenie udziału jałowca pospolitego (<i>Juniperus communis</i>) kosztem tarniny (<i>Prunus spinosa</i>) i derenia świdwy (<i>Cornus sanguinea</i>)). 3. Utrzymanie mozaiki stadiów sukcesyjnych w siedliskach podgórskich i wyżynnych rumowisk wapiennych ze zbiorowiskami ze <i>Stipion calamagrostis</i> – 8160 i muraw kserotermicznych (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> , <i>Festucion pallentis</i>) – 6210	1. Usuwanie podrostu drzew oraz krzewów: 1) tarniny (<i>Prunus spinosa</i>); 2) derenia świdwy (<i>Cornus sanguinea</i>). 2. Lokalnie wprowadzenie wypasu owiec – w miarę potrzeb. 3. Wykup gruntów

2	6170 – nawapienne murawy wysokogórskie (<i>Seslerion tatrae</i>) i wyleżyska śnieżne (<i>Arabidion coeruleae</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie areалу siedliska na poziomie około 17 ha. 2. Zachowanie składu gatunkowego. 3. Utrzymanie mozaiki stadiów sukcesyjnych (bez zabiegów) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usuwanie drzew i krzewów ocieniających siedlisko w miejscach, gdzie znajdują się ważne stanowiska gatunków – w miarę potrzeb. 2. Wykup gruntów
3	6210 – murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>) i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> , <i>Festucion pallentis</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie areálu siedliska na poziomie około 41 ha. 2. Zachowanie składu gatunkowego. 3. Zahamowanie sukcesji krzewów tarniny (<i>Prunus spinosa</i>) i derenia świdwy (<i>Cornus sanguinea</i>) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usuwanie krzewów tarniny (<i>Prunus spinosa</i>) i derenia świdwy (<i>Cornus sanguinea</i>). 2. Zwalczanie innych roślin zagrażających lub innych niepożądanych – w miarę potrzeb. 3. Wykup gruntów
4	6430 – ziołorośla górskie (<i>Adenostylin alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie areálu siedliska na poziomie około 1,5 ha. 2. Zachowanie składu gatunkowego (układ dynamiczny w kompleksie z siedliskami przyrodniczymi 6430 i 91E0) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zwalczanie gatunków roślin zagrażających i innych niepożądanych 2. Na pozostałym areale utrzymanie naturalnych stadiów sukcesyjnych (bez zabiegów). 3. Wykup gruntów
5	6520 – górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie areálu siedliska na poziomie około 207 ha. 2. Utrzymanie właściwego poziomu ochrony 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Koszenie regularne z usuwaniem biomasy (stosowanie pasów ekologicznych, corocznie w innym miejscu). 2. Usuwanie podrostu drzew i krzewów. 3. Wykup gruntów
6	7230 – górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie areálu siedliska na poziomie około 8 ha. 2. Zachowanie składu gatunkowego. 3. Poprawa stanu ochrony pojedynczych młak 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie właściwego poziomu wody. 2. Usuwanie drzew i krzewów. 3. Zwalczanie innych gatunków ekspansywnych w miarę ich pojawiania się. 4. Okresowe koszenie i usuwanie biomasy. 5. Wykup gruntów
7	8160 – podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne ze zbiorowiskami ze <i>Stipion calamagrostis</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie areálu siedliska na poziomie około 1 ha. 2. Utrzymanie składu gatunkowego (w mozaice z murawami kserotermicznymi i zaroślami jałowca pospolitego (<i>Juniperus communis</i>)). 3. Poprawa stanu ochrony na pojedynczych stanowiskach 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usuwanie drzew i krzewów. 2. Zwalczanie innych gatunków ekspansywnych w miarę ich pojawiania się. 3. Wykup gruntów
8	8210 – wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie siedliska w stanie nie pogorszonym. 2. Zachowanie składu gatunkowego 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Usuwanie drzew i krzewów. 2. Zwalczanie innych gatunków ekspansywnych w miarę ich pojawiania się. 3. Utrzymanie mozaiki stadiów sukcesyjnych (bez zabiegów). 4. Wykup gruntów

9	8310 – jaskinie niedostępne do zwiedzania	Utrzymanie siedliska w stanie niepogorszonym i w obecnym stanie ochrony	1. Ochrona ścisła. 2. Zabezpieczenie jaskiń przed nieuprawnionym wstępem. 3. Wykup gruntów
10	9130 – żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion</i> , <i>Galio odorati-Fagenion</i>)	1. Utrzymanie areалу siedliska na poziomie około 882 ha. 2. Zachowanie specyficznej struktury i funkcji siedliska (wartości wskaźników monitoringowych)	1. Ochrona ścisła. 2. Na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością wykonywanie działań ochronnych. 3. Dążenie do prowadzenia gospodarki leśnej z uwzględnieniem wyników monitoringu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących jego własnością. 4. Wykup gruntów
11	9150 – ciepłolubne buczyny storczykowe (<i>Cephalanthero-Fagenion</i>)	Utrzymanie areálu siedliska na poziomie około 563 ha	1. Ochrona ścisła. 2. Wykonywanie działań ochronnych na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 3. Dążenie do prowadzenia gospodarki leśnej z uwzględnieniem wyników monitoringu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących jego własnością. 4. Wykup gruntów
12	9180 – jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio platyphillis-Acerion pseudoplatani</i>)	Utrzymanie areálu siedliska na poziomie około 81 ha	1. Utrzymanie ochrony ścisłej. 2. Wykup gruntów
13	91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnetum glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	Utrzymanie areálu siedliska na poziomie około 11 ha	1. Wprowadzenie ochrony czynnej – w przypadku pojawienia się roślin zagrażających lub innych niepożądanych. 2. Utrzymanie układu naturalnego. 3. Wykup gruntów
14	91Q0 – górskie reliktywne lasy sosnowe (<i>Erico-Pinion</i>)	Utrzymanie areálu siedliska na poziomie około 7 ha	1. Budowa zapór (z żerdzi, kłód, gałęzi) w miejscach niedostępnych dla ruchu turystycznego. 2. Wykup gruntów

2) w przypadku gatunków roślin będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013):

Lp.	Gatunek	Cel działań ochronnych	Warunki utrzymania lub odtworzenia stanu właściwego
1	Pszonak pieniński (<i>Erysimum pieniticum</i>)	Utrzymanie areалу populacji i jej liczebności	1. Zapewnienie odpowiednich warunków świetlnych – według potrzeb. 2. Utrzymanie układu naturalnego
2	Obuwik pospolity (<i>Cypripedium calceolus</i>)	1. Utrzymanie areálu populacji. 2. Zwiększenie liczebności populacji. 3. Zwiększenie liczby osobników kwitnących	1. Zapewnienie odpowiednich warunków świetlnych – według potrzeb. 2. Utrzymanie układu naturalnego
3	Bezlist okrywowy (<i>Buxbaumia viridis</i>)	Utrzymanie areálu populacji i liczebności populacji	1. Dążenie do zabezpieczenia stanowisk w dwóch miejscach położonych w strefie ochrony krajobrazowej (grunty niebędące w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędące jego własnością) – zapobieganie mechanicznemu uszkodzeniu stanowiska w trakcie prac leśnych. 2. Utrzymanie układu naturalnego na gruntach w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością

3) w przypadku gatunków zwierząt będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013):

Lp.	Gatunek	Cel działań ochronnych	Warunki utrzymania lub odtworzenia stanu właściwego
1	Biegacz urozmaicony (<i>Carabus variolosus</i>)	Utrzymanie populacji gatunku	1. Utrzymanie biotopów: 1) małych oczek wodnych; 2) młak śródleśnych; 3) młak w obrębie potoków. 2. Rozpoznanie zagrożeń
2	Krasopani hera (<i>Callimorpha (Euplagia, Panaxia) quadripunctaria</i>)	Utrzymanie populacji	Utrzymanie odpowiednich warunków siedliskowych – usuwanie podrostu drzew i krzewów w przypadku ich nadmiernego wzrostu
3	Kumak górski (<i>Bombina variegata</i>)	Utrzymanie populacji	1. Utrzymanie biotopów: 1) małych oczek wodnych; 2) młak śródleśnych; 3) młak w obrębie łąk. 2. Rozpoznanie zagrożeń
4	Traszka karpacka (<i>Triturus montandoni</i>)	Utrzymanie populacji	1. Utrzymanie biotopów: 1) małych oczek wodnych; 2) młak śródleśnych; 3) młak w obrębie łąk. 2. Rozpoznanie szczegółowych zagrożeń

5	Podkowiec mały (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	Utrzymanie populacji	1. Rozpoznanie miejsc występowania gatunku w okresie zimy (zimowiska). 2. Zabezpieczenie zimowisk przed nieuprawnionym wstępem
6	Nocek duży (<i>Myotis myotis</i>)	Utrzymanie populacji	1. Rozpoznanie zimowisk. 2. Zabezpieczenie zimowisk przed nieuprawnionym wstępem
7	Ryś (<i>Lynx lynx</i>)	Utrzymanie populacji	Utrzymanie korytarzy ekologicznych

4) dla gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLB120008):

Lp.	Gatunek	Cel działań ochronnych	Warunki utrzymania lub odtworzenia stanu właściwego
1	Orzeł przedni (<i>Aquila chrysaetos</i>)	Utrzymanie populacji	1. Ochrona ścisła miejsc lęgowych. 2. Utrzymanie mozaiki żerowisk. 3. Dążenie do zamiany nadziemnych linii energetycznych na podziemne linie energetyczne na obszarze Parku
2	Sokół wędrowny (<i>Falco peregrinus</i>)	Utrzymanie populacji	1. Ochrona ścisła miejsc lęgowych 2. Dążenie do zamiany nadziemnych linii energetycznych na podziemne linie energetyczne na obszarze Parku
3	Puchacz (<i>Bubo bubo</i>)	Utrzymanie populacji	1. Ochrona ścisła miejsc lęgowych. 2. Utrzymanie mozaiki żerowisk. 3. Dążenie do zamiany nadziemnych linii energetycznych na podziemne linie energetyczne na obszarze Parku
4	Sóweczka (<i>Glaucidium passerinum</i>)	Utrzymanie populacji	1. Pozostawianie martwych drzew stojących na obszarach leśnych objętych ochroną czynną. 2. Pozostawianie drzew z dziuplami na obszarach leśnych objętych ochroną czynną
5	Dzięcioł biało-grzbiety (<i>Dendrocopos leucotos</i>)	Utrzymanie populacji	Pozostawianie martwych lub zamierających drzew liściastych na obszarach leśnych objętych ochroną czynną
6	Dzięcioł trójpalczasty (<i>Picooides tridactylus</i>)	Utrzymanie populacji	Pozostawianie martwych lub zamierających drzew iglastych na obszarach leśnych objętych ochroną czynną
7	Pomurnik (<i>Tichodroma muraria</i>)	Utrzymanie populacji	Dążenie do zachowania siedliska przyrodniczego nawapiennych muraw wysokogórskich (<i>Seslerion tatrae</i>) i wyleżysk śnieżnych (<i>Arabidion coeruleae</i>) (6170) ³⁾

IV. Określenie działań ochronnych ze wskazaniem podmiotów odpowiedzialnych za ich wykonanie i obszarów ich wdrażania w celu utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000

1. Ochrona czynna siedlisk przyrodniczych, gatunków roślin i zwierząt oraz ich siedlisk
 Za realizację działań ochronnych w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt występujących na obszarze Natura 2000 jest odpowiedzialny sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 oraz, w przypadku gruntów stanowiących własność innych podmiotów, zarządzający obszarem wraz z właścicielem gruntu. Przewiduje się następujące działania ochronne:

- 1) w odniesieniu do siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013):

Lp.	Kod i typ siedliska przyrodniczego ³⁾	Działania ochronne	Lokalizacja	Podmiot odpowiedzialny
1	5130 – formacje z jałowcem pospolitym (<i>Juniperus communis</i>) na wrzosowiskach lub nawapiennych murawach	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie powierzchni, właściwej struktury i funkcji. 2. Usuwanie drzew w miejscach ich nadmiernego wzrostu przeprowadza się doraźnie nie częściej niż co 5 lat. 3. Usuwanie krzewów tarniny (<i>Prunus spinosa</i>), derenia świdwy (<i>Cornus sanguinea</i>), leszczyny pospolitej (<i>Corylus avellana</i>) w miejscach ich nadmiernego wzrostu przeprowadza się nie rzadziej niż co 1–3 lata 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Macelowa Góra. 2. Po ewentualnym uzyskaniu zgody właścicieli gruntów: <ol style="list-style-type: none"> 1) Długa Grapa; 2) Zameczysko; 3) Goła Góra 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
2	6170 – nawapienne murawy wysokogórskie (<i>Seslerion tatrae</i>) i wyleżyska śnieżne (<i>Arabidion coeruleae</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie powierzchni, właściwej struktury i funkcji. 2. Usuwanie krzewów ocieniających roślinność muraw przeprowadza się nie później niż w ciągu 5 lat od dnia ustanowienia Planu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zgodnie z mapą rozmieszczenia siedlisk: <ol style="list-style-type: none"> 1) masywy skalne wschodniej części Parku; 2) Pieniny Centralne. 2. Ochrona czynna: <ol style="list-style-type: none"> 1) Zawiesy; 2) Wąwóz Sobczański 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem

				gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
3	6210 – murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i> i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> , <i>Festucion pallentis</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie powierzchni, właściwej struktury i funkcji. 2. Usuwanie drzew: świerk pospolity (<i>Picea abies</i>), sosna zwyczajna (<i>Pinus sylvestris</i>) i krzewów, zwłaszcza tarniny (<i>Prunus spinosa</i>) i derenia świdwy (<i>Cornus sanguinea</i>), leszczyny pospolitej (<i>Corylus avellana</i>) w miejscach ich nadmiernego wzrostu przeprowadza się nie rzadziej niż co 1–3 lata 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pod szczytem Trzy Korony (wybrane piargi). 2. Wąwóz Sobczański (część). 3. Podłazce (część). 4. Wąwóz Macelowy (część). 5. Nowa Góra. 6. Macelowa Góra (część). 7. Upszar. 8. Zamek Czorsztyn. 9. Po ewentualnym uzyskaniu zgody właścicieli gruntów: <ol style="list-style-type: none"> 1) Podskalnia Góra; 2) Goła Góra; 3) Wąwóz Macelowy (część); 4) Zamczysko; 5) Cisowce; 6) Długa Grapa; 7) Podłazce (część) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
4	6430 – ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie powierzchni, właściwej struktury i funkcji. 2. Zwalczanie gatunków zagrażających lub innych niepożądanych przeprowadza się co 6 lat od dnia ustanowienia Planu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przełom rzeki Dunajec. 2. Doliny potoków: <ol style="list-style-type: none"> 1) Głębokiego; 2) Pienińskiego 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku

5	6520 – górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie powierzchni, właściwej struktury i funkcji. 2. Koszenie całości arealu siedliska (około 200 ha) przeprowadza się nie później niż w ciągu 2 lub 3 lat od dnia ustanowienia Planu 	<p>Zgodnie z rozmieszczeniem siedlisk, w kolejności zależnej od wyników monitoringu (z uwzględnieniem własności):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) grunty będące w użytkowaniu wieczystym Parku lub będące jego własnością; 2) grunty prywatne (w miarę uzyskiwania pozytywnej decyzji właścicieli) 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
6	7230 – górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie powierzchni, właściwej struktury i funkcji. 2. Usuwanie wierzb (<i>Salix</i> spp.) i świerków pospolitych (<i>Picea abies</i>) w miejscach ich nadmiernego wzrostu. 3. Ręczne koszenie i ręczne usuwanie biomasy z młak. 4. Grodzenie młak w sąsiedztwie źródeł wykorzystywanych jako miejsca pojenia zwierząt. 5. Unikanie lokalizowania ujęć wody na cele komunalne. 6. Utrzymanie poziomu wód. 7. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1–6, przeprowadza się nie później niż 5 lat od dnia ustanowienia Planu. 8. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1–5, uzależnione od zgody właściciela lub zarządzającego gruntem 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zgodnie z rozmieszczeniem siedliska, w zależności od wyników monitoringu. 2. Aktualnie: <ol style="list-style-type: none"> 1) Hala Majerz; 2) Roplichta; 3) Pod Ociemne 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
7	8160 – podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne ze zbiorowiskami ze <i>Stipion calamagrostis</i>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie powierzchni, właściwej struktury i funkcji. 2. Usuwanie drzew i krzewów w miejscach ich nadmiernego wzrostu. 3. Usuwanie odrośli wierzb (<i>Salix</i> spp.) i lip (<i>Tilia</i> spp.). 4. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1–3, przeprowadza się nie później niż w ciągu 5 lat od ustanowienia Planu 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Za zgodą właścicieli: <ol style="list-style-type: none"> 1) Podskalnia Góra; 2) Goła Góra; 3) Zameczysko; 4) Długa Grapa. 2. W zależności od wyników monitoringu także: <ol style="list-style-type: none"> 1) część Masywu Trzech Koron; 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący

			2) Macelowa Góra; 3) Nowa Góra	nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
8	8210 – wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	1. Utrzymanie powierzchni, właściwej struktury i funkcji. 2. Zwalczanie gatunku zagrażającego – niecierpka drobnokwiatowego (<i>Impatiens parviflora</i>) w całym okresie obowiązywania Planu – według wyników monitoringu	1. Zgodnie z rozmieszczeniem siedliska. 2. Modyfikacje zgodnie z wynikami monitoringu	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
9	8310 – jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	1. Utrzymanie powierzchni, właściwej struktury i funkcji. 2. Ograniczanie możliwości wejścia do jaskiń. 3. Ochrona czynna – bieżące remonty zabezpieczeń jaskini w Ociemnym. 4. Usuwanie odpadów z jaskiń. 5. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1–4, przeprowadza doraźnie w okresie obowiązywania Planu	1. Zgodnie z rozmieszczeniem siedliska. 2. Jaskinia w Ociemnym. 3. Jaskinie przy Drodze Pienińskiej	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku

10	9130 – żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie powierzchni, właściwej struktury i funkcji. 2. Modyfikacja działań ochronnych (w szczególności pozyskanie drewna, zabiegi hodowlane), o ile wyniki ich realizacji mogłyby pogorszyć strukturę i funkcję siedliska – według wyników monitoringu. 3. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1 i 2, przeprowadza się w okresie obowiązywania Planu 	Siedlisko przyrodnicze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
11	9150 – ciepłolubne buczyny storczykowe (<i>Cephalanthero-Fagenion</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie powierzchni, właściwej struktury i funkcji. 2. Modyfikacja działań ochronnych (w szczególności pozyskanie drewna, zabiegi hodowlane), o ile wyniki ich realizacji mogłyby pogorszyć strukturę i funkcję siedliska – według wyników monitoringu. 3. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1 i 2, przeprowadza się w okresie obowiązywania Planu 	Siedlisko przyrodnicze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
12	9180 – jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio platyphillis-Acerion pseudoplatani</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie powierzchni, właściwej struktury i funkcji. 2. Działanie ochronne, o którym mowa w ust. 1, przeprowadza się w okresie obowiązywania Planu – według wyników monitoringu 	Siedlisko przyrodnicze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący

				nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
13	91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnetum glutinoso-incanae</i>) i olsy źródliskowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie powierzchni, właściwej struktury i funkcji. 2. Zwalczanie gatunków zagrażających lub niepożądanych. 3. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1 i 2, przeprowadza się w okresie obowiązywania Planu – według wyników monitoringu 	Siedlisko przyrodnicze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
14	91Q0 – górskie reliktywne lasy sosnowe (<i>Erico-Pinion</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Utrzymanie powierzchni, właściwej struktury i funkcji. 2. Budowa zapór (z żerdzi, kłód, gałęzi). 3. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1 i 2, przeprowadza się w okresie obowiązywania Planu – według wyników monitoringu 	Siedlisko przyrodnicze	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku

2) w odniesieniu do gatunków roślin będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013):

Lp.	Gatunek	Działania ochronne	Lokalizacja	Podmiot odpowiedzialny
1	Pszonak pieniński (<i>Erysimum pieninicum</i>)	<ol style="list-style-type: none"> Ochrona przed mechanicznym uszkodzeniem, w szczególności zmiana przebiegu szlaków zrywkowych, rezygnacja z wycinki drzew sąsiadujących ze stanowiskiem – za zgodą właścicieli. Usuwanie części podrostu drzew i krzewów ocieniających stanowiska pszonaka pienińskiego (<i>Erysimum pieninicum</i>). Hodowla ogrodowa, bank nasion. Współpraca z ogrodami botanicznymi. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1–4, przeprowadza się w okresie obowiązywania Planu – według wyników monitoringu 	<ol style="list-style-type: none"> Wzgórze Czorsztyńskie. Flaki 	<ol style="list-style-type: none"> Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
2	Obuwik pospolity (<i>Cypripedium calceolus</i>)	<ol style="list-style-type: none"> Ochrona populacji. Usuwanie części drzew i krzewów ocieniających stanowisko obuwika pospolitego (<i>Cypripedium calceolus</i>) – według wyników monitoringu 	<ol style="list-style-type: none"> Dolina Harczygrunt (Obwód Ochronny Zielone Skałki, 47d). Lokalizacja – według uzyskanych danych inwentaryzacyjnych 	<ol style="list-style-type: none"> Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
3	Bezlist okrywowy (<i>Buxbaumia viridis</i>)	<ol style="list-style-type: none"> Ochrona siedliska gatunku. Ochrona przed mechanicznym uszkodzeniem, w szczególności zmiana przebiegu szlaków 	<ol style="list-style-type: none"> Grunty niebędące w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędące jego własnością: 	<ol style="list-style-type: none"> Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących

	<p>zrywkowych, rezygnacja z wycinki drzew sąsiadujących ze stanowiskami gatunku.</p> <p>3. Ochrona ścisła.</p> <p>4. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1-3, przeprowadza się w okresie obowiązywania Planu</p>	<p>1) Dolina Łonnego Potoku;</p> <p>2) Mały Loch.</p> <p>2. Stanowiska na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością:</p> <p>1) Dolina Pienińskiego Potoku;</p> <p>2) Las Poręba;</p> <p>3) Wąwóz Sobczański;</p> <p>4) Dolina Ociemnego Potoku;</p> <p>5) Las Łupisko;</p> <p>6) okolice Gródka;</p> <p>7) Dolina Białego Potoku (rejon Gronia);</p> <p>8) Nowa Góra;</p> <p>9) rejon polany Pieniny</p>	<p>w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością.</p> <p>2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku</p>
--	--	--	---

3) w odniesieniu do gatunków zwierząt będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013):

Lp.	Gatunek	Działania ochronne	Lokalizacja	Podmiot odpowiedzialny
1	Krasopani hera (<i>Callimorpha</i> (<i>Euplagia</i> , <i>Panaxia</i>) <i>quadripunctaria</i>)	<p>1. Ochrona siedliska.</p> <p>2. Zapobieganie sukcesji przez usuwanie podrostu drzew i krzewów wkraczających na siedliska kserotermiczne.</p> <p>3. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1 i 2, przeprowadza się w miarę potrzeb – według wyników monitoringu</p>	<p>1. Macelowy Wąwóz.</p> <p>2. Podskalnia Góra.</p> <p>3. Kosarzyska</p>	<p>1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością.</p> <p>2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku</p>

2	Podkowiec mały (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	Zabezpieczenie zimowiska lub konserwacja istniejącego zabezpieczenia – w miarę potrzeb	Jaskinia w Ociemnem	Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością
3	Nocek duży (<i>Myotis myotis</i>)	Zabezpieczenie zimowiska lub konserwacja istniejącego zabezpieczenia – w miarę potrzeb	Jaskinia w Ociemnem	Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością
4	Ryś (<i>Lynx lynx</i>)	Zachowanie korytarzy ekologicznych	Obszar Natura 2000 Pieniny oraz korytarze ekologiczne ¹⁰⁾	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000. 2. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie

4) w odniesieniu do gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLB120008):

Lp.	Gatunek	Działania ochronne	Lokalizacja	Podmiot odpowiedzialny
1	Orzeł przedni (<i>Aquila chrysaetos</i>)	1. Ochrona stanowiska lęgowego. 2. Ograniczenie możliwości wstępu w rejon bezpośredniego sąsiedztwa gniazda. 3. Dążenie do zamiany nadziemnych linii energetycznych na podziemne linie energetyczne	Obszar Parku	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000. 2. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie
2	Sokół wędrowny (<i>Falco peregrinus</i>)	1. Ochrona stanowisk lęgowych. 2. Ograniczenie możliwości wstępu w rejon bezpośredniego sąsiedztwa gniazda. 3. Dążenie do zamiany nadziemnych linii energetycznych na podziemne linie energetyczne. 4. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1–3, przeprowadza się w okresie obowiązywania Planu	Obszar Parku	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000. 2. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie

3	Puchacz (<i>Bubo bubo</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona stanowisk lęgowych. 2. Ograniczenie możliwości wstępu w rejon bezpośredniego sąsiedztwa gniazda. 3. Dążenie do zamiany nadziemnych linii energetycznych na podziemne linie energetyczne. 4. Działania ochronne, o których mowa w ust. 1–3, przeprowadza się w okresie obowiązywania Planu 	Obszar Parku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000. 2. Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Krakowie
4	Sóweczka (<i>Glaucidium passerinum</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ochrona stanowiska lęgowego. 2. Działania ochronne według potrzeb wynikających z inwentaryzacji 	Obszar Parku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
5	Dzięcioł białogrzbiety (<i>Dendrocopos leucotos</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznanie stanu populacji i siedliska gatunku. 2. Działania ochronne według potrzeb wynikających z inwentaryzacji 	Obszar Parku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem

				gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
6	Dzięcioł trójpalczasty (<i>Picoides tridactylus</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zachowanie siedliska lęgowego. 2. Działania ochronne według potrzeb wynikających z inwentaryzacji 	Obszar Parku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
7	Pomurnik (<i>Tichodroma muraria</i>)	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznanie stanu populacji i siedliska gatunku. 2. Działania ochronne według potrzeb wynikających z inwentaryzacji 	Obszar Parku	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku

2. Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz monitoring realizacji celów działań ochronnych obejmuje:

- 1) w odniesieniu siedlisk przyrodniczych będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013):

Lp.	Kod i typ siedliska przyrodniczego ³⁾	Monitoring stanu przedmiotu ochrony oraz realizacji celów działań ochronnych			Podmiot odpowiedzialny
		wskaźniki ¹³⁾	częstotliwość	lokalizacja	
1	5130 – formacje z jałowcem pospolitym (<i>Juniperus communis</i>) na wrzosowiskach lub nawapiennych murawach	Parametry: 1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	1. Zamczysko. 2. Goła Góra	Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
2	6170 – nawapienne murawy wysokogórskie (<i>Seslerion tatrae</i>) i wyleżyska śnieżne (<i>Arabidion coeruleae</i>)	Parametry: 1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	1. Zawiesy. 2. Masyw Trzy Korony (Okąglica, Ganek). 3. Facimiech. 4. Wąwóz Sobczański	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
3	6210 – murawy kserotermiczne (<i>Festuco-Brometea</i>) i ciepłolubne murawy z <i>Asplenion septentrionalis</i> , <i>Festucion pallentis</i>)	Parametry: 1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 3 lata	1. Grabczychy. 2. Podskalnia Góra. 3. Pod Trzema Koronami. 4. Goła Góra. 5. Zamek Czorsztyń	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością.

					2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
4	6430 – ziołorośla górskie (<i>Adenostylion alliariae</i>) i ziołorośla nadrzeczne (<i>Convolvuletalia sepium</i>)	Parametry: 1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	1. Barbarzyna. 2. Głęboki Potok	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
5	6520 – górskie łąki konietlicowe użytkowane ekstensywnie (<i>Polygono-Trisetion</i>)	Parametry: 1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	1. Uproszczona ocena stanu siedliska w następujących lokalizacjach: 1) grunty w użytkowaniu wieczystym Parku lub będące jego własnością: a) Doliny nad Gródkiem, b) Guskiewiczówka, c) Szopka, d) Zaglinicka Łąka, e) Bednarzówka,	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących

				<p>f) Szeroka Dolina, g) Wyrobek; 2) grunty prywatne: a) za Rabsztynem, b) Lęborg, c) za Zamczyskiem, d) Łazy.</p> <p>2. Szczegółowy monitoring (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) w następujących lokalizacjach: 1) grunty w użytkowaniu wieczystym Parku lub będące jego własnością: a) Stolarzówka, b) Wielka Dolina, c) Tylskie Góry, d) Barbarzyna; 2) grunty prywatne: a) Wielkie Załonie, b) Zaukierze (nad Stusem)</p>	<p>w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku</p>
6	7230 – górskie i nizinne torfowiska zasadowe o charakterze młak, turzycowisk i mechowisk	<p>Parametry: 1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony</p>	Co 6 lat	<p>1. Pod Ociemne. 2. Roplichta. 3. Za Stronią. 4. Zaukierze</p>	<p>1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku</p>

7	8160 – podgórskie i wyżynne rumowiska wapienne ze zbiorowiskami ze <i>Stipion calamagrostis</i>	Parametry: 1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 3 lata	1. Masyw Trzech Koron (Piarg Spuszczalnica, Grabczycha). 2. Wąwóz Gorczyński (Macelowy). 3. Wąwóz Sobczański	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
8	8210 – wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami <i>Potentilletalia caulescentis</i>	Parametry: 1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	1. Kras. 2. Dziury pod Sokolicą. 3. Czerezik. 4. Hałuszowskie Skały	Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością
9	8310 – jaskinie nieudostępnione do zwiedzania	Parametry: 1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	1. Jaskinia w Ociemnem. 2. Jaskinia Pienińska. 3. Walusiowa Jama. 4. Jaskinia w Świniej Skale. 5. Jaskinia nad Polaną Sosnówką (Dziury). 6. Jaskinia w Facimiechu	Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością
10	9130 – żyzne buczyny (<i>Dentario glandulosae-Fagenion, Galio odorati-Fagenion</i>)	Parametry: 1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	1. Uproszczona ocena stanu siedliska na dotychczasowych powierzchniach monitoringowych. 2. Szczegółowy monitoring (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) w 1/3 oddziałów leśnych, w których zidentyfikowano 9130	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000

					na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
11	9150 – ciepłolubne buczyny storczykowe (<i>Cephalanthero-Fagenion</i>)	Parametry: 1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	1. Uproszczona ocena stanu siedliska na dotychczasowych powierzchniach monitoringowych. 2. Szczegółowy monitoring (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) w około 1/3 oddziałów leśnych, w których zidentyfikowano 9150	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
12	9180 – jaworzyny i lasy klonowo-lipowe na stokach i zboczach (<i>Tilio platyphillis-Acerion pseudoplatani</i>)	Parametry: 1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	1. Szczegółowy monitoring (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) na stanowiskach: 1) Ociemny Potok I; 2) Ociemny Potok II; 3) Pieniński Potok I; 4) Pieniński Potok II; 5) Zamkowa Góra; 6) Sokolica. 2. Uproszczona ocena stanu siedliska na stałych powierzchniach monitoringowych nr: 3, 7, 8, 11, 13, 15, 22, 25, 26, 29, 30, 34, 44, 50, 70, 73, 74, 141, 80, 86, 87, 88, 118, 119, 120, 121, 148	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku

13	91E0 – łągi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe (<i>Salicetum albo-fragilis</i> , <i>Populetum albae</i> , <i>Alnetum glutinoso-incanae</i>) i olsy źródłiskowe	Parametry: 1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	1. Szczegółowy monitoring (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) na stanowiskach, których powierzchnia jest większa od 0,1 ha: 1) Kras; 2) wyspa Cypel; 3) Pod Klejową Górą; 4) dolina Ociemnego Potoku; 5) Izgrond. 2. Uproszczona ocena stanu siedliska na 5 stanowiskach	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
14	91Q0 – górskie reliktowe lasy sosnowe (<i>Erico-Pinion</i>)	Parametry: 1) powierzchnia siedliska; 2) struktura i funkcja; 3) perspektywy ochrony	Co 6 lat	Szczegółowy monitoring (wskaźniki, zdjęcia fitosocjologiczne) na stanowiskach: 1) po dwa (37, 41, 57); 2) po jednym (25, 38, 71, 72)	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku

- 2) w odniesieniu do roślin będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013):

Lp.	Przedmiot ochrony	Monitoring stanu przedmiotu ochrony i realizacji celów działań ochronnych			Podmiot odpowiedzialny
		wskaźniki ¹³⁾	częstotliwość	lokalizacja	
1	Pszonak pieniński (<i>Erysimum pieninicum</i>)	Stan populacji i siedliska	Co 3 lata	1. Wzgórze Czorsztyńskie. 2. Flaki	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
2	Obuwik pospolity (<i>Cypripedium calceolus</i>)			1. Dolina Harczygrunt. 2. Czerwone Skały	Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością
3	Bezlist okrywowy (<i>Buxbaumia viridis</i>)			1. Las Łupisko. 2. Las Poręba. 3. Dolina Pienińskiego Potoku (górna część). 4. Mały Loch	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku

- 3) w odniesieniu do zwierząt będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013):

Lp.	Przedmiot ochrony	Monitoring stanu przedmiotu ochrony i realizacji celów działań ochronnych			Podmiot odpowiedzialny
		wskaźniki ¹³⁾	częstotliwość	lokalizacja	
1	Krasopani hera (<i>Callimorpha (Euplagia, Panaxia) quadripunctaria</i>)	Stan populacji	Corocznie	1. Macelowy Wąwóz; 2. Podskalnia Góra; 3. Grabczycha; 4. Kosarzyska; 5. Ligarki	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
		Stan siedliska	Raz na 6 lat		
2	Podkowiec mały (<i>Rhinolophus hipposideros</i>)	Stan populacji i siedliska (zimowiska)	Corocznie	Jaskinia w Ociemnem	Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością
3	Nocek duży (<i>Myotis myotis</i>)				
4	Ryś (<i>Lynx lynx</i>)	Stan populacji		Obszar Parku	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia

					z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
--	--	--	--	--	---

- 4) w odniesieniu do gatunków ptaków będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLB 120008):

Lp.	Przedmiot ochrony	Monitoring stanu przedmiotu ochrony i realizacji celów działań ochronnych			Podmiot odpowiedzialny
		wskaźniki ¹³⁾	częstotliwość	lokalizacja	
1	Orzeł przedni (<i>Aquila chrysaetos</i>)	Liczebność populacji lęgowej	Co 3 lata	Obszar Parku	1. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000, na gruntach będących w użytkowaniu wieczystym Parku lub będących jego własnością. 2. Dyrektor Parku, jako sprawujący nadzór nad obszarem Natura 2000 na podstawie porozumienia z właścicielem gruntu na gruntach niebędących w użytkowaniu wieczystym Parku lub niebędących własnością Parku
2	Sokół wędrowny (<i>Falco peregrinus</i>)	1. Liczebność populacji lęgowej. 2. Liczba młodych ptaków opuszczających gniazdo	Corocznie	1. Liczebność – cały obszar. 2. Liczba młodych ptaków opuszczających gniazdo – wszystkie znane gniazda	
3	Puchacz (<i>Bubo bubo</i>)	Liczebność populacji lęgowej	Co 3 lata	Obszar Parku	
4	Sóweczka (<i>Glaucidium passerinum</i>)				
5	Dzięcioł biało-grzbiety (<i>Dendrocopos leucotos</i>)				
6	Dzięcioł trójpalczasty (<i>Picooides tridactylus</i>)				
7	Pomurnik (<i>Tichodroma muraria</i>)				

3. Uzupełnienie stanu wiedzy o przedmiocie ochrony i uwarunkowaniach ich ochrony:

- a) dodatkowe badania terenowe w odniesieniu do siedliska przyrodniczego o kodzie 8210³⁾ (wapienne ściany skalne ze zbiorowiskami *Potentilletalia caulescentis*),
- b) potwierdzenie stanowiska obuwika pospolitego (*Cypripedium calceolus*),
- c) inwentaryzacja w przypadku następujących gatunków występujących na obszarze Natura 2000 Pieniny:
  - biegacz urozmaicony (*Carabus variolosus*) – inwentaryzacja stanowisk tego gatunku, w szczególności w dolinach potoków, zwłaszcza Pienińskiego Potoku, obszarów wzdłuż potoków i młak na zboczach dolin,
  - krasopani hera (*Callimorpha (Euplagia, Panaxia) quadripunctaria*) – inwentaryzacja stanowisk tego gatunku na obszarze Pienin, w szczególności w północnej i wschodniej części obszaru,
  - kumak górski (*Bombina variegata*) – inwentaryzacja stanowisk tego gatunku na obszarze Parku, w szczególności pozyskanie danych ilościowych,
  - traszka karpacka (*Triturus montandoni*) – inwentaryzacja stanowisk tego gatunku na obszarze Parku, w szczególności pozyskanie danych ilościowych,
  - podkowiec mały (*Rhinolophus hipposideros*) – inwentaryzacja zimowisk oraz badania telemetryczne tego gatunku w celu określenia żerowisk kolonii usytuowanych w sąsiedztwie obszaru Natura 2000,
  - poczwarówka zwężona (*Vertigio angustior*) – inwentaryzacja tego gatunku na obszarze Parku, w szczególności w miejscach występowania siedliska przyrodniczego 7230, w celu ustalenia faktycznego statusu gatunku na obszarze i ewentualnej weryfikacji znaczenia obszaru w odniesieniu jego ochrony w skali kraju,
  - mopek (*Barbastella barbastellus*) – inwentaryzacja tego gatunku na obszarze Parku, w szczególności badania telemetryczne w okresie letnim w celu określenia lokalizacji i liczby schronień letnich, potencjalnej liczebności gatunku, żerowisk i preferencji siedliskowych,
  - nocek orzęsiony (*Myotis emarginatus*) – inwentaryzacja tego gatunku na obszarze Parku, w szczególności poszukiwanie zimowisk,
  - nocek duży (*Myotis myotis*) – inwentaryzacja tego gatunku na obszarze Parku, w szczególności poszukiwanie zimowisk,
- d) inwentaryzacja gatunków ptaków, w przypadku gatunków ptaków występujących na obszarze Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLB120008):
  - będących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLB120008), w szczególności dzięcioła białogrzbietego (*Dendrocopos leucotos*) i pomurnika (*Tichodroma muraria*),
  - niebędących przedmiotem ochrony obszaru Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLB120008), w szczególności trzmiełojada (*Pernis apivorus*), jarząbka (*Bonasa bonasia*), puszczyka uralskiego (*Strix uralensis*), włośchatki (*Aegolius funereus*), dzięcioła zielonosiwego (*Picus canus*), dzięcioła czarnego (*Dryocopus martius*), muchołówki małej (*Ficedula parva*), muchołówki białoszyjej (*Ficedula albicollis*), gąsiorka (*Lanius collurio*), drozda obroźnego (*Turdus torquatus*), pliszki górskiej (*Motacilla cinerea*), orzechówki (*Nucifraga caryocatactes*).

V. Wskazania do zmian w istniejących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego, planie zagospodarowania przestrzennego województwa małopolskiego dotyczące eliminacji lub ograniczenia zagrożeń wewnętrznych lub zewnętrznych, jeżeli zmiany są niezbędne do utrzymania lub odtworzenia właściwego stanu ochrony siedlisk przyrodniczych oraz gatunków roślin i zwierząt, dla których wyznaczono obszary Natura 2000 o wspólnej nazwie Pieniny (kody obszarów: PLB120008 i PLH120013)

Proponuje się następujące wskazania do zmian w obowiązujących studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego:

- 1) wyłączenie z zabudowy i zaprzestanie zawężania barierami technicznymi istniejących korytarzy ekologicznych, łączących obszary Natura 2000 o wspólnej nazwie Pieniny (kody obszarów: PLB120008 i PLH120013) z sąsiednimi obszarami cennymi przyrodniczo w gminach:
  - a) Krościenko nad Dunajcem:
    - obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Parkiem, od oczyszczalni ścieków dla miasta Szczawnica po obszar przeznaczony pod zabudowę w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krościenko nad Dunajcem (zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.) przy ul. Kozłeczyzna do Dunajca, oraz, z lewej strony rzeki Dunajec, od obszaru przeznaczonego pod zabudowę w wyżej wymienionym Studium Gminy Krościenko nad Dunajcem przy ul. Kingi do granicy Parku (korytarz nr 1¹⁰), z wyjątkiem terenów przewidzianych pod budowę przystani flisackiej w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonym uchwałą nr XXXII/231/2001 Rady Gminy Krościenko nad Dunajcem z dnia 2 marca 2001 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 42, poz. 656),
    - obszar pomiędzy Parkiem a Gorcami (pasmem Lubania):
      - – od Wielkiego Załonia w kierunku na Dział (pomiędzy wsią Grywałd a Dziadowymi Kątami – częścią wsi Grywałd – korytarz nr 2¹⁰),
      - – od Koziej Góry, Gronia i Płaśni w kierunku pasma Lubania (pomiędzy wsią Grywałd a wsią Krośnica – korytarze nr 3 i 4¹⁰);
  - b) Szczawnica – obszar pomiędzy kompleksami leśnymi Beskidu Sądeckiego a Parkiem, od granicy z gminą Krościenko nad Dunajcem do ogrodzenia działki zajętej przez oczyszczalnię ścieków po rzekę Dunajec – korytarz nr 1¹⁰,
  - c) Czorsztyn z siedzibą w Maniowach:
    - od Majerza przez Wielkie Pole do pasma Lubania – korytarz nr 5¹⁰,
    - od Macelowej Góry (zabudowań w Kątach – osadzie wsi Sromowce Wyżne) po obszar przeznaczony pod zabudowę w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy Czorsztyn z siedzibą w Maniowach nr XXIII/162/04 z dnia 29 listopada 2004 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 175, poz. 1141) we wsi Sromowce Niżne – korytarz nr 8¹⁰,
    - od Góry Popieska przez Sołtysią Skalkę i Pulsztyn do Macelowej Góry – korytarz nr 7¹⁰;
  - d) Łapsze Niżne – obszar pomiędzy częścią Pienin Spiskich poza obszarem Parku do zbiornika:
    - od szkółki leśnej Nadleśnictwa Krościenko nad Dunajcem we wsi Falsztyn po zabudowania Niedzicy (miejsce o lokalnej nazwie Kopanisko) w kierunku uroczyska Zielone Skalki – korytarz nr 6¹⁰,
    - od Niedziczanki po zaporę zbiornika wyrównawczego – korytarz nr 7¹⁰;
- 2) wyłączenie z zabudowy terenu pomiędzy uroczyskiem Zamek Czorsztyn i istniejącą zabudową wsi Czorsztyn a Wapiennikiem;
- 3) ochronę walorów krajobrazowych obszarów eksponowanych widokowo w otulinie Parku przez niewznoszenie masztów telefonii komórkowej, wiatraków lub innych wysokich budowli, z wyłączeniem terenów przeznaczonych pod zabudowę;

- 4) zmianę przeznaczenia gruntów oznaczonych jako B88 NO/TS w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego miasta Szczawnica zatwierdzonym uchwałą nr 209/XXX/96 z dnia 25 listopada 1996 r. (Dz. Urz. Woj. Nowosądeckiego Nr 5, poz. 19), z terenów usługowych na tereny wyłączone z zabudowy i zainwestowania;
- 5) zmianę przeznaczenia terenów w Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Krościenko nad Dunajcem (zatwierdzonym uchwałą Rady Gminy nr XX/138/2000 z dnia 28 lutego 2000 r.) w części położonej pomiędzy istniejącą zabudową przy ulicy św. Kingi we wsi Krościenko nad Dunajcem a granicą Parku, przez wyłączenie ich z zabudowy i zainwestowania, w tym z zabudowy siedliskowej i tymczasowej;
- 6) wyłączenie z zabudowy rekreacyjnej terenów oznaczonych symbolami 9ML, 10ML i 11ML w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Łapsze Niżne zatwierdzonym uchwałą nr XXXVIII-210/2006 z dnia 27 kwietnia 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 410, poz. 2596), w części dotyczącej wsi Falsztyn, ponieważ według miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego są to tereny osuwiskowe;
- 7) wyłączenie z zabudowy rekreacyjnej terenów oznaczonych symbolami 13ML i 14ML w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego gminy Łapsze Niżne zatwierdzonym uchwałą nr XXXVIII-210/2006 z dnia 27 kwietnia 2006 r. (Dz. Urz. Woj. Małopolskiego Nr 410, poz. 2596), w części dotyczącej Zamku – przysiółka wsi Niedzica, ponieważ według studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego są to tereny osuwiskowe.

Objaśnienia:

- 1) Obszar Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLH120013) został ustanowiony decyzją Komisji z dnia 25 stycznia 2008 r. przyjmującą na mocy dyrektywy Rady 92/43/EWG pierwszy zaktualizowany wykaz terenów mających znaczenie dla Wspólnoty składających się na alpejski region biogeograficzny (Dz. Urz. UE L 77 z 19.03.2008, str. 106).
- 2) Obszar Natura 2000 Pieniny (kod obszaru: PLB120008) został wyznaczony rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 12 stycznia 2011 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków (Dz. U. Nr 25, poz. 133 i Nr 67, poz. 358 oraz z 2012 r. poz. 358).
- 3) Kod siedliska przyrodniczego, nazwa siedliska przyrodniczego oraz gatunków zwierząt lub roślin podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510, z 2012 r. poz. 1041 oraz z 2013 r. poz. 1302).
- 4) Kod siedliska przyrodniczego podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000 (Dz. U. Nr 77, poz. 510, z 2012 r. poz. 1041 oraz z 2013 r. poz. 1302), natomiast nazwa zbiorowiska roślinnego nie jest zgodna z przedmiotowym rozporządzeniem, ponieważ odnosi się do fragmentu siedliska przyrodniczego oznaczonego tym kodem.
- 5) Bez lasów z nasadzeń o powierzchni 97 ha.
- 6) W przypadku układów mozaikowych, powierzchnię zbiorowisk podano według dominującego typu zbiorowiska.
- 7) Według stanu na dzień 30 września 2010 r.
- 8) W przypadku układów mozaikowych powierzchnię poszczególnych siedlisk przyrodniczych podano według rzeczywistego udziału tych siedlisk przyrodniczych.
- 9) Zagrożenia uszeregowano od najistotniejszego.
- 10) „Mapa przebiegu korytarzy ekologicznych łączących Pieniński Park Narodowy z innymi obszarami” wraz z numerami korytarzy została przedstawiona na rysunku 1.
- 11) Podział na obszary ochrony ścisłej, czynnej i krajobrazowej, oddziały oznaczone liczbami lub literami z dużą literą, pododdziały oznaczone literami i ewentualnie liczbami podano zgodnie z „Mapą przeglądową podziału powierzchniowego” stanowiącą załącznik do „Planu ochrony dla Pienińskiego Parku Narodowego na lata 2012–2031” według stanu na dzień 1 stycznia 2010 r.
- 12) Siedliska przyrodnicze oraz gatunki roślin i zwierząt i ich siedliska będące przedmiotem ochrony obszarów Natura 2000 są równocześnie przedmiotami ochrony na obszarze Parku.
- 13) Zgodnie z metodyką monitoringu opracowaną przez Główny Inspektorat Ochrony Środowiska.